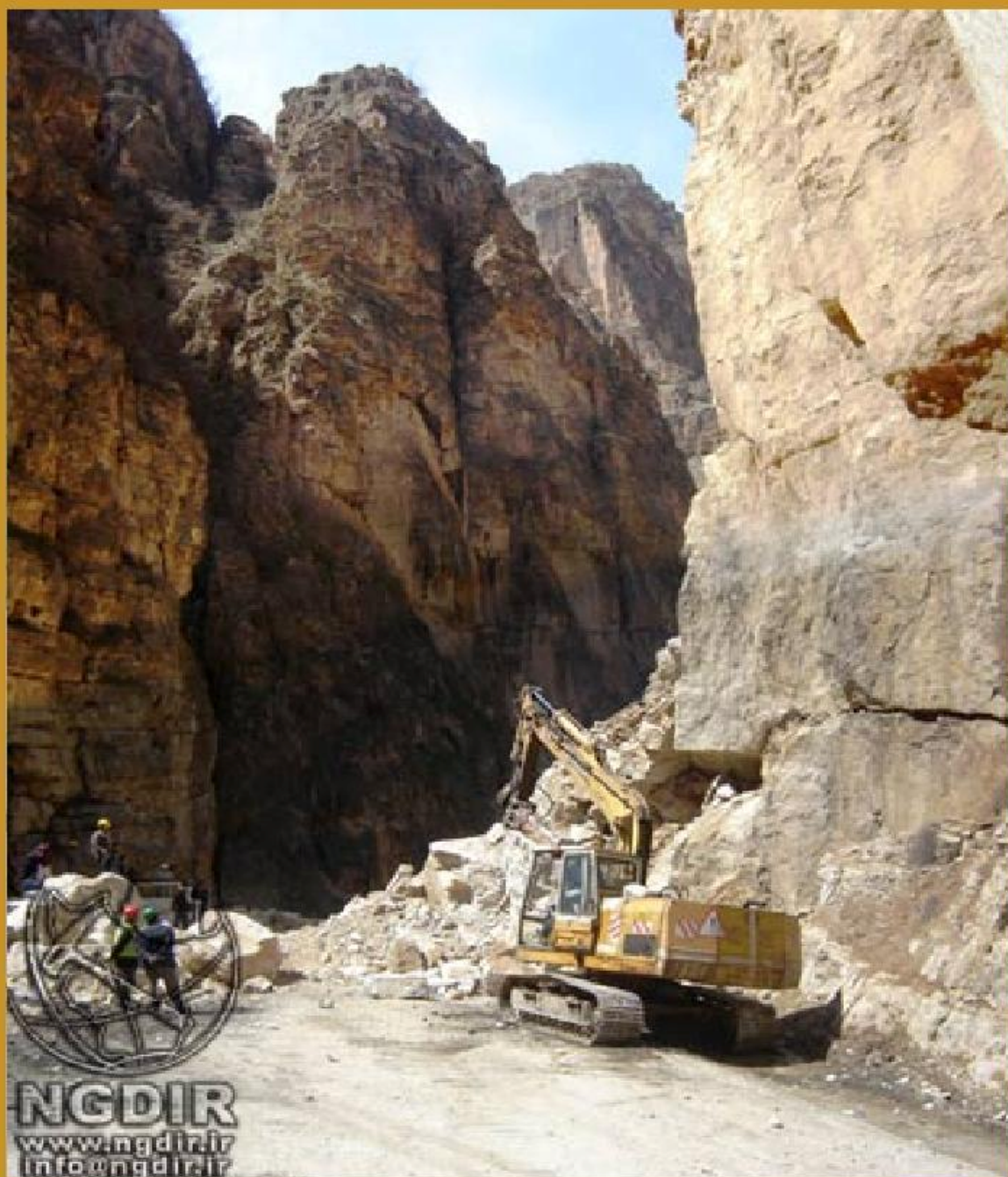

قانون معادن

در ایران

گرد آورنده : مرتضی نارویی

تابستان ۱۳۸۶

قانون معادن در ایران

گرد آورنده: مرتضی نارویی
تابستان ۱۳۸۶

دانشجوی مهندسی معدن (استخراج) - دانشکده فنی و مهندسی شهید نیکبخت زاهدان

فهرست مطالب

قانون معادن	۱
- فصل اول : تعریف و کلیات	۲
- فصل دوم : اکتشاف	۶
- فصل سوم : بهره‌برداری	۸
- فصل چهارم : مقررات عمومی	۱۱
آیین نامه اجرایی قانون معادن	۱۶
- فصل اول : اکتشاف	۱۸
- فصل دوم : بهره برداری	۲۴
- فصل سوم : فرآوری	۳۰
- فصل چهارم : تطبیق و مقررات عمومی	۳۲
- فصل پنجم : نظارت	۳۵
قانون ایمنی در معادن	۳۸
- فصل اول: تعاریف	۳۹
- فصل دوم : کلیات	۴۳
- فصل سوم : حفاریهای معدنی و اکتشافی	۴۸
- فصل چهارم : ماشین آلات معدن	۵۲
- فصل پنجم : نگهداری	۵۷
- فصل ششم : مواد ناریه و آتشباری	۶۰
- فصل هفتم : باربری در معادن	۷۰
- فصل هشتم : تهویه	۸۰
- فصل نهم : روشنایی	۸۸
- فصل دهم: آب	۹۱
- فصل یازدهم: تاسیسات برق	۹۳
- فصل دوازدهم : آتش سوزی و انفجار	۱۰۱
- فصل سیزدهم: کمک های اولیه و نجات	۱۰۵
آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی معدن	۱۰۷
- فصل اول : کلیات	۱۰۸
- فصل دوم :	
پروانه اشتغال در مقطع کارشناسی و بالاتر حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال	۱۱۰
- فصل سوم : پروانه اشتغال در مقطع کاردانی	۱۱۷
- فصل چهارم : نظارت و کنترل	۱۲۰

- ۱۲۲ ..... فصل پنجم : سازمان استان
- ۱۳۴ ..... فصل ششم : شورای انتظامی نظام مهندسی
- ۱۳۷ ..... فصل هفتم : هیأت عمومی
- ۱۳۹ ..... فصل هشتم : شورای مرکزی
- ۱۴۳ ..... فصل نهم : رئیس سازمان
- ۱۴۵ ..... فصل دهم : مقررات متفرقه
- ۱۴۷ ..... قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی
- ۱۴۸ ..... فصل اول : تعاریف
- ۱۵۰ ..... فصل دوم : شرایط عمومی پذیرش سرمایه خارجی
- ۱۵۳ ..... فصل سوم : مراجع ذیصلاح
- ۱۵۵ ..... فصل چهارم : تضمین و انتقال سرمایه خارجی
- ۱۵۷ ..... فصل پنجم : مقررات پذیرش ، ورود و خروج سرمایه خارجی
- ۱۶۰ ..... فصل ششم : حل و فصل اختلافات
- ۱۶۲ ..... فصل هفتم : مقررات نهایی
- ۱۶۵ ..... اساسنامه سازمان زمین شناسی کشور
- ۱۶۸ ..... اساسنامه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
- ۱۷۳ ..... اساسنامه صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیتهای معدنی
- ۱۷۴ ..... فصل اول : کلیات
- ۱۷۶ ..... فصل دوم : مجمع عمومی
- ۱۷۹ ..... فصل سوم : هیأت مدیره مدیر عامل و رئیس هیأت مدیره
- ۱۸۳ ..... فصل چهارم : مقررات مالی

قانون معادن

فصل اول : تعاریف و کلیات

ماده ۱ - تعریف واژه‌های بکار رفته در این قانون به شرح زیر است :

- الف - ماده معدنی (کانی): هر ماده یا ترکیب طبیعی که به صورت جامد یا گاز یا مایع و یا محلول در آب در اثر تحولات زمین شناسی به وجود آمده است .
- ب - کانه : مواد معدنی یا کانیهای موجود در کانسار که دارای ارزش اقتصادی است .
- پ - ذخیره معدنی (کانسار): تمرکز و یا انباشت طبیعی یک یا چند ماده معدنی در زیر یا روی زمین و یا محلول در آب می‌باشد .
- ت - معدن : ذخیره معدنی است که بهره‌برداری از آن مقرون به صرفه باشد .
- ث - اکتشاف : تجسس اداری به منظور یافتن کانسار است که شامل عملیاتی از جمله موارد زیر می‌باشد :
  - 1- آثاریابی و نمونه‌برداری و آزمایشات کمی و کیفی .
  - 2- بررسیهای زمین شناسی ژئوفیزیکی و ژئوشیمیایی مانند آنها و انجام اموری که برای این گونه بررسی‌ها لازم باشد .
  - 3- حفاری روباز و زیرزمینی .
  - 4- تعیین شکل و کیفیت و کمیت ذخیره معدنی و تهیه نقشه‌های مربوطه .
- ج - پروانه اکتشاف: مجوزی است که برای انجام عملیات اکتشافی مواد معدنی در محدوده مشخص از طرف وزارت معادن و فلزات صادر می‌شود .
- چ - گواهی کشف : تأییدیه‌ای که توسط وزارت معادن و فلزات پس از اتمام عملیات اکتشافی و کشف کانه به نام دارنده پروانه اکتشاف صادر می‌شود .
- ح - بهره‌برداری : مجموعه عملیاتی است که به منظور استخراج و کانه آرایی و به دست آوردن مواد معدنی قابل فروش انجام می‌گیرد .
- خ - بهره‌بردار : شخص حقیقی یا حقوقی اعم از دولتی تعاونی و خصوصی است که دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت معادن و فلزات باشد .
- د - استخراج : مجموعه عملیاتی است که به منظور جدا کردن کانه از کانسار و انتقال آن به محل انباشت مواد انجام می‌گیرد .
- ذ - اجازه برداشت: مجوزی است که از طرف وزارت معادن و فلزات برای تأمین مصالح ساختمانی مورد نیاز طرحهای عمرانی و برداشت واریزه‌ها و ذخایر محدود و جزئی و نیز عملیات آزمایشگاهی صادر می‌شود .
- ر - حقوق دولتی : عبارت است از درآمد دولت ناشی از استخراج بهره‌برداری و برداشت هر واحد از ماده یا مواد معدنی .
- ز - کانه آرایی: عبارت است از کلیه عملیات فیزیکی شیمیایی و یا فیزیکوشیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه‌ها از یکدیگر انجام می‌گیرد .
- ژ - فرآوری : شامل کلیه عملیاتی است که بر روی مواد خام معدنی یا کانه آرایی شده آنها انجام و در نتیجه موجب تولید مواد اولیه صنعتی می‌شود .
- س - محل انباشت مواد: محلی است خارج از کارگاههای استخراج و تونلها و چاهها که مواد مستخرجه در آنجا انباشته می‌شود .
- ش - مواد باطله : عبارت است از موادی که در نتیجه استخراج یا کانه آرایی از کانه جدا می‌گردد .

ص - شن و ماسه معمولی : شن و ماسه‌ای که حاوی کانی‌های با ارزش نبوده و یا تفکیک آنها مقرون به صرفه نباشد و عمدتاً در کارهای ساختمانی راه‌سازی بتن ریزی و نظایر آن استفاده می‌گردد .

ض - خاک رس معمولی : خاکی است که برای ساختن خشت و آجر معمولی (غیرنسوز) به کار می‌رود و نیز در عملیات ساختمانی و راه‌سازی و کشاورزی از آن استفاده می‌شود .

ط - خاک صنعتی : خاکی است که به علت داشتن خواص فیزیکی و شیمیایی خاص مصارف صنعتی مختلف دارد .

ظ - سنگ لاشه و ساختمانی : سنگهای مختلف موجود در طبیعت که حاوی کانه قابل تفکیک در شرایط کنونی نبوده و عمل آوری آن رایج و معمول و یا مقرون به صرفه نباشد و بنا به تشخیص وزارت معادن و فلزات سنگ تزئینی نیست و عموماً در پی یا دیوارچینی ساختمانها راه‌سازی و دیواره‌سازی و امور نظیر آن به کار می‌رود .

ع - سنگ تزئینی : سنگهای متبلور و غیرمتبلور رسوبی آذرین و دگرگونی که حاوی کانه قابل تفکیک در شرایط کنونی نبوده و عمل آوری آنها نظیر برش و صیقل رایج و مقرون به صرفه باشد از قبیل مرمر شبه مرمر (مرمریت) تراورتن گرانیات و امثالهم .

غ - پروانه بهره‌برداری : مجوزی است که توسط وزارت معادن و فلزات برای بهره‌برداری از معادن در محدوده‌ای که مشخص شده است صادر می‌گردد .

ف - طرح بهره‌برداری: طرحی است که در آن جزئیات برنامه‌های اجرایی برای بهره‌برداری از معدن و زمان‌بندی اجرای عملیات و سایر اطلاعات براساس شناسنامه معدن در نمونه فرمهای ویژه وزارت معادن و فلزات توسط عاملین بهره‌برداری درج می‌گردد .

ق - معادن بلامعارض: به معادنی اطلاق می‌شود که فاقد بهره‌بردار بوده و یا واگذاری آن از نظر این قانون منعی نداشته باشد .

ماده ۲ - در اجرای اصول چهل و چهارم و چهل و پنجم قانون اساسی مسئولیت اعمال حاکمیت دولت بر معادن کشور و حفظ ذخایر معدنی و نیز صدور اجازه انجام فعالیتهای معدنی مقرر در این قانون و نظارت بر امور مزبور و فراهم آوردن موجبات توسعه فعالیتهای معدنی دستیابی به ارزش افزوده مواد خام معدنی توسعه صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده ایجاد اشتغال در این بخش و نیز افزایش سهم بخش معدن در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور به عهده وزارت معادن و فلزات می‌باشد. اعمال حاکمیت مذکور در این ماده می‌تواند مانع اعمال مالکیت اشخاص حقیقی و حقوقی در محدوده مقررات باشد .

ماده ۳ - مواد معدنی : به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند :

• الف - مواد معدنی طبقه یک عبارت هستند از : سنگ آهک سنگ گچ شن و ماسه معمولی خاک رس معمولی صدف دریایی پوکه معدنی نمک آبی و سنگی مارن سنگ لاشه ساختمانی و نظایر آنها .

ب - مواد معدنی طبقه دو عبارت هستند از :

○ 1- آهن طلا کرم قلع جیوه سرب روی مس تیتان آنتیموان مولیبدان کبالت تنگستن کادمیوم و سایر فلزات .

2- نیتراستها فسفاتها براتها نمکهای قلیایی سولفاتها کربناتها کلروها (به استثنای مواد یاد شده در طبقه یک) و نظایر آنها .

3- میکا گرافیت تالک کائولن نسوزها فلدسپات سنگ و ماسه سیلیسی پرلیت دیاتومیت زئولیت بوکسیت خاک سرخ خاک زرد خاکهای صنعتی و نظایر آنها .

- 4- سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی مانند الماس زمرد یاقوت یشم فیروزه انواع عقیق و امثال آنها .
- 5- انواع سنگهای تزئینی و نما .
- 6- انواع زغال سنگها و شیلهای غیرنفتی .
- 7- مواد معدنی قابل استحصال از آبها و نیز گازهای معدنی به استثنای گازهای هیدروکربوری .

ج - مواد معدنی طبقه سه عبارت هستند از: کلیه هیدروکربورها به استثنای زغال سنگ مانند : نفت خام گاز طبیعی قیر پلمه سنگهای نفتی سنگ آسفالت طبیعی و ماسه‌های آغشته به نفت و امثال آنها. قیر پلمه سنگهای نفتی و سنگ آسفالت طبیعی در صورتی که مورد عمل وزارت نفت شرکتها و واحدهای تابعه و وابسته به آن وزارت نباشد جزو معادن طبقه دو محسوب می‌گردد .

د - مواد معدنی طبقه چهار عبارت هستند از: کلیه مواد پرتوزا اعم از اولیه و ثانویه. تبصره - طبقه آن دسته از مواد معدنی مرتبط با محدوده طبقات یک و دو که در طبقه‌بندی فوق مشخص نشده یا مورد تردید باشد و نیز طبقه موادی شامل چند ماده از یک طبقه و موادی از طبقه دیگر برحسب نوع اهمیت و ارزش این مواد توسط وزارت معادن و فلزات تعیین می‌شود .

ماده ۴ - امور مربوط به مواد معدنی طبقات یک و دو به استثنای شن و ماسه معمولی و خاک رس معمولی در چارچوب مقررات این قانون در حیطه وظایف وزارت معادن و فلزات می‌باشد .

تبصره - تشخیص معمولی بودن شن و ماسه و خاک رس با وزارت معادن و فلزات است .

فصل دوم : اکتشاف

ماده ۵- اکتشاف ذخایر معدنی توسط بخش‌های دولتی تعاونی و خصوصی اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی انجام می‌شود. وزارت معادن و فلزات ۴ نیز مکلف است رأساً یا توسط سازمانها و شرکتهای واحدهای تابعه و یا با استفاده از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی ذیربط واجد صلاحیت نسبت به اکتشاف و شناسایی ذخایر معدنی کشور اقدام نماید .

ماده ۶- اکتشاف ذخایر معدنی منوط به صدور پروانه اکتشاف توسط وزارت معادن و فلزات است. چگونگی اخذ پروانه ضوابط اکتشاف مدت اعتبار پروانه انتقال حقوق متعلق به آن پروانه و نیز سایر موارد ضروری مربوط برابر مفاد این قانون در آیین‌نامه اجرایی تعیین خواهد شد . تبصره - اکتشاف حین بهره‌برداری نیاز به صدور پروانه اکتشاف ندارد لیکن در صورت کشف ذخیره یا ماده معدنی جدید گواهی کشف دارنده پروانه بهره‌برداری به ترتیب با رعایت مفاد این قانون اصلاح یا گواهی جدید صادر خواهد شد .

ماده ۷- وزارت معادن و فلزات مکلف است پس از رسیدگی و تأیید عملیات اکتشافی نسبت به صدور گواهی کشف به نام دارنده پروانه اکتشاف اقدام نماید. در این گواهی نوع یا انواع ماده معدنی کشف شده کمیت کیفیت حدود مساحت و هزینه عملیات اکتشافی باید ذکر شود. گواهی مزبور با تأیید وزارت معادن و فلزات ظرف یک سال از تاریخ صدور قابل انتقال به اشخاص ثالث خواهد بود . تبصره ۱ - چگونگی اجرای ماده فوق به خصوص در صورت عدم تأیید عملیات اکتشافی در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد . تبصره ۲ - در صورت عدم دستیابی به کانه پس از انجام عملیات اکتشافی حقی برای دارنده پروانه اکتشاف ایجاد نمی‌شود .

ماده ۸- دارندگان گواهی کشف می‌توانند حداکثر ظرف یک سال پس از صدور گواهی کشف درخواست خود را برای اخذ پروانه بهره‌برداری معدن کشف شده تسلیم وزارت معادن و فلزات نمایند. عدم تسلیم درخواست مزبور در مهلت مقرر موجب سلب حق اولویت یاد شده از آنان خواهد شد. تبصره - در صورت عدم تسلیم به موقع درخواست یاد شده هزینه‌های اکتشافی مندرج در گواهی کشف توسط بهره‌بردار ذخیره معدنی مکشوفه به دارنده گواهی مذکور به ترتیبی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد پرداخت می‌گردد .

فصل سوم : بهره‌برداری

ماده ۹ - بهره‌برداری از ذخایر معدنی مستلزم اخذ پروانه بهره‌برداری از وزارت معادن و فلزات است. این پروانه براساس شناسنامه معدن و طرح بهره‌برداری مصوب وزارت مذکور صادر خواهد شد .
 ماده ۱۰ - عاملین بهره‌برداری از ذخایر معدنی عبارتند از :

• الف - اشخاص حقیقی و حقوقی زیر با تشخیص و اجازه مستقیم وزارت معادن و فلزات

- 1- دارندگان گواهی کشف در مهلت مقرر در ماده (۸)
- 2- واحدهای تولید کننده مواد معدنی فرآوری شده با ارزش افزوده‌تر تا مرحله تولید مواد اولیه صنعتی از معادن بلامعارض تا زمانی که به تولید ادامه می‌دهند .
- 3- واحدهای صنعتی مصرف کننده مواد معدنی از معادن بلامعارض تا زمانی که به تولید ادامه می‌دهند .
- 4- متقاضیان بهره‌برداری که متخصص معدن یا زمین شناسی بوده و یا بین آنها حداقل یک نفر از متخصصین مذکور وجود داشته باشد از معادن بلامعارض تا زمانی که ترکیب فوق را دارا باشد .

ب - واحدها یا شرکتهای تابعه و وابسته به وزارت معادن و فلزات بنا به ضرورت واحدها و شرکتهای مذکور می‌توانند با استفاده از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی صلاحیتدار و یا با مشارکت آنها از ذخایر معدنی بهره‌برداری کنند .

ج - شرکتهای تعاونی معدنی متشکل از کارکنان معادن .

تبصره ۱ - در صورتی که متقاضیان بهره‌برداری متعدد باشند و یا متقاضیان در عداد بندهای فوق نباشند مقررات مربوط به بخش معاملات دولتی قانون محاسبات عمومی ملاک عمل می‌باشد .

تبصره ۲ - شناسنامه هر معدن در بردارنده مشخصات معدن کمیت و کیفیت ذخیره معدنی ارزیابی فنی و اقتصادی شامل نرخ بازگشت داخلی سرمایه الزامات اجرایی عملیات معدنی استخراج بهینه ذخیره مزبور و رعایت اصول ایمنی و حفاظت فنی و سایر موارد ضروری است. ذخیره معدنی قطعی مندرج در شناسنامه توسط وزارت معادن و فلزات تضمین خواهد شد و به عنوان وثیقه قابل قبول می‌باشد .

تبصره ۳ - پروانه بهره‌برداری سندی است رسمی لازم الاجراء حاوی مدت بهره‌برداری براساس شناسنامه معدن و طرح بهره‌برداری مصوب قابل تمدید قابل معامله و انتقال به اشخاص ثالث که متضمن حق انتفاع دارنده پروانه از ذخیره معدنی و نیز در بردارنده تعهدات وی در اجرای مفاد آن می‌باشد. مدت هر دوره بهره‌برداری با توجه به موارد فوق و ذخیره موجود تا حداکثر ۲۵ سال با حق اولویت تمدید برای دارنده پروانه تعیین می‌شود .

ماده ۱۱ - وزارت معادن و فلزات مکلف است در صدور پروانه اکتشاف و بهره‌برداری از معادن به خانواده‌های شهدا و جانبازان و ایثارگران و شرکتهای تعاونی و سهامی افراد واجد شرایط محلی با رعایت مفاد این قانون اولویت دهد .

ماده ۱۲ - معادن بزرگ با توجه به میزان ذخیره عیار میزان استخراج ارزش ماده معدنی میزان سرمایه‌گذاری موقعیت جغرافیایی و ملاحظات سیاسی اجتماعی و اقتصادی به پیشنهاد وزارت معادن و فلزات و تصویب هیأت وزیران تشخیص داده می‌شود و نحوه بهره‌برداری آن توسط هیأت دولت تعیین می‌گردد .

ماده ۱۳ - وزارت معادن و فلزات می‌تواند برای تأمین مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی و نیز برداشت واریزه‌ها و ذخایر محدود کشف شده یا در صورت لزوم برداشت جزئی از یک ذخیره معدنی و همچنین برای عملیات آزمایشگاهی با تشخیص خود اجازه برداشت محدود صادر نماید .

ماده ۱۴ - دارنده پروانه بهره‌برداری باید درصدی از بهای ماده معدنی سر معدن مندرج در پروانه را به نرخ روز به عنوان حقوق دولتی سالانه به وزارت معادن و فلزات پرداخت نماید. وزارت مزبور می‌تواند در صورت لزوم معادل بهای آن ماده معدنی از بهره‌برداری اخذ کند. چگونگی اجرای این ماده و نیز ضوابط تعیین درصد یاد شده با توجه به عوامل مؤثر در آن از جمله محل و موقعیت معدن وضعیت ذخیره معدنی روش استخراج تعهدات و سود ترجیحی بهره‌بردار در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد. بدیهی است کلیه درآمدهای حاصل از اجرای این ماده به حساب خزانه منظور خواهد شد .

تبصره ۱ - مبنای قیمت پایه ماده معدنی معادنی که از طریق اعمال قانون محاسبات عمومی کشور واگذار می‌شوند. میانگین حقوق دولتی معادن مشابه مجاور آنها خواهد بود .

تبصره ۲ - حقوق دولتی برای دارندگان اجازه برداشت میانگین حقوق دولتی معادن مجاور محل برداشت خواهد بود. بررسی‌های آزمایشگاهی و کاربردی تا میزان یک تن از پرداخت حقوق مزبور معاف خواهد بود .

تبصره ۳ - مأخذ در آمد موضوع قسمت اخیر بند «الف» تبصره (۶۶) قانون بودجه سال ۱۳۶۳ درصد تعیین شده در ماده فوق خواهد بود .

ماده ۱۵ - مواد باطله حاصل از عملیات استخراج و بهره‌برداری از معادن در صورت عدم استفاده بهره‌بردار از آن پس از انقضای مدت ذکر شده در پروانه یا اجازه برداشت متعلق به دولت بوده و به طریقی که وزارت معادن و فلزات صلاح بداند استفاده خواهد شد .

ماده ۱۶ - وزارت معادن و فلزات موظف است به منظور تشویق سرمایه‌گذاری برای تولید مواد معدنی فرآوری شده واحدهای مربوطه را زیرپوشش نظارتی و حمایتی و هدایتی خود قرار داده و از سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در این امور حمایت نماید و در این باره مطالعات امکان‌سنجی و تهیه طرح‌های تیپ انجام دهد. چگونگی آن در آیین نامه اجرایی مشخص خواهد شد .

ماده ۱۷ - دولت موظف است به منظور توسعه فرآوری و صادرات مواد معدنی با ارزش افزوده بیشتر و نیز گسترش فعالیت‌های اکتشافی و بهره‌برداری پیشنهاد وزارت معادن و فلزات در رابطه با خط‌مشی‌های تولیدی بازرگانی مالی و پولی مرتبط را مورد بررسی قرار داده در صورت تصویب در برنامه‌های توسعه منظور نماید و برای تحقق آن در لوایح بودجه سالانه کشور پیش‌بینی لازم را به عمل آورد .

تبصره - وزارت معادن و فلزات مکلف است گسترش فرآوری مواد معدنی و صادرات آن را در اولویت برنامه‌های اجرایی خود قرار دهد.

فصل چهارم : مقررات عمومی

ماده ۱۸ - وزارت معادن و فلزات مکلف است وضع بهره‌برداران فعلی را به تدریج پیش از انقضای اعتبار مجوزهای صادره با این قانون تطبیق داده در صورت انجام تعهدات مربوط برای آنان پروانه بهره‌برداری جدید صادر نماید. در هر حال اقدامات یاد شده نباید به هیچ وجه به حقوق مکتسبه بهره‌برداران لطمه‌ای وارد سازد .

ماده ۱۹ - هر کس بدون اخذ پروانه اکتشاف یا بهره‌برداری و یا اجازه برداشت اقدام به حفاریهای اکتشافی استخراج برداشت و بهره‌برداری مواد معدنی نماید. متصرف در اموال عمومی و دولتی محسوب می‌شود و با او برابر قوانین و مقررات مربوط رفتار خواهد شد. در این موارد مأموران انتظامی موظفند حسب درخواست وزارت معادن و فلزات بلافاصله از اینگونه عملیات جلوگیری و متهم یا متهمان را برای صدور حکم به مراجع قضائی معرفی نمایند. وزارت معادن و فلزات مکلف است ضمن انجام اقدامات لازم به موقع درخواست ضرر و زیان ناشی از جرم را به مرجع قضایی مربوط تسلیم نماید .

ماده - 20 وزارت معادن و فلزات به دارندگان پروانه بهره‌برداری و اجازه برداشت که به تعهدات خود عمل ننمایند و یا قادر به انجام آن نباشند با تعیین مهلتی متناسب اخطار خواهد نمود تا تعهد خود را ایفا نمایند. در صورتی که در انقضای مهلت مقرر اقدامی از سوی متعهد صورت نگیرد و یا اقدام انجام شده به طور کلی کافی نباشد. ملزم به پرداخت خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات مربوط خواهد شد و یا در نهایت فاقد صلاحیت برای ادامه عملیات مربوط شناخته می‌شود. انجام این عمل در اعتبار پروانه بهره‌برداری و یا حقوق اشخاص ثالث تأثیری نخواهد داشت .

تبصره - وزارت معادن و فلزات موظف است شرایط مربوط به چگونگی جبران خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات موضوع این ماده را در پروانه بهره‌برداری و اجازه برداشت درج نماید .

ماده ۲۱- بهره‌بردار و دارنده اجازه برداشت قبلی موظف است اموال و تجهیزات مربوط به معدن را که انتزاع آن به تشخیص کارشناسی وزارت معادن و فلزات موجب وارد آمدن لطمه و خسارت به معدن می‌شود به نرخ تعیین شده براساس ارزیابی کارشناس رسمی دادگستری به قیمت روز به بهره‌بردار جدید واگذار نماید. در صورت عدم واگذاری اموال و تجهیزات مربوط به معدن برابر شرایط یاد شده مسئول جبران خسارت وارده خواهد بود .

ماده ۲۲ - چنانچه اجرای عملیات معدنی در محدوده املاک دایر یا مسبوق به احیاء اشخاص واقع و نیاز به تصرف این املاک باشد مجری عملیات پس از تأیید وزیر معادن و فلزات مکلف است اجاره یا بهاء آن را بدون محاسبه ذخایر معدنی واقع در آن برابر نظر کارشناسی رسمی دادگستری به قیمت روز به صاحب ملک بپردازد و در صورت امتناع وی از دریافت آن در صندوق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تودیع نماید که در این حالت زمینه انجام عملیات معدنی توسط وزارت معادن و فلزات با هماهنگی دستگاههای مسئول فراهم خواهد شد. تشخیص دایر یا مسبوق به احیاء بودن املاک و وضع مالکیت مالک یا مالکین به عهده مراجعه مربوطه می‌باشد .

تبصره - 1 در صورتی که برای ادامه عملیات اکتشاف یا بهره‌برداری و استخراج معادن واقع در خارج از املاک یاد شده نیاز به حفر کانال یا تونل زیرزمینی باشد که در عمق عرفی املاک مزبور قرار گیرد مشمول ماده فوق بوده در غیر این صورت تابع ملک نخواهد بود . تشخیص عمق عرفی موضوع این تبصره با توجه به نوع کاربری اراضی منطقه عملیات معدنی به عهده کارشناس رسمی دادگستری می‌باشد .

تبصره ۲ - مالک یا مالکین املاک فوق الذکر یا قائم مقام قانونی آنها در اخذ پروانه اکتشاف ذخایر سنگ لاشه ساختمانی و سنگهای

تزیینی و نما واقع در عمق عرفی املاک دایر یا مسبوق به احیاء خود که به ترتیب مقرر در قسمت اخیر تبصره فوق تعیین می‌شود مشروط به تسلیم درخواست به وزارت معادن و فلزات ۲ قبل از صدور پروانه اکتشاف برای سایرین نسبت به آنها حق تقدم خواهند داشت که در این صورت مواد مکشوفه تا عمق عرفی تبع ملک متعلق به آنان بوده ضمن معافیت از پرداخت حقوق دولتی براساس مفاد ماده (۱۰) و بند «۱» شق «الف» ماده مذکور با آنها رفتار خواهد شد .

تبصره ۳ - مأموران انتظامی مکلفند در صورت ممانعت مالک از اجرای عملیات معدنی موضوع این ماده بلافاصله به درخواست وزارت معادن و فلزات ۳ طبق مقررات موضوعه رفع ممانعت و مزاحمت نمایند .

ماده ۲۳ - هرگونه اقدام در محدوده بهره‌برداری و برداشت مواد معدنی توسط دستگاههای اجرایی اعم از وزارتخانه‌ها شرکتها و سازمانهای دولتی و مؤسسات عمومی غیرانتفاعی و نهادهای انقلابی و واحدهای تابعه آنها مؤکول به کسب مجوز از وزارت معادن و فلزات ۴ می‌باشد .

ماده ۲۴ - جهت تسریع در امر اکتشاف و بهره‌برداری از معادن دستگاههای اجرایی مربوط مکلفند حداکثر ظرف چهار ماه نسبت به استعلام وزارت معادن و فلزات در مورد حریمهای قانونی مربوط به آنها و مناطق موضوع بند «الف» ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳ و اصلاحیه‌های تصویب شده آن و رعایت قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب سال ۱۳۴۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن و نیز قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب سال ۱۳۷۴ هنگام صدور پروانه اکتشاف و بهره‌برداری اعلام نظر نمایند. عدم اعلام نظر در مهلت مقرر به منزله موافقت دستگاههای مزبور برای اجرای عملیات فوق تلقی می‌شود .

ماده ۲۵ - چنانچه محدوده عملیات معدنی در منابع ملی و طبیعی واقع باشد مطابق تبصره (۴) ماده (۳) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع کشور مصوب ۱۳۴۶ و اصلاحیه‌های تصویب شده آن اقدام لیکن به جای بهره مالکانه و حق الارض مندرج در تبصره یاد شده به مأخذ سه درصد (۳٪) حقوق دولتی موضوع ماده (۱۴) این قانون و تبصره‌های (۱) و (۲) آن به منظور بازسازی مناطق عملیات معدنی علاوه بر حقوق دولتی مذکور توسط وزارت معادن و فلزات از بهره‌برداران و دارندگان اجازه برداشت دریافت و به حساب مربوطه واریز می‌شود .

ماده ۲۶ - محدوده‌های مربوط به استخراج و انباشت و بهره‌برداری مواد معدنی و دفع مواد زائد معادن واقع در منابع ملی که مساحت این محدوده‌ها در مجوز صادره قید می‌شود عرصه عملیاتی معدن مربوط بوده و تا پایان عمر معدن به صورت اموال عمومی در اختیار وزارت معادن و فلزات خواهد بود و هرگونه عملیات خارج از موارد مندرج در مجوزهایی که صادر می‌شود به منزله تصرف در اموال عمومی محسوب می‌شود .

ماده ۲۷ - وزارت معادن و فلزات موظف است به منظور استفاده مطلوب از خدمات متخصصان معدن و زمین‌شناسی و امور مربوط به آن این گروه را در قالب دفاتر فنی مهندسی ساماندهی کند. دولت موظف است لایحه نظام مهندسی معدن و زمین‌شناسی را تدوین نموده و ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به مجلس ارائه نماید .

ماده ۲۸ - دستگاههای اجرایی مکلفند با توجه به موقعیت جغرافیائی معادن و لزوم توسعه بخش معدن مناطق محل وقوع معادن را جزو اولویت اجرای طرحها و برنامه‌های توسعه‌ای و اعمال نرخهای تعرفه‌ای - ترجیحی خود قرار دهند .

ماده ۲۹ - به منظور ایجاد ثبات در محاسبات اقتصادی تولید مواد معدنی مقرراتی که منجر به تحمیل هزینه غیرمرتبط و سربار برای تولید مواد مذکور می‌شود از تاریخ تصویب این قانون کان لم یکن تلقی می‌گردد .

ماده ۳۰ - مطالبات وزارت معادن و فلزات از اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی بابت حقوق دولتی سه درصد بازسازی و جبران خسارت ناشی از عدم انجام تعهدات به ترتیب موضوع ماده (۱۴) و تبصره‌های (۱) و (۲) آن و مواد (۲۰) و (۲۵) این قانون در حکم مطالبات مستند به اسناد لازم الاجراء بوده و براساس ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ مجلس شورای اسلامی بر طبق مقررات اجرایی مالیاتهای مستقیم قابل وصول خواهد بود. ضرر و زیان ناشی از دیرکرد براساس جدولی خواهد بود که به همراه آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارت معادن و فلزات تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

ماده ۳۱ - به منظور تحقق توسعه پایدار در بخش معدن دولت موظف است صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیتهای معدنی را جهت تأمین تمام یا قسمتی از خسارات احتمالی ناشی از عدم کشف کانه و سرمایه‌گذاریهای موجود طبق اساسنامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید در وزارت معادن و فلزات تأسیس نماید و همه ساله در صورت لزوم اعتبار مورد نیاز سهم دولت را با توجه به سیاستهای تولیدی در لوایح بودجه سالانه پیشنهاد نماید .

ماده ۳۲ - وزارت معادن و فلزات مجاز است در اجرای بند «۱۴» ماده (۱) قانون تأسیس وزارت مزبور مصوب سال ۱۳۶۳ مجلس شورای اسلامی به منظور تسریع در تحقق امر اکتشاف و شناسایی کانسارها و ضرورتاً سایر عملیات معدنی شرکتهای عملیاتی که اساسنامه آنها به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید تأسیس نماید .

ماده ۳۳ - کارکنان رسمی دولت در وزارت معادن و فلزات و شرکتهای و سازمانهای تابعه دولتی در زمان اشتغال و تا یک سال بعد از قطع اشتغال نمی‌توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم در معاملات و امتیازات موضوع این قانون ذی سهم و یا ذینفع باشند. در صورت تخلف به انفصال ابد از خدمات دولتی و محرومیت از ۵ تا ۱۰ سال از هرگونه عقد قرارداد معدنی و اخذ هرگونه مجوز عملیات معدنی محکوم می‌گردند .

ماده ۳۴ - وزارت معادن و فلزات مکلف است در کلیه معادن کشور برای جلوگیری از تخریب و تضييع ذخایر معدنی و اجرای تعهدات اکتشاف کنندگان و بهره‌برداران و رعایت اصول ایمنی و حفاظتی کارکنان معادن طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون نظارت کامل بنماید .

ماده ۳۵ - آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارت معادن و فلزات با هماهنگی سایر وزارتخانه‌ها سازمانها و ارگانهای ذیربط در مدت سه ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

ماده ۳۶ - از تاریخ تصویب این قانون معادن و اصلاحات بعدی آن و نیز سایر قوانین و مقررات مربوط در قسمت مغایر لغو می‌گردد .

قانون فوق مشتمل بر سی و شش ماده و هفده تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۷/۳/۲۳ با اصلاحاتی به تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است.

آیین نامه اجرایی قانون معادن

طبق قانون تمرکز امور صنایع و معادن در هر بخشی نام معادن و فلزات سابق در این قانون وزارت صنایع و معادن تلقی می گردد .

وزرای عضو کمیسیون امور زیر بنایی و صنعت و محیط زیست هیات دولت در جلسه مورخ ۱۳۷۷/۱۱/۲۱ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰/۷۹۲۰ مورخ ۱۳۷۷/۷/۲۵ وزارت معادن و فلزات و با رعایت تصویبنامه شماره ۶۸۲۲۷/ت/۲۰۶۷۶ مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۶ « آیین نامه اجرایی قانون معادن » را به این شرح تصویب نمودند .

فصل اول: اکتشاف

ماده ۱ - انجام هر نوع عملیات اکتشاف معدنی توسط بخش دولتی تعاونی و خصوصی (ایرانی - خارجی) مستلزم دریافت پروانه اکتشاف از وزارت معادن و فلزات است .

ماده ۲ - حداکثر وسعت محدوده هر پروانه اکتشاف (۴۰ کیلومتر) مربع است .

تبصره ۱: وسعت محدوده پروانه اکتشاف نباید برای مواد معدنی طبقه یک از (۶) و سنگ های تزئینی از (۴) کیلومتر مربع تجاوز نماید .
تبصره ۲: در موارد خاص با تأیید وزیر معادن و فلزات وسعت بیشتری برای اکتشاف تعیین می گردد .

ماده ۳ - مدت اعتبار پروانه اکتشاف از تاریخ صدور یکسال می باشد. تبصره: در مورد معادن طبقه (۲) حسب مورد با تشخیص وزارت معادن و فلزات این مدت تمدید خواهد شد .

ماده ۴ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی پروانه اکتشاف می باید در خواست خود را طبق فرم مربوط که توسط وزارت معادن و فلزات در اختیار آنها قرار خواهد گرفت به انضمام مدارک و نقشه های مربوط به وزارت معادن و فلزات تسلیم و رسید دریافت دارند .
تبصره ۱ : متقاضیان پروانه اکتشاف مواد معدنی طبقه یک و سنگ های تزئینی مکلفند نوع ماده معدنی مورد نظر خود را در فرم درخواست ذکر کنند .

تبصره ۲: اشخاص حقیقی موضوع این ماده باید به سن رشد رسیده باشند .

ماده ۵ - وزارت معادن و فلزات تقاضای رسیده را باقیمد ساعت و روز دریافت ثبت و رسید آن را به متقاضی ارایه خواهد نمود .
تبصره : وزارت معادن و فلزات مکلف است زمان و تاریخ وصول درخواست را بر روی یک نسخه از نقشه های تحویل شده توسط متقاضی ثبت نموده و پس از امضاء و مهر بلافاصله در اختیار در خواست کننده قرار دهد .

ماده ۶ - وزارت معادن و فلزات پس از تطبیق محدوده مورد درخواست با کالک مربوط در صورت آزاد بودن تمام یا قسمتی از محدوده مورد تقاضا محدوده مورد درخواست را در قسمت آزاد به نام متقاضی حفظ می کند و حداکثر ظرف (۷) (روز اداری مشخصات محدوده ثبت شده را به وی ابلاغ می نماید .

تبصره : محدوده آزاد محدوده ای است که جهت انجام امور اکتشافی و یا بهره برداری ثبت نشده باشد .

ماده ۷ - متقاضی اکتشاف مکلف است حداکثر ظرف (۲) ماه از تاریخ اعلام ثبت محدوده نسبت به انجام موارد زیر اقدام و مراتب را همراه با مدارک مربوط به وزارت معادن و فلزات ارسال کند. در غیر این صورت حقوق مربوط به قبول و ثبت تقاضا برای صدور پروانه اکتشاف منتفی و محدوده مجدداً آزاد تلقی می شود .

الف) تکمیل و ارایه تعهد نامه مربوط به انجام عملیات اکتشاف طبق اصول فنی و رعایت ضوابط و شرایط وزارت معادن و فلزات
ب) معرفی مسئول فنی عملیات .

ماده ۸- وزارت معادن و فلزات حداکثر ظرف (۲) ماه از تاریخ دریافت مدارک موضوع ماده (۷) آیین نامه با رعایت ماده (۳۴) قانون معادن نسبت به انجام عملیات میله گذاری (با حضور متقاضی یا نماینده وی و مسئول فنی عملیات) و بررسی مدارک و اسناد ارایه شده اقدام و در صورت نداشتن نواقص اجازه تهیه طرح اکتشاف بنام متقاضی صادر می نماید .

تبصره: متقاضی مکلف است حداکثر ظرف (۲) ماه پس از انجام عملیات میله گذاری نسبت به تهیه طرح اکتشاف در قالب دستور العمل ارایه شده از سوی وزارت معادن و فلزات اقدام نماید در غیر این صورت حق تقدم او از بین خواهد رفت .

ماده ۹- وزارت معادن و فلزات طرح اکتشاف را بررسی و در صورت نیاز به بازدید از محدوده طرح نسبت به اعزام کارشناس به محل عملیات اقدام می کند. در صورتی که طرح با ضوابط این آیین نامه و دستور العمل مربوط منطبق باشد حداکثر ظرف مدت بیست روز پروانه اکتشاف بنام متقاضی صادر می شود در صورت وجود نقص در طرح اکتشاف متقاضی حداکثر (۱) ماه فرصت دارد تا رفع نقص نماید .

ماده ۱۰- دارنده پروانه اکتشاف مکلف است در مهلت مقرر و در محدوده مورد عمل خود عملیات اکتشافی را طبق مفاد این آیین نامه طرح اکتشافی مصوب و مقررات عمومی انجام دهد .

ماده ۱۱- وزارت معادن و فلزات می تواند با استفاده از فن آوری پیشرفته اکتشاف مطالعات کلان و ناحیه ای را در مورد شناسایی پتانسیل های معدنی انجام دهد چنانچه در نتیجه مطالعات اکتشاف مقدماتی در ناحیه به ماده یا مواد معدنی برخورد کند که مستلزم انجام عملیات اکتشاف سیستماتیک و گسترده تر باشد به ترتیب زیر عمل کند :

- الف) چنانچه ناحیه آزاد باشد و وزارت معادن و فلزات بخواهد راسا و یا از طریق سازمان های تابعه و یا شرکت های دولتی تحت پوشش عمل نماید پروانه اکتشاف با رعایت مفاد آیین نامه صادر خواهد شد .
- ب) چنانچه ناحیه مورد نظر در بر گیرنده محدوده عملیات معدنی اشخاص حقیقی یا حقوقی بوده باشد به گونه ای که ادامه عملیات فعالیت های او را مختل نماید وزارت معادن و فلزات اکتشاف ناحیه را به دارنده پروانه عملیات واگذار می کند در این صورت وی باید ظرف مدت (۶) ماه طرح لازم برای ادامه عملیات را تهیه و عملیات اکتشاف را شروع نماید در غیر این صورت وزارت معادن و فلزات با حفظ حقوق دارنده پروانه عملیات نسبت به ادامه انجام عملیات اکتشاف تصمیم گیری می نماید .
- تبصره: عملیات معدنی عبارت است از اکتشاف تجهیز استخراج و کانه آرایی .

ماده ۱۲- هر شخص حقیقی در یک زمان می تواند یک پروانه اکتشاف داشته باشد. اشخاص حقوقی در صورت تأیید صلاحیت فنی و مالی از سوی وزارت معادن و فلزات می توانند پروانه های متعدد داشته باشند .

ماده ۱۳- پروانه اکتشاف در مدت اعتبار با رعایت مفاد این آیین نامه با موافقت وزارت معادن و فلزات فقط برای یک بار قابل انتقال است . انتقال گیرنده متعهد و ملزم به انجام کلیه تعهدات انتقال دهنده می باشد. تبصره: قائم مقام قانونی اشخاص نظیر بانک ها که به طور قهری حقوق مربوط به پروانه اکتشاف به آنها انتقال داده می شود در هر حال می توانند از مزایای این ماده استفاده کنند .

ماده ۱۴- اکتشاف کننده موظف است پس از خاتمه عملیات اکتشاف با رعایت این آیین نامه گزارش جامعی که حاکی از پایان عملیات بوده و به امضاء اشخاصی که قسمت های مختلف آن را تهیه نموده اند رسیده باشد تهیه و همراه با اسناد مدارک و اطلاعات زیر به وزارت معادن و فلزات تسلیم و رسید دریافت دارد :

- الف (حجم عملیات اکتشافی انجام شده سطحی و زیر زمینی از قبیل راهسازی احداث ساختمان خاک ریزی و خاک برداری حفر ترانشه چاهک و چاه تونل اکتشافی و غیره با ذکر هزینه های انجام شده .
  - ب) مقدار مواد ناریه و مصالح بکار رفته از قبیل چوب آهن و نظایر آن با ذکر بهای آنها .
  - ج) هزینه آزمایش های کانه آرایی و فر آوری تست های صنعتی و سایر هزینه ها .
  - ه) گزارش پایانی عملیات شامل نوع و انواع مواد معدنی میزان ذخیره قطعی و احتمالی و عیار متوسط ماده معدنی کشف شده و مدارک مربوط در مورد نحوه محاسبه مقدار ذخیره آن به انضمام کلیه نقشه ها و نتایج آنالیز نمونه ها .
  - و) گزارش مطالعه فنی - اقتصادی اولیه و نتایج آن در قالب فرم های ارایه شده از سوی وزارت معادن و فلزات .
- در صورت عدم ارایه گزارش پایان عملیات اکتشاف توسط دارنده پروانه اکتشاف در مهلت مقرر پروانه اکتشاف وی از درجه اعتبار ساقط بوده و وزارت معادن و فلزات تعهدی در قبال هزینه های به عمل آمده ندارد .

ماده ۱۵ در مواردی که به علت نقص عملیات و عدم توانایی دارنده پروانه اکتشاف و یا به هر علت دیگری پروانه اکتشاف لغو شود و از نظر کارشناسی ادامه عملیات اکتشاف ضرورت داشته باشد وزارت معادن و فلزات می تواند با رعایت آیین نامه معاملات دولتی با انتخاب سازمان ها و شرکت های دولتی تابعه و یا اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر عملیات اکتشاف را تکمیل و در صورت کشف معدن گواهی نامه کشف به نام عامل منتخب صادر نماید .

- تبصره : عامل منتخب موظف به پرداخت هزینه های مرتبط به عمل آمده توسط دارنده پروانه اکتشاف به قیمت روز می باشد .

ماده ۱۶ وزارت معادن و فلزات پس از وصول گزارش خاتمه عملیات اکتشافی حداکثر ظرف (۲) ماه با مطالعه گزارش مزبور و اعزام گروه کارشناس فنی انطباق گزارش اکتشاف کننده و عملیات انجام شده توسط وی را با مفاد این آیین نامه تطبیق نموده و در صورت تأیید گواهی نامه کشف به نام او صادر می نماید .

- تبصره : محدوده گواهی کشف شامل محل هایی خواهد بود که طبق مفاد این آیین نامه در آنجا عملیات اکتشاف انجام گرفته و وجود ذخایر اقتصادی در آن محدوده تأیید شده است . هزمان صدور گواهی کشف مابقی محدوده پروانه اکتشاف آزاد می گردد .
- تبصره ۲: در صورتی که بهره برداری از هر یک از مواد معدنی مکشوفه به طور مستقل امکان پذیر باشد با توجه به میزان ذخیره و محاسبات فنی و اقتصادی از لحاظ بهره برداری برای هر یک از مواد معدنی در محدوده مشخص گواهی کشف جداگانه ای صادر خواهد شد .

تبصره 3: در صورتی که عملیات اکتشافی منجر به صدور گواهی کشف نشده باشد پروانه اکتشاف خودبه خود لغو و صاحب آن حق و حقوق بعدی نخواهد داشت .

تبصره ۴: در صورتی که وزارت معادن و فلزات ذخیره اکتشاف شده را جهت صدور گواهی کشف کافی نداند می تواند برای ذخیره قطعی کشف شده ای که مورد تأیید می باشد اجازه برداشت صادر نماید. بدیهی است در این صورت حقوق دولتی طبق مفاد این آیین نامه دریافت خواهد شد.

ماده ۱۷ چنانچه گزارش یا عملیات اکتشافی پس از تطبیق با مواد این آیین نامه ناقص باشد وزارت معادن و فلزات مهلت مناسبی تعیین خواهد نمود تا اکتشاف کننده نسبت به رفع نقص اقدام نماید و اگر در خاتمه این مهلت رفع نقص نگردد پروانه اکتشاف از درجه اعتبار ساقط می شود و امتیازی برای دارنده آن منظور نخواهد شد.

ماده ۱۸ در صورتی که دارنده گواهی کشف بخواهد گواهی کشف را به دیگری واگذار نماید باید قبل از انقضای مهلت مقرر در ماده (۷) قانون معادن درخواست خود را همراه با توافقنامه طرفین مشخصات کامل انتقال گیرنده به وزارت معادن و فلزات تسلیم کند. وزارت مزبور در صورت تأیید موضوع با انتقال گواهی کشف موافقت نموده مراتب را جهت تنظیم سند صلح یا انتقال اعلام می نماید. تاریخ تنظیم سند تاریخ رسمی انتقال گواهی کشف تلقی می شود و انتقال گیرنده موظف است رونوشت سند مزبور را جهت ثبت مراتب به وزارت معادن و فلزات ارایه کند.

ماده ۱۹ حمل مواد معدنی حاصل از عملیات اکتشافی توسط دارنده پروانه اکتشاف جهت انجام آزمایشات لازم با اجازه وزارت معادن و فلزات با پرداخت حقوق دولتی مجاز است.

- تبصره ۱: مقدار نمونه برداری برای انواع مواد معدنی توسط وزارت معادن و فلزات تعیین می شود.
- تبصره ۲: اکتشاف کننده می تواند پس از خاتمه عملیات اکتشافی با اجازه وزارت معادن و فلزات ماده یا مواد معدنی بدست آمده از عملیات اکتشافی را با پرداخت حقوقی دولتی طبق مفاد این آیین نامه برداشت و حمل کند.

ماده ۲۰ دارنده گواهی کشف مکلف است ظرف مهلت تعیین شده در ماده (۸) قانون معادن با توجه به گواهی کشف صادره و مطالعات انجام شده در مورد قابلیت استخراج معدن از لحاظ فنی و اقتصادی درخواست خود را برابر مفاد این آیین نامه و دستور العمل های وزارت معادن و فلزات برای صدور پروانه بهره برداری به وزارت معادن و فلزات تسلیم کند.

- تبصره: در صورت عدم تسلیم به موقع درخواست بهره برداری از طرف دارنده گواهی کشف وزارت معادن و فلزات می تواند طبق مفاد قانون معادن و این آیین نامه نسبت به تعیین بهره بردار برای معدن اقدام و حقوق کاشف را طبق تبصره ماده (۸) قانون و ترتیبی که در این آیین نامه تعیین شده است پرداخت نماید.

ماده ۲۱ چنانچه در اجرای ماده (۸) قانون معادن پروانه بهره برداری معدن به نام شخصی غیر از دارنده گواهی کشف صادر گردد بهره بردار منتخب موظف به جلب رضایت دارنده گواهی کشف قبل از شروع به عملیات بهره برداری با عنایت به تبصره ماده (۸) قانون معادن می

باشد . اگر بهره بردار منتخب نتواند رضایت دارنده گواهی کشف را ظرف مدت (۶) ماه جلب نماید وزارت معادن و فلزات با کسب نظر کارشناس رسمی دادگستری در خصوص موضوع اتخاذ تصمیم می نماید.

فصل دوم : بهره برداری

ماده ۲۲- متقاضیان بهره برداری از ذخایر معدنی مکلفند برای دریافت پروانه بهره برداری معدن برابر دستور العمل های صادره تقاضای خود را همراه شناسنامه معدن طرح بهره برداری و مدارک مورد نیاز تهیه و تسلیم وزارت معادن و فلزات نمایند. تبصره ۱: شناسنامه معدن طرح بهره برداری باید حاوی نکات و اطلاعاتی باشد که از طرف وزارت معادن و فلزات اعلام می شود .

تبصره ۲: تامین مواد اولیه کارخانجات صنعتی و مصرف کننده ماده معدنی واقع در حوزه عملیاتی معدن که فعالیت آنها منطبق بر استانداردهای موجود است اولویت دارد و طرح بهره برداری باید حاوی اطلاعات و ارقام مربوط به این کارخانجات باشد . واحدهای صنعتی مصرف کننده که از ارایه اطلاعات لازم در مورد نیاز مواد اولیه خودداری کنند از اولویت فوق الذکر بر خوردار نخواهند بود .

ماده ۳۳- وزارت معادن و فلزات ظرف (۲) ماه نسبت به بررسی مدارک و طرح بهره برداری اقدام و چنانچه طرح جامع و کامل بوده و مورد تأیید باشد پروانه بهره برداری معدن را براساس شناسنامه معدن و طرح مصوب صادر و به بهره بردار ابلاغ می کند . در صورت وجود نقص در مدارک و یا عدم تأیید طرح به متقاضی دو ماه مهلت داده می شود تا اشکالات را مرتفع نماید .

- تبصره : صدور پروانه بهره برداری به نام دارنده گواهی کشف به منزله تحویل معدن به بهره بردار است و در سایر موارد تحویل معدن طبق مفاد این آیین نامه انجام خواهد شد .

ماده ۲۴- متقاضی مکلف است قبل از صدور پروانه بهره برداری نسبت به ارایه تضمین حقوق دولتی و (۳) در صد منابع طبیعی موضوع ماده (۲۵) قانون معادن (معادل (۶) ماه حقوقی دولتی) اقدام و مسئول فنی عملیات در معدن را معرفی نماید .

- تبصره : تضمین موضوع این ماده هر (۳) سال یکبار متناسب با حقوق دولتی مصوب تعدیل خواهد شد و در پایان دوره بهره برداری چنانچه بهره بردار به تعهدات خود عمل نموده باشد مسترد می گردد .

ماده ۲۵- وزارت معادن و فلزات مدت بهره برداری از معدن را متناسب با ذخیره معدن طرح بهره برداری مصوب و امکانات بهره برداری از معدن تعیین می کند و این مدت در یک دوره بهره برداری حداقل (۲) برابر مدت بازگشت سرمایه بر اساس طرح بهره برداری و حداکثر تا بیست و پنج سال خواهد بود .

ماده ۲۶- بهره بردار به صورت تمایل به تمدید پروانه بهره برداری معدن مکلف است حداقل یک سال قبل از انقضای مدت بهره برداری طرح بهره برداری برای دوره مورد نظر را با توجه به وضعیت ذخیره ماده معدنی و بازار مصرف به انضمام مدارک لازم تسلیم وزارت معادن و فلزات نماید .

ماده ۲۷- وزارت معادن و فلزات حداکثر ظرف (۴) ماه نسبت به اعزام کارشناس به معدن و بررسی طرح پیشنهادی بهره بردار اقدام و در صورت عدم وجود نقص در طرح بهره برداری شرایط تجدید و تمدید را تعیین می کند .

- تبصره ۱: عدم ارایه تقاضای تمدید پروانه بهره برداری در موعد مقرر به منزله عدم تمایل بهره بردار تلقی و وزارت معادن و فلزات می باید نسبت به تعیین بهره بردار جدید معدن قبل از انقضای مدت بهره برداری به ترتیبی اقدام کند که در امر بهره برداری معدن وقفه ای ایجاد نشود .
  - تبصره ۲: در صورت وجود نقص در طرح مهلت مناسبی که مدت آن از (۳) ماه تجاوز نخواهد کرد تعیین می شود تا بهره بردار نسبت به رفع نقص اقدام کند. در غیر این صورت پروانه بهره برداری تمدید نخواهد شد .
- ماده ۲۸- پروانه بهره برداری پس از کسب مفاصا حساب حقوق دولتی از وزارت معادن و فلزات توسط بهره بردار قابل انتقال می باشد .
- تبصره ۱: تاریخ قطعی انتقال تاریخ ظهر نویسی پروانه بهره برداری از طرف وزارت معادن و فلزات به نام انتقال گیرنده است .
  - تبصره ۲: با انتقال پروانه بهره برداری کلیه تعهدات و الزامات مربوط به انتقال گیرنده منتقل می شود و انتقال گیرنده طبق مفاد قانون معادن و این آیین نامه و دستورالعمل های مربوط مکلف به انجام تعهدات مربوط است .
- ماده ۲۹- موسسات مالی نظیر بانک ها که به بهره بردار تسهیلات مالی اعطا می کنند می توانند از بهره بردار بخواهند حق انتقال قهری پروانه بهره برداری را در صورت عدم ایفای تعهدات به موسسه طرف قرار داد بهره بردار بدهد در این صورت لازم است پس از تنظیم سند یک نسخه از آن را به وزارت معادن و فلزات ارسال تا مدت باز پرداخت وام و مبلغ آن همراه سایر تعهدات بهره بردار در ظهر پروانه بهره برداری درج گردد .
- ماده ۳۰- بهره برداری که به منظور اجرای طرح معدنی یا توسعه آن از موسسات مالی مانند بانک ها تسهیلات مالی دریافت می کند تا باز پرداخت تسهیلات حق جابجای و انتقال تاسیسات و تجهیزات منصوبه در معدن و همچنین ماشین آلات سنگین مربوط به معدنکاری را بدون کسب موافقت موسسه مالی بانک وام دهنده طرف قرار داد و همچنین وزارت معادن و فلزات ندارد در غیر این صورت وزارت معادن و فلزات مراتب را به موسسه وام دهنده اعلام می نماید تا اقدام لازم به عمل آورد .
- ماده ۳۱- وزارت معادن و فلزات مکلف است ظرف (۱) سال از تاریخ تصویب این آیین نامه مشخصات معادن فعال و دارای سابقه بهره برداری را با توجه به معیار های موضوع ماده (۱۲) (قانون معادن تهیه و همراه پیشنهاد خود به هیات دولت گزارش نماید .
- تبصره : چنانچه مشخصات معادن جدیدی که کشف می شوند منطبق به مفاد ماده (۱۲) (قانون معادن باشد. موضوع توسط وزارت معادن و فلزات برای اتخاذ تصمیم به هیات وزیران گزارش می شود .
- ماده ۳۲- متقاضیان اجازه برداشت موضوع ماده (۱۳) قانون معادن می باید در خواست خود را که شامل مقدار استخراج محل و محدوده دقیق و مدت برداشت باشد به وزارت معادن و فلزات تسلیم کنند. وزارت معادن و فلزات پس از بررسی حسب مورد و در صورت بلا معارض بودن اجازه برداشت صادر خواهد کرد .

ماده ۳۳ - مدت اجازه برداشت مجریان طرح های عمرانی یا پیمانکاران آنها متناسب با مدت اجرای طرح آنها خواهد بود و دارنگان این قبیل اجازه برداشت ها حق فروش مواد معدنی مورد برداشت را ندارند و در صورت تخلف از این ماده مطابق ماده (۲۰) قانون معادن با آنها رفتار خواهد شد .

ماده ۳۴ - در اجرای ماده (۱۴) قانون معادن حقوق دولتی در معادن بر حسب نوع ماده معدنی محل معدن شرایط و محدودیت منطقه میزان سرمایه گذاری روش استخراج کانه آرای و فرآوری و در نتیجه سود ترجیحی بهره بردار طبق ضوابط زیر توسط وزارت معادن و فلزات تعیین می شود .

- الف : در مورد معادن زیر زمینی حداکثر تا (۶) درصد بهای ماده معدنی در سر معدن .
- ب : در مورد معادن روباز حداکثر تا (۱۰) درصد بهای ماده معدنی در سر معدن .
- ج : در مورد معادنی که به صورت مختلط (زیر زمینی و روباز) استخراج می شوند حداکثر تا (۸) درصد بهای ماده معدنی در سر معدن .
- تبصره ۱ : در معادنی که مستلزم تجهیز و آماده سازی هستند بهره بردار در زمان تجهیز از پرداخت حقوق دولت معاف است .
- تبصره ۲ : بهره بردار هر معدن مکلف است به ترتیبی که وزارت معادن و فلزات مقرر خواهد داشت حقوق دولتی را بر مبنای ارقام اعلام شده و میزان استخراج مندرج در پروانه به حسابی که از طرف وزارت معادن و فلزات تعیین می شود واریز کند . تا به حساب در آمد عمومی دولت منظور گردد .
- تبصره ۳ : بهای ماده معدنی در سر معدن بر اساس متوسط قیمت فروش ماده معدنی در منطقه توسط وزارت معادن و فلزات تعیین می شود .

ماده ۳۵ - بهره بردار مکلف است در پایان هر سال بهره برداری گزارش جامعی از عملکرد معدن را که حاوی مقدار استخراج طی سال به تفکیک در هر دوره سه ماهه هزینه و در آمد اطلاعات نیروی انسانی مقدار باطله برداری و بر آورد تولید و فروش در سال آتی با ذکر عوامل موثر تهیه و به وزارت معادن و فلزات تسلیم کند .

- تبصره : آمار مربوط به تولید و فروش مواد معدنی باید به طور مرتب در دفتری که در سر معدن نگهداری می شود درج گردد .

ماده ۳۶ - وزارت معادن و فلزات ظرف (۲) ماه از تاریخ وصول گزارش عملکرد بهره بردار رسیدگی های لازم را معمول و در صورتی که مقدار استخراج اعلام شده از طرف بهره بردار مورد تأیید نباشد حقوق دولتی را به میزانی که تشخیص می دهد محاسبه و به بهره بردار ابلاغ می نماید تا نسبت به پرداخت آن اقدام کند . مبنای تشخیص وزارت معادن و فلزات بازدیدهای نظارتی خواهد بود. عدم اعلام نظر از طرف وزارت معادن و فلزات در مهلت تعیین شده به منزله قبول گزارش عملکرد بهره بردار تلقی می شود .

- تبصره : در صورت عدم ارسال گزارش عملکرد از طرف بهره بردار در موعد مقرر وزارت معادن و فلزات راسا نسبت به محاسبه و مطالبه حقوق دولتی اقدام خواهد نمود .

ماده ۳۷- چنانچه بهره بردار از پرداخت حقوق دولتی در موعد مقرر خود داری نماید مسئول جبران خسارت ناشی از دیر کرد خواهد بود و در صورتی که تاخیر پرداخت از یک سال تجاوز کند حق دولت از محل تضمین او برداشت و با تعیین مهلت (۶) ماهه به بهره بردار ابلاغ می شود تا نسبت به تجدید تضمین سپرده حسن ایفای تعهدات اقدام کند در غیر این صورت طبق مفاد ماده (۲۰) قانون معادن فاقد صلاحیت برای ادامه عملیات مربوط شناخته می شود .

ماده ۳۸- چنانچه بهره بردار طی دوره بهره برداری با توجه به وضع معدن کمیت و کیفیت ماده معدنی بازار فروش و سایر عواملی که در اختیار بهره بردار نیست ثابت کند که در باقیمانده مدت بهره برداری امکان اجرای طرح و استخراج به میزان تعهد شده وجود ندارد می تواند دلایل و مستندات خود را جهت اصلاح طرح بهره برداری به وزارت معادن و فلزات تسلیم نماید . وزارت معادن و فلزات پس از بررسی با توجه به واقعیت و امکانات موجود و تسهیلات و امکانات ارایه شده نسبت به تعیین مقدار استخراج سالانه جدید اقدام و مراتب را به بهره بردار ابلاغ خواهد کرد .

- تبصره - معادنی که بر اساس تبصره (۱) ماده (۱۰) قانون معادن واگذار می شود مشمول مقررات مربوط به خود می باشند .

ماده ۳۹- توقف عملیات بهره برداری از معدن به منظور اکتشاف تهیه و تجهیز و ایجاد تاسیسات جدید و یا به هر دلیل دیگر موکول به تایید و کسب اجازه از وزارت معادن و فلزات است و بهره بردار حق ندارد معدن را بدون اطلاع و موافقت وزارت معادن و فلزات تعطیل یا فعالیت آن را کاهش دهد تعطیل بیش از (۶) ماه متوالی معدن بدون اخذ مجوز سلب صلاحیت بهره بردار خواهد شد مگر در معادنی که به طور معمول استخراج از آنها فصلی می باشد. تبصره ۱: مدت زمان تعطیل معدن که با اجازه وزارت معادن و فلزات انجام شود جزء مدت بهره برداری منظور خواهد شد ولی بهره بردار از پرداخت حقوق دولت معاف است و در این مدت حفاظت معدن به عهده بهره بردار می باشد. تبصره ۲: تعهدات بهره بردار در خصوص این ماده در متن پروانه بهره برداری قید خواهد شد .

ماده ۴۰- در موارد زیر معدن از ید بهره بردار منتزع می شود :

- الف : اتمام ذخیره معدن با تأیید وزارت معادن و فلزات
  - ب : خاتمه مدت بهره برداری در مواردی که شرایط بهره بردار از لحاظ تمدید مدت بهره برداری مورد تأیید قرار نگیرد .
  - ج: سلب صلاحیت بهره بردار به دلیل عدم انجام تعهدات .
- تبصره : وزارت معادن و فلزات مکلف است در مواردی که انتزاع معدن از بهره بردار قبلی به موجب بندهای (ب) و (ج) ماده فوق صورت می گیرد ظرف مدت (۶) ماه نسبت به فعال نمودن مجدد معدن اقدام نماید .

ماده ۴۱- مواردی که عدم رعایت آنها موجب رد صلاحیت و یا اخذ خسارت خواهد شد به شرح زیر می باشد :

1. عدم رعایت مقررات این آیین نامه و دستور العمل های نظارتی که موجب تضییع و تخریب ذخایر معدن گردد .
2. عدم رعایت مقررات آیین نامه ایمنی و حفاظت در معادن که موجب سلب سلامتی و یا بهداشت کارکنان گردد .
3. عدم بهره برداری و استخراج سالانه به مقدار تعیین شده در طرح مصوب با رعایت مفاد این آیین نامه .

4. عدم پرداخت حقوق دولت .

5. عدم انجام سایر تعهدات ذکر شده در متن پروانه عملیات و شناسنامه منضم به آن .

ماده ۴۲ - مسئولیت حفاظت معدن و اموال مورد استفاده تا تحویل و تحول آن به بهره بردار جدید بر عهده بهره بردار سابق است. مدت این مسئولیت از تاریخ ابلاغ وزارت معادن و فلزات مبنی بر انتزاع معدن از بهره بردار سابق نباید از (۶) ماه تجاوز کند. چنانچه تا قبل از انجام تحویل خسارتی به معدن وارد آید و یا اموال مذکور تفریط و یا تضییع شود و این خسارت مستند بر قصور یا تقصیر بهره بردار باشد باید از عهده جبران آن بر آید .

• تبصره : چنانچه در مهلت مقرر در ماده فوق معدن تحویل و تحول نگردد بهره بردار سابق مکلف است معدن را به نماینده وزارت معادن و فلزات تحویل دهد .

ماده 43 انتزاع یک معدن و تحویل و تحول آن از یک بهره بردار به بهره بردار دیگر تحت نظارت وزارت معادن و فلزات و به موجب صورت مجلسی خواهد بود که به امضاء دو بهره بردار و نماینده وزارت معادن و فلزات می رسد .

ماده ۴۴ - پروانه بهره برداری معدن و محدوده آن قابل تقسیم به اجزا نیست و بهره بردار حق ندارد آنرا در قالب قسمت های کوچک تر معامله یا به غیر واگذار کند .

• تبصره : وزارت معادن و فلزات می تواند محدوده معدن بلا معارض را به اجزا مختلف تقسیم نماید .

ماده ۴۵ - بهره بردار فقط مجاز به بهره برداری و استخراج آن دسته از مواد معدنی است که در متن پروانه بهره برداری قید شده باشد. چنانچه بهره بردار ضمن عملیات معدنی در محدوده پروانه بهره برداری به ماده معدنی دیگری غیر از آنچه در پروانه بهره برداری قید شده است برخورد کند مکلف است مراتب را به وزارت معادن و فلزات گزارش نماید تا در صورت موافقت با رعایت مفاد این آیین نامه به بهره برداری ماده معدنی جدید اقدام گردد.

فصل سوم: فرآوری

ماده ۴۶ - واحد کانه آرایبی فرآوری و متالورژی واحدی است که موضوع فعالیت آن مشمول تعریف بند «ژ» و «و» ماده (۱) قانون معادن و موضوع ماده (۱) قانون تاسیس وزارت معادن و فلزات بوده و محصول آن مورد مصرف در صنایع مختلف می باشد .

ماده ۴۷ - صدور مجوز تاسیس توسعه و پروانه برداری واحدهای فوق و واحدهای مستقل تحقیقاتی طبق ضوابط این آیین نامه به عهده وزارت معادن و فلزات می باشد .

ماده ۴۸ - متقاضیان احداث واحدهای کانه آرایبی فرآوری و متالورژی و نیز واحدهای مستقل تحقیقاتی باید درخواست خود را با توجه به ضوابط و دستورالعملی که از طرف وزارت معادن و فلزات تهیه و ابلاغ می شود همراه طرح توجیهی فنی - اقتصادی تسلیم وزارت معادن و فلزات نمایند .

ماده ۴۹ - وزارت معادن و فلزات ظرف مدت (۳) ماه نسبت به بررسی مدارک و طرح مربوط اقدام و جواز تاسیس به نام متقاضی صادر می نماید . در صورت وجود نقص در مدارک و یا عدم تأیید طرح به متقاضی مهلت داده می شود تا اشکالات را مرتفع نماید .

ماده ۵۰ - دارنده جواز تاسیس می باید در مهلت تعیین شده و طبق برنامه زمان بندی طرح نسبت به انجام عملیات ساختمانی و سایر عملیات اجرایی جهت اخذ پروانه بهره برداری بر اساس ضوابط مندرج در شرایط عمومی اقدام نماید .

• تبصره ۱: ضوابط مقررات و شرایط عمومی مندرج در جواز تاسیس فرآوری جز لاینفک مجوز و لازم الاجرا می باشد .
تبصره ۲: چنانچه دارنده جواز تاسیس در مهلت مقرر اقدامات لازم در جهت پیشبرد طرح به عمل نیاورد جواز تاسیس صادره ابطال می گردد .

ماده ۵۱ - دارنده جواز تاسیس مکلف است پس از رسیدن طرح به مرحله تولید آزمایشی درخواست خود را همراه گزارش انجام عملیات جهت دریافت پروانه بهره برداری واحد فرآوری تسلیم وزارت معادن و فلزات نماید .

ماده ۵۲ - وزارت معادن و فلزات مکلف است به منظور هدایت و حمایت سرمایه گذاری در بخش معدن همه ساله با توجه به سیاست های کلان و نیاز مملکت فعالیت های فرآوری مواد معدنی را اولویت بندی نموده و متناسب با آن مطالعات امکان سنجی و تهیه طرح های تیپ و احداث پایلوت برنامه ریزی و اعتبار لازم را در بودجه سالانه پیش بینی و هزینه نماید .

فصل چهارم :

تطبيق و مقررات عمومي

ماده ۵۳- وزارت معادن و فلزات موظف است با توجه به کمبود امکانات داخلی کشور از لحاظ تهیه و ساخت قطعات یدکی تجهیزات و ماشین آلات معدنی با وزارت صنایع در جهت رفع مشکل و رسیدن به خود کفایی در امر تولید ماشین آلات معدنی همکاری و تا تحقق آن همه ساله ارز مورد نیاز برای ورود ماشین آلات بخش معدن را در سهمیه بودجه ارزی خود پیش بینی نماید .

ماده ۵۴- به منظور توسعه فرآوری و صادرات مواد معدنی و نیز گسترش فعالیت های اکتشافی و بهره برداری معادن لوازم و تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز عملیات معدنی که با نظر وزارت معادن و فلزات وارد می شوند از پرداخت سود بازرگانی معاف می باشند .

ماده ۵۵- به منظور حمایت و تقلیل سرمایه گذاری در توسعه بخش معادن و فلزات ورود تجهیزات دست دوم با نظر وزارت معادن و فلزات مجاز می باشد .

ماده ۵۶- کلیه موافقتنامه های اصولی و مجوزهای اکتشاف که قبل از تصویب این آیین نامه صادر و از لحاظ مدت و سایر شرایط معتبر می باشد پس از مرحله تصویب طرح اکتشافی در حکم پروانه اکتشاف تلقی شده و دارنده آن از مزایای قانون معادن و این آیین نامه بهره مند می شود .

ماده ۵۷- وزارت معادن و فلزات در صورت تأیید انجام تعهدات دارندگان پروانه بهره برداری و قرار داد استخراج و فروش نسبت به تطبیق و صدور پروانه جدید بر اساس مفاد این آیین نامه اقدام خواهد نمود .

ماده ۵۸- وزارت معادن و فلزات در صورت تأیید انجام تعهدات دارندگان پروانه بهره برداری و یا قرار داد استخراج و فروش که در تاریخ تصویب این آیین نامه مدت پروانه یا قرار داد آنها منقضی شده یا در شرف انقضا می باشد فرصت مناسبی خواهد داد تا ضمن انجام عملیات بهره برداری با پرداخت حقوق دولت وضعیت خود را با مفاد این آیین نامه تطبیق نمایند .

• تبصره: در صورتی که دارنده پروانه بهره برداری و یا قرار داد استخراج و فروش نتواند ظرف مهلت تعیین شده مدارک و مستندات لازم را طبق نظر وزارت معادن و فلزات ارائه نماید. وزارت مذکور نسبت به تعیین بهره بردار جدید اقدام خواهد نمود .

ماده ۵۹- چنانچه در اثر عملیات غیر مجاز مواد معدنی قابل فروش بدست آید وزارت معادن و فلزات مکلف است ضمن اقدامات لازم بر اساس ماده (۱۹) قانون معادن نسبت به فروش آن برابر مقررات مربوط اقدام نموده و در صورت ضرورت ادامه فعالیت در محل مذکور با رعایت قانون معادن و این آیین نامه بر حسب مورد نسبت به تعیین عامل اکتشاف یا بهره برداری اقدام نماید .

ماده ۶۰- در صورتی که دارندگان پروانه اکتشاف یا بهره برداری حین عملیات ناچار به استفاده از اراضی زراعی و باغات و تغییر کاربری اراضی مذکور باشند، رعایت مقررات قانون حفظ و کاربری اراضی - مصوب ۱۳۷۴ - الزامی است در این قبیل موارد در صورت ضرورت از نماینده وزارت معادن و فلزات جهت شرکت در کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) قانون مذکور برای ادای توضیحات دعوت به عمل خواهد آمد .

ماده ۶۱- در اجرای ماده (۲۸) قانون معادن وزارتخانه های نیرو راه و ترابری جهاد سازندگی پست و تلگراف نفت کشور بازرگانی و سایر دستگاه های مربوط مکلفند در اجرای طرح های و برنامه های توسعه و زیر بنایی خود مناطق محل وقوع عملیات معدنی را که محل

جغرافیایی و عاملین آن توسط وزارت معادن و فلزات تعیین و معرفی می گردد از لحاظ انتقال آب برق گاز تلفن و همچنین ایجاد راه های ارتباطی مناسب جهت حمل و نقل مواد معدنی و صادرات آن جزو اولویت های خود قرار داده و همکاری لازم در جهت توسعه بخش معدن با وزارت معادن و فلزات به عمل آورند .

ماده ۶۲ - جدول ضرر و زیان ناشی از دیر کرد پرداخت مطالبات حقوق دولت به شرح زیر تعیین می شود :

- 1- تا (۶) ماه تاخیر به ازای هر ماه تاخیر معادل (۱) درصد مطالبات قطعی شده .
- 2- از (۶) ماه تاخیر تا یک سال به ازای هر ماه تاخیر مازاد بر (۶) ماه معادل (2) درصد مطالبات قطعی شده .
- 3- از یک سال تاخیر به بالا برای هر ماه تاخیر مازاد بر یک سال معادل (۳) درصد مطالبات قطعی شده .

ماده ۶۳ - انجام مراحل اکتشاف و بهره برداری مستلزم رعایت ضوابط زیست محیطی است .

فصل پنجم: نظارت

ماده ۶۴ - در اجرای تعهدات و تکالیف دارندگان پروانه عملیات وزارت معادن و فلزات بر اساس قانون معادن و آیین نامه اجرایی آن همچنین دستور العمل های صادره بر انجام عملیات معدنی نظارت خواهد نمود. امر نظارت بر عملیات معدنی شامل کلیه امور نظارتی است

که منجر به سلامت و بهداشت و ایمنی کارکنان و کارگران معدن رعایت طرح و مصوب انجام تعهدات دارنده پروانه عملیات کنترل عملکرد مسئول فنی عملیات حفظ و صیانت ذخایر معدنی بهره برداری بهینه از ذخایر معدنی و سایر مواردی که موجب حسن اجرای قانون معادن و این آیین نامه و همچنین رعایت ایمنی و حفاظت در معادن می شود .

- تبصره : شاخص های نظارت توسط وزارت معادن و فلزات تهیه و موقع صدور مجوزهای جهت رعایت به متقاضیان تحویل می شود .

ماده ۶۵ - عملیات معدنی باید تحت نظر مسئول فنی و مسئول ایمنی و حفاظت در معادن انجام گیرد. تشخیص موارد استثنا به عهده وزارت معادن و فلزات می باشد .

- تبصره : ضوابط و حدود صلاحیت مسئولین فنی معادن تا تصویب و ابلاغ قانون نظام مهندسی معدن و آیین نامه مربوط توسط وزارت معادن و فلزات تعیین و مسئولین ایمنی و حفاظت از طریق وزارت کار و امور اجتماعی با هماهنگی با وزارت معادن و فلزات انتخاب می شوند .

ماده ۶۶ - مسئول فنی عملیات کسی است که اداره کلیه امور فنی معدن به عهده اوست و توسط دارنده پروانه عملیات از میان افراد واجد شرایط انتخاب و به وزارت معادن و فلزات معرفی می شود .

- تبصره : در مواردی که دارنده پروانه عملیات شخصا صلاحیت لازم برای قبول مسئولیت فنی معدن را داشته باشد می تواند مسئولیت فنی معدن را به عهده گیرد .

ماده - 67 دارنده پروانه عملیات یا نماینده او و یا مسئول فنی عملیات مکلف است در صورت بروز حادثه بلافاصله مراتب را به مراجع قانونی گزارش و در اسرع وقت وزارت معادن و فلزات را در جریان حادثه قرار دهد .

ماده ۶۸ - به استناد بند (۳) آیین نامه های حفاظت و بهداشت کار کلیه معدنی که بیش از (۲۵) نفر کارگر داشته باشند عملیات باید تحت نظر یک نفر مسئول حفاظت و ایمنی صلاحیت دار انجام گیرد و در معدنی که کمتر از (۲۵) نفر کارگر دارند این مسئولیت به عهده سرپرست معدن و یا مسئول فنی معدن می باشد . در هر حال وجود مسئول حفاظت و ایمنی و یا مسئول فنی معدن رافع مسئولیت های قانونی دارنده پروانه عملیات نخواهد بود .

- تبصره : مسئولین فنی که صلاحیت آنها از طرف وزارت کار و امور اجتماعی تأیید شود می توانند همزمان مسئولیت ایمنی و حفاظت در معادن را بر عهده گیرند .

ماده - 69 وزارت معادن و فلزات به منظور نظارت و کنترل عملیات معدنی کشور از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی دارای صلاحیت به عنوان مهندس ناظر استفاده می نماید .

ماده ۷۰ - دارندگان پروانه عملیات معدنی مکلفند مدارک لازم را برابر دستور العمل های صادره در سر معدن نگهداری و برای ارایه به مهندس ناظر معدن و یا به کارشناسان و نمایندگان وزارت معادن و فلزات به هنگام مراجعه و بازدید از معدن آماده داشته باشند .

- تبصره : مهندسین ناظر معادن و کارشناسان اعزامی از طرف وزارت معادن و فلزات می توانند از قسمت های مختلف معدن و تاسیسات آن بازدید نمایند و دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی موظف به همکاری با آنها است .

ماده ۷۱ - اصول فنی معدنکاری مجموعه اطلاعات ضوابط و دستور العمل هایی است که برای انجام عملیات معدنی اعم از اکتشاف تهیه و تجهیز استخراج و کانه آرایی بکار می رود و می باید توسط وزارت معادن و فلزات تدوین و ابلاغ گردد .

- تبصره : آن دسته از دارندگان پروانه عملیات که درصدد انطباق فعالیت های خود با اصول فنی معدنکاری و یا استانداردهای بین المللی می باشند . مورد حمایت وزارت معادن و فلزات قرار خواهند گرفت .

ماده ۷۲ - استخراج سنگ های تزئینی باید به صورت روش های فنی و پیشرفته صورت گیرد و در مورد استخراج آنها مصرف مواد ناریه ممنوع می باشد مگر در موارد خاص و یا تایید وزارت معادن و فلزات .

ماده ۷۳ - در صورت عدم رعایت اصول فنی و ایمنی استخراج در معدن و اثبات تخلف دارنده پروانه عملیات در اجرای تعهدات مربوط وزارت معادن و فلزات بر اساس ضوابط این آیین نامه طبق ماده (۲۰) قانون معادن با وی عمل می شود .

ماده ۷۴ - در اجرای این آیین نامه بر حسب مورد دستور العمل های لازم توسط وزارت معادن و فلزات تهیه و ابلاغ خواهد شد .

ماده ۷۵ - با تصویب این آیین نامه های قبلی مربوط به معادن و اصلاحات بعدی آنها و نیز سایر آیین نامه های مربوط در قسمت مغایر لغو می گردد. این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۲۳ به تایید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است .

حسن حبیبی

معاون اول رییس جمهور

25/12/1377

قانون ایمنی در معادن

فصل اول: تعاریف

1- مسؤل معدن یا سرپرست معدن :

شخصی است که توسط دارنده پروانه عملیات به این سمت منصوب می شود و مسئولیت کلیه عملیات معدن را به عهده دارد .

2- مسؤل فنی :

طبق ماده ۶۶ آئین نامه اجرائی قانون معادن مسؤل فنی عملیات کسی است که اداره کلیه امور فنی معدن به عهده اوست و توسط دارنده پروانه عملیات از میان افراد واجد شرایط انتخاب و به وزارت صنایع و معادن معرفی می شود و طبق ماده ۶۵ آئین نامه اجرائی ضوابط و حدود صلاحیت مسؤلین فنی معادن تا تصویب و اصلاح قانون نظام مهندسی معدن توسط وزارت صنایع و معادن تعیین می شود .

3- مسؤل ایمنی :

مسؤل ایمنی هر معدن نظارت بر ایمنی عملیات معدن را به عهده داشته توسط مسؤل یا سرپرست معدن به این سمت منصوب می شود . طبق ماده ۶۵ آئین نامه اجرائی قانون معادن ضوابط و حدود صلاحیت مسؤل ایمنی از طریق وزارت کار و امور اجتماعی با هماهنگی وزارت صنایع و معادن تعیین می شود . جانشین مسؤل ایمنی نیز تابع همین شرایط است .

4- مهندس ناظر :

شخصی است که طبق ماده ۶۹ آئین نامه اجرائی قانون معادن تعیین می شود و از طرف وزارت صنایع و معادن مامور نظارت و کنترل عملیات معدنی است .

5- پروانه اکتشاف - پروانه بهره برداری :

طبق مواد مندرج در قانون معادن و آئین نامه اجرائی آن تعریف می شود .

6- تونل :

حفاری زیرزمینی افقی یا تقریباً افقی است .

7- تونل شیب دار :

تونل هایی که تا حدود ۱۸ درجه شیب داشته باشند .

8- چاه مایل :

حفاری مایلی که به سطح زمین راه داشته و دارای شیب بین ۱۸ درجه تا ۹۰ درجه باشد و برای باربری مورد استفاده قرار می گیرد .

9- چاه یا چاه قائم :

حفاری قائم یا با شیب ۹۰ درجه است که به سطح زمین راه داشته باشد و معمولاً برای باربری مورد استفاده قرار می گیرد .

10-دویل :

حفاری زیرزمینی شیبدارو با سطح مقطع نسبتاً کوچک که معمولاً به طرف بالا حفاری می شود و برای منظور های مختلف مورد استفاده قرار می گیرد .

11-پذیرگاه :

محل توقف بارگیری و تخلیه واگنها و انجام وظایف مختلف زیرزمینی که معمولاً در محل ارتباط با چاه قائم یا چاه مایل در زیرزمین احداث می شود .

12-گالری-راهرو :

انواع حفاریهای زیرزمینی و معمولاً با طول زیاد است .

13-راه مورب :

به انواع راهروهای شیبدار راه مورب گفته می شود .

14-بونکر :

محلی برای تخلیه و انباشت سنگ می باشد .

15-چال :

سوراخی که در سنگ برای قرار دادن ماده منفجره حفر می شود .

16-خرجگذاری :

قرار دادن مواد منفجره در داخل چال است .

17-فشنگ :

به هر قطعه ماده منفجره جامد (معمولاً انواع دینامیت) گفته می شود .

18-آتشباری :

به عملیات خرج گذاری و انفجار مواد منفجره برای تخریب سنگ آتشباری گفته می شود .

19-آتشبار :

شخصی که مسئولیت عملیات آتشباری را به عهده دارد .

20-مواد ناریه-مواد منفجره :

موادی که قابلیت انفجار داشته و در معدن برای تخریب سنگ مورد استفاده قرار می گیرد .

21- گاز ذغال :

گازی که در کانسارهای ذغال سنگ همراه با سایر هیدروکربورها وجود دارد و عمدتاً از متان تشکیل شده است . این گاز چنانچه به نسبت معینی با هوا مخلوط شود قابلیت انفجار پیدا می کند .

22- کلیه تجهیزات , دستگاهها و ماشین آلات معدنی که در این آئین نامه از آنها نام برده شده :

مانند شاول یا بیل مکانیکی , لودر , بلدوزر , پرپراتور , گریدر , واگن , لوکوموتیو , دستگاه گمانه زنی , دستگاه سیم برش , بالابر چاه , وینچ و غیره و کلیه قسمتها و قطعات آنها مطابق تعاریفی است که در متون و کتابهای معدنی آورده شده است .

فصل دوم : کلیات

ماده ۱- منظور از عملیات در این آئین نامه کلیه عملیات معدنی (اعم از اکتشاف یا بهره برداری و استخراج معدن) است که در قانون معادن و آئین نامه اجرائی قانون معادن پیش بینی شده است .

ماده ۲- در کلیه معادن که دارای حداقل ۲۵ نفر کارگر باشند ، می بایست یک نفر ذیصلاح به عنوان مسئول ایمنی و یک نفر به عنوان مسئول بهداشت حرقه ای به استناد آئین نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار تعیین گردد . بدیهی است در معادن کمتر از ۲۵ نفر کارگر وجود یک نفر مسئول ایمنی ضروری است اما این مسئولیت را می توان به مسئول فنی واگذار کرد که این تعیین صلاحیت وی به استناد آئین نامه فوق الذکر خواهد بود .

ماده ۳- مسئول ایمنی هر معدن به عنوان ناظر و کنترل کننده عملیات و انطباق دادن معدن با بندهای مندرج در این آئین نامه و دیگر آئین نامه های مصوب شورایی عالی حفاظت فنی تعیین می گردد ، که با حضور و بازرسی از معدن توصیه ها و پیشنهاد های خود را جهت پیشگیری و رفع خطر تذکر داده و در صورت حساسیت موضوع آن را کتباً به مسئولین معدن گزارش می نماید و در صورت تشخیص خطر حتمی برابر مقررات این آئین نامه تا رفع خطر نسبت به توقف عملیات در محل خطر اقدام نماید

ماده ۴ - کلیه کارگاههای معدنی اعم از سطحی یا زیر زمینی لازم است در هر شیفت کاری حداقل یک بار توسط مسئول ایمنی یا جانشین وی مورد بازدید قرار گیرد .

ماده ۵- قبل از شروع به کار در هر شیفت کاری مسئول ایمنی معدن و جانشین او باید از کارگاه مربوطه بازدید نماید و پس از اطمینان از ایمن بودن آن به کارگران مجوز ورود داده شود .

ماده ۶- وزارت صنایع و معادن می بایست رونوشت پروانه های اکتشاف و بهره برداری را به وزارت کار و امور اجتماعی ارسال نماید و دارنده پروانه اکتشاف یا بهره برداری مکلف است تاریخ شروع عملیات خود را به وزارتخانه های صنایع و معادن و کار و امور اجتماعی (ادارات کل کار و امور اجتماعی) اطلاع دهد .

ماده ۷- اکتشاف کننده یا بهره بردار باید مدارک مشروحه زیر را در سر معدن نگهداری کرده و برای ارائه به مهندسین ناظر وزارت صنایع و معادن و بازرسان کار وزارت کار و امور اجتماعی آماده داشته باشد .

- الف- پروانه اکتشاف یا پروانه بهره برداری یا کپی آنها .
- ب- نقشه محدوده به مقیاس حداقل ۱ و نقشه بهره برداری به مقیاس حداقل ۱ و برای معادنی که عملیات زیر زمینی دارند ، نقشه به مقیاس حداقل ۱ از قسمت درون معدن و همچنین یک نقشه از کارگاهها و تأسیسات خارج معدن به مقیاس حداقل ۱
- پ- دفتر حاوی مشخصات کارکنان معدن و استخراج روزانه طبق نمونه ای که وزارت صنایع و معادن تعیین خواهد کرد .
- ت- دفتر مخصوصی جهت ثبت نظرات و تذکرات و دستوراتی که در اجرای آئین نامه های مربوط نسبت به طرز کار و رعایت اصول فنی و حفاظت و بهداشت کار و سایر مواردی که از طرف مهندسین ناظر وزارت صنایع و معادن و بازرسان کار وزارت کار و امور اجتماعی داده می شود .

ث- دفتر مخصوص ثبت حوادث و گزارش اقدامات معموله طبق نمونه ای که از طرف وزارت کار و اموراجتماعی تعیین می شود .

ج- دفاتری مخصوص جهت ثبت کلیه اقدامات ایمنی و بهداشت کار که به ترتیب توسط مسئول ایمنی و مسئول بهداشت حرفه ای که در اجرای آئین نامه ها و مقررات مربوطه تکمیل می گردد .

چ- آئین نامه ایمنی معادن و کلیه آئین نامه های حفاظت فنی و بهداشت کار مصوب شورای عالی حفاظت فنی .

ماده ۸- رعایت مفاد کلیه مقررات و آئین نامه های مصوب شورای عالی حفاظت فنی در خصوص نکات ایمنی مرتبط با لوازم، کالاها و تجهیزات معدنی لازم الاجرا است .

تبصره: کلیه سفارشات و نکات احتیاطی و ایمنی که از طرف سازندگان و تولید کنندگان لوازم، کالاها و تجهیزات معدنی توصیه می شود لازم الاجرا است .

ماده ۹- تمام شاغلین در معادن زیرزمینی و کارگرانی که با تغییر شغل از قسمتی به قسمت دیگر معدن منتقل میشوند باید با راههای خروجی و اضطراری معدن آشنا شده و آگاهی کامل پیدا کنند .

ماده ۱۰- ورود کلیه افراد غیر شاغل در معدن منوط به کسب اجازه از سرپرست معدن یا جانشین وی می باشد .

ماده ۱۱- ورود و کار در کارگاهها و معادن زیرزمینی متروکه منوط به کسب مجوز از سرپرست معدن یا مسئول ذیربط بوده و باید با رعایت مقررات ایمنی و پس از حصول اطمینان از برقراری تهویه مناسب و سالم بودن وسایل نگهداری و عدم ریزش حفاریات قرار گیرد .

ماده ۱۲- با تمهیداتی که از طرف سرپرست معدن انجام می گیرد، بایستی همواره تعداد و اسامی کارکنانی که در هر لحظه داخل معدن و به خصوص زیرزمین بوده مشخص باشد و تا زمانی که کارگران در زیرزمین مشغول کار هستند حداقل یک نفر از مسئولین می بایست در دفتر سر معدن حضور داشته باشد .

ماده ۱۳- محل یا محل های حادثه ساز در معدن باید بوسیله سیم خاردار یا وسایل محصور کننده مناسب و علائم اخباری و هشدار دهنده از محل های مجاور مجزا باشد به طوریکه مانع عبور اشخاص متفرقه و حیوانات گردد .

ماده ۱۴- معادن زیرزمینی (به استثنای جبهه کارهای در حال حفاری) باید بوسیله حداقل دو راه با شرایط زیر به خارج ارتباط داشته باشد .

• الف- راههای مذکور در داخل معدن به هم ارتباط داشته باشد .

ب- عبور افراد از هر یک از آنها به آسانی میسر باشد . فاصله بین آنها بیش از ۱۵ متر بوده و دهانه آنها زیر پوشش یک

ساختمان واحد نبوده و مدخل آنها در نقاط سیل گیر و یا بهمن گیر و مانند آن نباشد .

ماده ۱۵- کارگاه می بایست طوری تجهیز شود که به کسی آسیبی نرسد. چنانچه فردی مشاهده کرد نقصی در کارگاه وجود دارد که آسیب به دیگران می رساند بلافاصله می بایست افراد را مطلع نموده و مرتب را به رئیس قسمت جهت رفع نقص اعلام نماید.

ماده ۱۶- هیچ کس نمی بایست بدون اجازه به محل ممنوعه وارد شده و این محل باید بوسیله تابلوی اخباری هشدار دهنده مشخص شود.

ماده ۱۷- نقاط نقشه برداری شده نباید توسط اشخاص غیر مسئول تخریب شود.

ماده ۱۸- رعایت ماده ۹۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران در مورد معاینات پزشکی و بهداشتی شاغلین در معدن الزامی است.

ماده ۱۹- با توجه به ماده ۹۰ قانون تأمین اجتماعی ارجاع مشاغل معدنی به کارکنان جدیدالاستخدام و یا کارکنانی که می خواهند به کار جدیدی گمارده شوند پس از انجام معاینات پزشکی از نظر قابلیت جسمانی و روانی متناسب با نوع کارهای مرجوع میسر است.

ماده ۲۰- استعمال دخانیات در کارگاههای زیرزمینی ممنوع است.

ماده ۲۱- به استناد آئین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاهها مصوب شورایعالی حفاظت فنی ورود افراد همراه با سیگار، کبریت، فندک یا هر نوع وسایل و لوازم آتشزا به معادن ذغال سنگ و سایر معادنی که خطر آتش سوزی یا انفجار داشته باشد مطلقاً ممنوع است.

تبصره: در این گونه معادن همراه داشتن دوربین عکاسی یا فیلم برداری با نظایر آنها که چراغ فلاشر آنها از نظر جرقه حفاظت شده نیستند نیز ممنوع است.

ماده ۲۲- روشن کردن آتش در سطح زمین تا شعاع ۲۰ متری از دهانه دویلهها، چاهها و ورودی معادن زیرزمینی که احتمال خطر آتش سوزی و انفجار وجود دارد مطلقاً ممنوع می باشد.

ماده ۲۳- در صورت بروز حادثه یا بیماری ناشی از کار می بایست برگه های مربوط تکمیل و نسخه ای از آن را به ادارات کار و امور اجتماعی، مراکز بهداشت و سازمان تأمین اجتماعی محل ارسال نمود.

تبصره: برگه مربوط به حوادث ناشی از کار از سوی وزارت کار و امور اجتماعی و برگه مربوط به بیماریهای ناشی از کار از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و بترتیب می بایست توسط مسئول ایمنی و مسئول بهداشت حرفه ای تکمیل گردد.

ماده ۲۴- به استناد آئین نامه وسایل حفاظت انفرادی مصوب شورایعالی حفاظت فنی کلیه کارگران شاغل در معدن می بایست در هنگام ورود به معدن به وسایل حفاظت فردی مناسب و بر اساس نوع و شرایط کار مجهز گردند.

تبصره : کلیه مفاد آئین نامه مذکور در خصوص نحوه انتخاب ، به کارگیری ، تعمیر و تعویض وسایل مذکور الزامی است .

ماده ۲۵- به استناد فصل هشتم قانون کار جمهوری اسلامی ایران و آئین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاههای مصوب شورای عالی حفاظت فنی می بایست تسهیلات بهداشتی مناسب و کافی شامل روشویی ، حمام ، توالت ، رختکن ، محل غذاخوری و نمازخانه و غیره در محل مناسبی از سطح زمین وجود داشته باشد .

فصل سوم :

حفاریهای معدنی و اکتشافی

- ماده ۲۶- در حفاریهای سطحی و معادن روباز شیب موقت دیوارها و شیب کلی آنها با توجه به خصوصیات مکانیکی سنگها باید به گونه ای تعیین شود که خطر ریزش نداشته باشد. در جبهه کارهای فعال، وقتی انتخاب شیب موقت برای پایداری کوتاه مدت مجاز است، که اطمینان گاهی از عدم ریزش وجود داشته باشد.
- ماده ۲۷- عبور و مرور وسایل نقلیه در جاده های معدنی مشمول مقررات عمومی مربوطه کشور می باشد.
- ماده ۲۸- در معادنیکه از دستگاه سیم برش الماسه استفاده می شود، بمنظور جلوگیری از پرتاب سیگمنت (دندانه های الماسه روی سیم برش) و یا صدمات ناشی از شلاق زدن سیم پاره شده لازم است در مسیر سیم برش پوشش حفاظتی مناسب به کار گرفته شود.
- ماده ۲۹- در هنگام برش، جداکردن و جابجائی بلوک های سنگ، استقرار ماشین آلات و افراد در پائین دست بلوک سنگ ممنوع است.
- ماده ۳۰- در معادن روباز و کارگاههای حفاری سطحی برای جلوگیری از لغزش و سقوط کارگر، محل استقرار و عبور و مرور آنان باید دارای عرض و شیب مناسب باشد. در غیر این صورت کارگر باید به کمر بند ایمنی و طناب نجات که به نقطه اتکاء مطمئنی متصل شده باشد مجهز گردد.
- ماده ۳۱- کار در سطح هنگام باد، برف یا بارن شدید و احتمال وقوع رعد و برق باید با احتیاط کامل صورت گیرد.
- ماده ۳۲- در حفر ترانشه برای اکتشاف و نمونه برداری باید دقت شود تا خطر ریزش دیواره وجود نداشته باشد و در صورت لزوم باوسایل مناسب نگهداری شود. در ترانشه و چاهکهایی که به عمق بیش از ۱/۵ متر هستند بایستی برای بالا و پائین رفتن از نردبان استفاده شود.
- ماده ۳۳- در ترانشه و چاهکهایی که خطر انباشتگی گاز وجود دارد ورود و کار افراد بایستی پس از تهویه و اطمینان از بی خطر بودن آن محل ها انجام گیرد.
- ماده ۳۴- تمیز کردن یا میزان و مسطح کردن جبهه کار در معادن روباز و در اسثنای کار ماشین حفاری بدون اخذ اجازه از مسئول دستگاه ممنوع است.
- ماده ۳۵- دهانه چاههای قائم باید با در فولادی پوشانده شده و در اطراف آن نرده حفاظ نصب شود.
- ماده ۳۶- دهانه چاههای مایل و تونلهای شیبدار باید به درب مسدود کننده یا راه بند مجهز باشد.
- ماده ۳۷- هنگام حفر چاه استفاده از سپر محافظ (سکو) در فاصله ای کمتر از ۳۰ متر از جبهه کار الزامی است. این سکو می بایست علاوه بر کابل فلزی (سیم بکسل) تعلیق به کمک جک های مکانیکی افقی به دیواره چاه تثبیت شود.
- ماده ۳۸- هنگام حفر چاه از زیر سکوی کار می توان از نردبان طنابی استفاده کرد مشروط بر آنکه طول آن از ۳۰ متر کمتر باشد.

ماده ۳۹- در تونلهای شیبدار محل عبور افراد در تمام مسیر باید در یک سمت باشد .

ماده ۴۰- در تونلهای افقی و شیبدار مجهز به نوار نقاله عرض راه عبور افراد می بایست در یک طرف حداقل ۶۰ سانتیمتر و در طرف دیگر حداقل ۴۰ سانتیمتر باشد .

ماده ۴۱- در تونلهای افقی و شیبدار که باربری ریلی دارند باید عرض راه عبور افراد در یک طرف حداقل ۶۰ سانتیمتر باشد .

ماده ۴۲- در حفریات شیبداری که برای عبور و مرور افراد اختصاص داده می شود بایستی در شبیهای مختلف به شکل زیر تجهیز گردند :

• الف- در شیب ۷-۱۵ درجه ، دستگیره سرتاسری

ب- در شیب ۱۵-۳۰ درجه ، پله های وسیع شیبدار و دستگیره

ت- در شیب ۳۰-۴۵ درجه ، نردبان و یا پله های افقی و دستگیره

ث- در شیب ۴۵ درجه و بیشتر از آن ، قسمت عبور و مرور افراد به طور کلی مجزا و در این حالت مجهز به نردبان می گردد .

ماده ۴۳- در حفریات با شیب تند که مجهز به نردبان شده اند باید دقت کرد که :

• الف- شیب نردبانها از ۸۰ درجه بیشتر نباشد .

ب- فاصله پایه نردبان تا دیواره نباید کمتر از ۶۰ سانتیمتر باشد .

ت- در انتهای هر نردبان پاگردی به منظور استراحت و پیشگیری از خطرات سقوط ساخته شده باشد .

ث- نردبان باید حداقل تا یک متر بالای پاگرد ادامه یابد و در غیر این صورت به دستگیره های ثابتی مجهز باشد که امکان بالا

و پائین آمدن افراد را فراهم نماید .

ج- فاصله پاگردها از 10 متر بیشتر نباشد .

ماده ۴۴- در تونلهای شیبدار و چاههای مایل باید در فاصله حداکثر هر ۵۰ متر یک جان پناه احداث شود . در محل سوزنهای انشعاب ریل نیز باید جان پناه احداث شود .

ماده ۴۵- هنگام کار در سینه کارهای تونلهای شیبدار ، کارگران باید از خطر سقوط و افتادن واگن و ماشین آلات از بالا به طرف سینه کار محفوظ باشند . راه بند مسدود کننده عبور واگن باید در دو نقطه یکی در دهانه تونل شیبدار و دیگری در فاصله ۲۰ متری از محل کار کارگران نصب شود .

ماده ۴۶- در جبهه کارهای معادن روباز و زیر زمینی ، بخصوص پس از آتشباری ، لازم است کلیه قسمتهای سست شده (لقی ها) در جبهه کار و دیواره ها و سقفها با دقت لقی گیری شده و یا بطور مطمئنی از ریزش آنها جلوگیری بعمل آید . ورود کارگران و شروع بکار آنان در محل باید پس از لقی گیری به طور مطمئن انجام شود .

ماده ۴۷- حفاری های متروکه و کارگاههایی که استخراج آنها تمام شده باید مسدود شوند. این عمل باید طوری انجام گیرد که هیچگونه اختلالی در تهویه معدن بوجود نیاید .

ماده ۴۸- در مورد فضای خالی شده در عملیات استخراج زیرزمینی باید امکان نشست سطح زمین و احتمال خطرات را در بیرون یا درون معدن پیش بینی کرده و با تدابیری نظیر پر کردن محل استخراج و یا کنترل نشست سطح زمین و یا مانند آن از بروز خطر جلوگیری کرد .

ماده ۴۹- سنگهای استخراجی (کوبها) بایستی بطور منظم و روی بزرگترین سطح اتکاء خود انباشته شوند تا بدین وسیله از سقوط آنها و آسیب رسانی به کارکنان جلوگیری شود .

ماده ۵۰- از بکار بردن طناب ، زنجیر ، سیم بکسل و یا قلابهایی که معیوب و پوسیده هستند جداً خودداری شود و برای بکسل کردن ماشین آلات ، بلوکهای سنگهای استخراجی و غیره از سیم بکسل با مقاومت مناسب استفاده شود .

ماده ۵۱- کلیه کارگران باید به اندازه کافی از حوزه عملکرد کابلها و طنابها و جکها فاصله داشته باشند .

ماده ۵۲- کارگران نباید به هیچ وجه زیر بارهای معلق مخصوصاً کوبهای معلق قرار گیرند .

ماده ۵۳- لبه های سست و در حال ریزش و شکافهایی که در لبه ها بوجود آمده باید دائماً تحت کنترل و بازرسی قرار گیرد . محل مناسبی از سطح زمین وجود داشته باشد .

فصل چهارم : ماشین آلات معدن

ماده ۵۴- به استناد آئین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاهها مصوب شورایی عالی حفاظت فنی روغنکاری اجزاء متحرک ماشین آلات حفاری هنگام کار ممنوع است .

ماده ۵۵- به استناد آئین نامه ایمنی کار بر روی خطوط و تجهیزات برقدار مصوب شورایی عالی حفاظت فنی ، در معادن روباز عبور ماشینهای حفاری از زیر کابل‌های انتقال برق هنگامی مجاز است که فاصله بین بالاترین نقطه ماشین تا سیم‌های هادی برق از ۱/۵ متر کمتر نباشد .

تبصره : فاصله مجاز بین بالاترین نقطه ماشین تا سیم‌های برق به میزان ولتاژ جریان عبوری بستگی دارد .

ماده ۵۶- کلیه دستگاهها و ماشین آلات در حال کار در معدن روباز باید حسب مورد مجهز به برقگیر باشند .

ماده ۵۷- به استناد آئین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاههای مصوب شورایی عالی حفاظت فنی کلیه قسمت‌های متحرک و انتقال دهنده نیرو از قبیل تسمه فلکه ، زنجیر ، چرخ دنده و امثال آن و همچنین قسمت‌های از ماشینها که امکان ایجاد سانحه برای کارگران و یا درگیری اشیاء وجود داشته باشد باید دارای پوشش یا حفاظی مناسب و با مقاومت باشند .

ماده ۵۸- کلیه ماشینها و تجهیزات معدنی باید توسط افراد ماهر و آموزش دیده بکار برده شوند .

ماده ۵۹- هنگام کار با ماشین استخراج ذغال سنگ که با زنجیر و سیم بکسل کشیده می شود ، ورود افراد به محدوده ماشین و کار در پائین دست ماشین ممنوع است .

ماده ۶۰- استفاده از ماشینهای با موتور احتراقی در محیط‌های آلوده به گازهای قابل انفجار ممنوع است .

ماده ۶۱- متصدیان دستگاههای برقی هنگام کار باید از وسایل حفاظت فردی مناسب شامل دستکش لاستیکی ، کفش و کلاه ایمنی عایق در برابر الکتریسیته استفاده کنند .

ماده ۶۲- قبل از شروع بکار هر نوع ماشین ، متصدی باید اطرافیان را از راه اندازی دستگاه آگاه نماید .

ماده ۶۳- برای کار با پمپ‌های دستگاه حفاری اکتشافی باید موارد زیر رعایت شود :

- الف- موقعی که پمپ روشن است ، متصدی باید از دستکش عایق الکتریسیته استفاده نماید .
- ب- از سیستم اتصال به زمین تأیید شده استفاده شود .
- ت- شاسی پمپ باید کاملاً به زمین محکم شود .

ماده ۶۴- برای کار با بیل‌های مکانیکی در معادن روباز باید موارد زیر رعایت شود :

- الف- به غیر از مکانیک مجاز ، مسئول ایمنی و مسئول فنی هیچ کس حق ندارد بدون اجازه متصدی داخل اتاقک فرمان شود .
  - ب- متصدی تنها در موارد اضطراری و بمدت کوتاه و به شرط آن که کمک خود را جایگزین نماید مجاز به ترک ماشین در شیفیت کار خود می باشد .
  - ت- هنگام توقف کار ، ولو به مدت کوتاه ، باید جام و چنگک بیل پائین آورده شده و روی زمین قرار گیرد و رها کردن آن بحالت آویزان و معلق ممنوع است .
  - ث- متصدی ماشین ، ضمن کار باید چنان زمین را صاف کند که احتیاج به دوباره کاری نباشد .
  - ج- انجام هر نوع حرکتی و هرگونه جابجائی بیل مکانیکی از قبیل راه اندازی ، حرکت به جلو یا عقب ، بارگیری به کامیون و غیره باید همراه با علامت های صوتی مانند بوق یا زنگ یا صوت باشد و همه افرادی که در معدن کار می کنند باید با علامت مربوطه آشنا باشند .
- ماده ۶۵- به کارگیری جرثقیل و بازرسی فنی آن می بایست به استناد آئین نامه حفاظتی وسایل حمل و نقل و جابجا کردن مواد و اشیاء در کارگاهها مصوب شورایعالی حفاظت فنی انجام پذیرد .
- تبصره : به استناد آئین نامه فوق الذکر ظرفیت مجاز انواع جرثقیل ها باید به وضوح بر روی آنها نوشته شده و جرثقیل مجهز به سیستم قطع کن یا آگاه کننده برای بار بیش از حد مجاز باشد .
- ماده ۶۶- جام شاول (صندوقه بیل مکانیکی) در موقع کار هرگز نباید بالای سر افرادی که در محل کار می کنند چرخانده شود .
- ماده ۶۷- جام شاول نباید بالای اطاق راننده کامیون و کابلهای اتصال برق حرکت داده شود .
- ماده ۶۸- همواره باید کنترل کاملی بر روی بارهای معلق وجود داشته باشد .
- ماده ۶۹- شاول نباید در فاصله کمتر از ۳ متر از خطوط برق ولتاژ بالا استفاده کند .
- ماده 70- متصدی باید قبل از حرکت جام (لودر ، شاول و غیره) به اطراف و بالا به دقت نگاه کرده و اطمینان پیدا کند که همه چیز در وضعیت خوبی قرار دارد و در هنگام بلند کردن جام و متعلقات مربوطه و قبل از حرکت از فرد مسئولی که روی زمین علامت می دهد فرمان بگیرد .
- ماده ۷۱- هرگز نباید از وسیله نقلیه سنگین بیرون پرید . بایستی دستگیره ها و آهنهای نصب شده برای پیاده شدن را با دو دست محکم گرفته و در حالی که صورت بطرف ماشین می باشد پیاده شد .
- ماده ۷۲- جلو و عقب چرخهای ماشین آلات در حال توقف باید با دقت مسدود گردد تا از حرکت احتمالی آنها جلوگیری شود خصوصاً اگر این ماشین آلات در شیب قرار گرفته باشند .

ماده ۷۳- سوار شدن افراد غیر مجاز بر لودر، گریدر، بلدوزر، شاول و غیره ممنوع بوده و هیچکس حق ندارد بر روی جام و تیغه های لودر، گریدر و غیره سوار شود.

ماده ۷۴- در هوای تاریک گریدر زنی اطراف لبه ها و کنار دیواره های بلند ممنوع است.

ماده 75- در ماشین آلات سنگین چرخ لاستیکی که اجباراً بر روی لبه های تیز حرکت می کنند جهت جلوگیری از ترکیدگی لاستیک و ایجاد شرایط نا ایمن بعدی باید چرخها به زنجیر حفاظتی مجهز شوند.

ماده ۷۶- تسطیح مواد تخلیه شده در محل تخلیه بار بلافاصله پس از تخلیه بار ممنوع است.

ماده ۷۷- توقفگاه ماشین آلات معدنی باید به اندازه کافی از انبارهای سوخت فاصله داشته و از نگهداری مواد قابل اشتعال مانند بنزین، گازوئیل، نفت و روغن در داخل آن خودداری شود.

ماده 78- داشتن گواهی نامه ویژه جهت کار با ماشین آلات متحرک مانند بیل مکانیکی، تراکتور، لودر، بلدوزر، لوکوموتیو و غیره برای متصدیان این گونه ماشین ها الزامی است.

ماده ۷۹- نکات زیر می بایست هنگام کار با دستگاههای چالزنی رعایت شود:

- الف- مته ها کاملاً تیز باشند.
- ب- دکمه های لباس کار گر بسته باشند.
- ت- برای بیرون آوردن مته از چال فقط از آچار مخصوص استفاده شود.
- ث- نباید پرفراتور(دستگاه چالزنی برای چالهای با قطر کم) را بدون مته روشن کرد.
- ج- نباید در صورت تاخوردگی شیلنگ، دستگاه را روشن کرد.
- ح- تمام چالهای حفر شده به دقت هواگیری شوند و دهانه چالهای غیر افقی را با در پوش چوبی به طور موقت پوشاند.
- خ- جبهه کار در معادن قبل از شروع بکار چالزنی لق گیری شود.
- د- چالزنی با دستگاههای الکتریکی به کمک دستکش عایق الکتریسیته انجام شود.
- ذ- محل استقرار واگن دریل(دستگاه چالزنی ارابه ای) مسطح و شیب آن مطمئن باشد به گونه ای که خطر لغزش یا واژگونی دستگاه وجود نداشته باشد.
- ر- در دستگاههای چالزنی برقی اتصال زمین موثر و کلید ضد انفجار و رله حفاظتی وجود داشته باشد.
- ز- قبل از تعمیر و باز کردن قسمت های دستگاه برقی در سینه کار جریان برق قطع شود.
- س- کابل های دستگاه برقی در محلی قرار داده شوند که از خطر صدمه ناشی از عبور دستگاهها یا برخورد قطعات سنگ مصون باشند.

ش – چالزنی باید با تزریق آب یا آب پاشی یا با استفاده از دستگاه غبار گیر انجام شود بطوری که میزان غبار تولید شده از حد مجاز کمتر باشد .

فصل پنجم : نگهداری

ماده ۸۰- شبکه حفاریهای زیر زمینی با توجه به پایداری سنگها و تغییر شکل آنها بایستی بطور دائم بررسی و در صورت لزوم به وسایل نگهداری مناسب مجهز گردد .

ماده ۸۱- انجام حفاری های زیرزمینی بدون داشتن مشخصات فنی نگهداری از قبیل محل و نقشه کارگاه و نگهداری و مصالح به کار گرفته شده و فاصله نصب وسایل نگهداری از یکدیگر و از جبهه کار که به تایید مسئول فنی یا سرپرست معدن نرسیده باشد ممنوع است .

ماده ۸۲- وسیله نگهداری باید به شکلی کارگزارده شود که بین آن با سقف و دیواره ها اتکای کامل حاصل شود و حفره های ایجاد شده کاملاً پر گردد .

ماده ۸۳- کلیه وسایل نگهداری نصب شده در معدن باید دارای مقاومت و استحکام لازم باشد .

ماده ۸۴- در موقع نصب ، تعویض و یا تعمیر وسایل نگهداری باید احتیاط های لازم برای جلوگیری از ریزش بعمل آید .

ماده ۸۵- استاد کار هر قسمت موظف است در هر نوبت کار حداقل یک بار سقف ، دیوارها ، رهروها و وسایل نگهداری جبهه کار خود را کاملاً بازدید و در صورت مشاهده عیب و نقص فوراً نسبت به رفع آن اقدام نماید . بعلاوه در پایان هر نوبت کار قبل از حصول اطمینان از استحکام کارگاه نباید محل کار را ترک کند .

ماده ۸۶- مسئولین ایمنی و نظارت مجاز می توانند در مورد تغییر وسایل نگهداری آسیب دیده و همینطور در مورد سنگهای معلق و نا استوار سقف و جوانب گالریهایی که بدون وسایل نگهداری پیشروی می شوند ضمن توقف کار سریعاً اقدامات ایمنی را انجام دهند .

ماده ۸۷- مسئولین ایمنی و نظارت چنانچه در محلی وسایل نگهداری را کافی و ایمن تشخیص ندهند لازم است ضمن گزارش نظر خود به مسئولین معدن برای تقویت وسایل نگهداری ، موضوع را تا رسیدن به نتیجه نهائی پیگیری نمایند .

ماده ۸۸- بازیابی وسایل نگهداری ، باید توسط کارگران ماهر و با تجربه کافی و با نظارت مسئول ایمنی معدن صورت گیرد .

ماده ۸۹- بازیابی وسایل نگهداری لازم است با استفاده از وسایل و تجهیزات مناسب انجام شود و کارگران در حین بازیابی باید در محلی مطمئن مستقر شوند .

ماده ۹۰- وسایل نگهداری چاهها و همچنین کارگاهها و حفاریاتی که بطور مداوم فعال نیستند لازم است حداکثر هر دو ماه یک بار مورد بازدید و کنترل قرار گیرند .

ماده ۹۱- در کارگاه استخراج ، استواری و پا برجا بودن کمر بالای سینه کار را باید از طریق بازدید و ضربه زدن مورد امتحان و کنترل قرار داده و در صورت مشاهده علائم خطر و شکستگی در کمر بالا و یا در سینه کار باید به ریختن سنگهای معلق اقدام نموده و چوب بست

مربوطه را تقویت نمایند .

ماده ۹۲- ستونهای چوب نگهداری را باید از پوست و گره تمیز نموده و استفاده از چوبهای با قطر کم ، شکسته و یا در جا خشک شده به عنوان ستون یا جزء دیگر چوب بست که تحت فشار طولی قرار گرفته ممنوع است .

ماده ۹۳- استحکاماتی که در اثر عملیات انفجاری ، برداشت و استخراج ، جابجا نمودن نقاله و یا لوله های هوارسانی و غیره جابجا شده و یا صدمه دیده است باید بلافاصله جایگذاری و مستحکم گردد .

ماده ۹۴- در هنگام تعویض وسایل نگهداری به منظور تعویض گالری و یا تعویض چوب به علت کهنگی و پوسیدگی آن برداشت بیش از ۲ قاب چوبی و یا فلزی در یک زمان مجاز نبوده و قبل از برداشت هر قاب نگهداری لازم است قابهای طرفین آن به اندازه کافی تقویت و تخته کوبی گردند .

ماده ۹۵- تعویض وسایل نگهداری در محل تقاطع حفاریها طبق مشخصات فنی مربوطه که به تایید سرپرست معدن رسیده است و پس از آشنائی کارگران با مشخصات فنی فوق و برنامه و چگونگی عملیات و با حضور مسئول ایمنی انجام می شود .

ماده ۹۶- در کارگاههای استخراج زیرزمینی با توجه به احتمال نشست زمین و خطرات احتمالی طریقه کنترل سف پس از استخراج شامل باقی گذاردن فضای خالی یا پر کردن یا تخریب می باشد باید موارد زیرین بطور دقیق در طرح کارگاه استخراج مشخص شود .

○ الف- در حالت باقی گذاردن فضای خالی ابعاد مجاز فضای خالی و پایه ها با توجه به مشخصات و پایداری سنگها باید تعیین شود .

ب-“ در حالت پر کردن فضای خالی شده باید مشخصات مواد پرکننده ، روش پر کردن ، فاصله زمانی و طولی پرکردن تا جبهه کار استخراجی ، میزان تراکم ماده پرکننده باید تعیین شود .

ت-“ در حالت تخریب لازم است گام تخریب ، طرح نگهداری در خط تخریب ، تخریب اجباری در صورت لزوم، روش برداشتن پایه ها و دستورات ایمنی برای کارگران تخریب کننده بدقت مشخص شود و عمل تخریب باید توسط کارگران مجرب و ماهر انجام شود.

فصل ششم :

مواد ناریه و آتشباری

الف- مقررات عمومی

- ماده ۹۷- آتشبار باید دوره آموزشی لازم را گذرانده و صلاحیت وی توسط سازمانهای مربوطه تأیید شود .
- ماده ۹۸- هر آتشبار باید دفتر مخصوصی جهت ثبت مقدار ناریه دریافتی و مصرفی داشته باشد . پس از اتمام هر دفتر , آتشبار باید آنرا به انبار تحویل داده و در انبار حداقل تا شش ماه نگهداری شود .
- ماده ۹۹- به کار بردن باروت در معادن زیرزمینی ممنوع است .
- ماده ۱۰۰- قرار دادن ماده منفجره در مجاورت برف , یخ و آتش ممنوع است .
- ماده ۱۰۱- به کار بردن مواد ناریه فاسد یا یخ زده ممنوع است .
- ماده ۱۰۲- به کار بردن فتیله ای که حتی یک بار رطوبت به آن نفوذ کرده و یا تحت تأثیر حرارت و برودت قرار گرفته و یا به نحو دیگری مشخصات فنی خود را از دست داده باشد ممنوع است .
- ماده ۱۰۳- پیدا شدن یا مفقود شدن مواد ناریه و دستگاه آتش کن در داخل یا خارج معدن باید فوراً به مسئول مربوطه (استاد کار و مسئول ایمنی) گزارش شود .
- ماده ۱۰۴- آتشباری فقط با خرجگذاری در چال مجاز بوده و استفاده از مواد منفجره در خارج از چال با کسب مجوز از مسئول معدن و مسئول ایمنی میسر می باشد .
- ماده ۱۰۵- به منظور اطلاع از سالم بودن فتیله و همچنین سرعت اشتعال آن قبل از استفاده از هر صندوق باید از آن نمونه برداری و آزمایش شود .
- ماده ۱۰۶- امحاء مواد ناریه فاسد می بایست منحصراً توسط مسئولین ذیربط و با رعایت اصول ایمنی مربوط به مخاطرات و آلودگی ناشی از عملیات امحاء انجام شود .
- ماده ۱۰۷- با توجه به نقش اصلی آب در خاموش کردن آتش لازم است در جایی که مواد منفجره غیر امولسیونی قرار دارد جریان آب کافی وجود داشته باشد .
- ماده ۱۰۸- به منظور پیشگیری از سفت و خشک شدن مواد منفجره امولسیونی (مواد منفجره مایع) باید تا تاریخ مشخصی پس از ساخت مصرف شود بطوری که این مواد نباید بیش از ۶ هفته پس از ساخته شدن در انبار نگهداری شود .

ب- انبارهای مواد ناریه

ماده ۱۰۹- انبار مواد ناریه باید طبق ضوابط و مقررات اعلام شده از طرف سازمان ذیربط و همچنین با توجه به مفاد آئین نامه مواد خطرناک و قابل اشتعال مصوب شورایی عالی حفاظت فنی ساخته شود .

ماده ۱۱۰- جایگاه موقت مواد ناریه محلی است که در آن حداکثر مصرف یک روز نگهداری می شود . جایگاه موقت فتیله و چاشنی باید مجزا از جایگاه موقت سایر مواد ناریه بوده و فاصله بین آنها کمتر از ۱۵ متر نباشد . این جایگاه نباید در جاهای سرد و مرطوب ، پر رفت و آمد و در معرض بروز آتش سوزی و انفجار باشد . در و قفل و بست این جایگاهها باید کاملاً محکم بوده و بر روی درب ورودی تابلوی اخباری با عبارت ((مواد ناریه)) با خط خوانا نصب گردد .

ماده ۱۱۱- آن مقدار از مواد ناریه پیش بینی شده برای مصرف روزانه که بمصرف نرسیده است یا مواد منفجره ای که به علت عدم نقص در عملیات انفجاری باقی مانده است باید فقط در جایگاه موقت نگهداری شود .

ماده ۱۱۲- آتشبار نباید با همراه داشتن مواد منفجره به جایگاه موقت چاشنی و همچنین با همراه داشتن چاشنی به جایگاه موقت مواد منفجره وارد شود .

ماده ۱۱۳- داخل انبار مواد ناریه و همچنین محوطه اطراف آن تا فاصله ۵۰ متری باید از وجود کلیه مواد سریع الاحتراق مانند مواد نفتی ، تکه های پارچه کاغذ ، خار ، بته و غیره پاکیزه نگهداری شود .

ماده ۱۱۴- مقدار مواد ناریه وارده و صادره انبار باید با ذکر دقیق زمان در دفتر مخصوص ثبت گردد .

ماده ۱۱۵- در انبارها باید نکات زیر رعایت شود :

- الف- صندوق حاوی مواد ناریه طوری قرار داده شود که فشنگها بصورت قائم قرار نگیرد .
  - ب- صندوق مواد ناریه و چاشنی در داخل انبار باز نشود .
  - ت- صندوق مواد ناریه و چاشنی باید به آرامی جابجا گردد و از پرتاب کردن و یا لغزاندن آن خودداری شود .
  - ث- با کفش میخ دار نباید وارد انبار مواد ناریه و چاشنی شد .
- ج- صندوقهای محتوی مواد ناریه و چاشنی باید به طوری روی هم چیده شوند که ارتفاع آنها از ۲ متر یا ۵ صندوق در هر ردیف بیشتر نبوده و بین هر دو ردیف فضای کافی برای تهویه مناسب وجود داشته باشد . ضمناً فاصله ردیف صندوقهای مجاور دیوارهای انبار با دیوار باید حداقل ۳۰ سانتیمتر باشد . صندوقهای زیرین باید روی الوارهای مناسب چیده شود .
- ح- انبار باید به استناد آئین نامه پیشگیری و مبارزه با آتش سوزی در کارگاهها به وسایل پیشگیری درآتش سوزی مجهز گردد .

ماده ۱۱۶- به منظور پیشگیری و بروز و گسترش آتش ساختمان انبار باید به وسایل و تجهیزات اعلام و اطفاء حریق خودکار مجهز باشد

ماده ۱۱۷- درب انبار مواد ناریه باید بطرف بیرون باز شود .

ماده ۱۱۸- نشت کارتنهای دینامیت باید با آب داغ تمیز شود .

ماده ۱۱۹- راهروهای انبار مواد ناریه باید با علائم اخباری شبرنگ مشخص شود .

ماده ۱۲۰- به استناد آئین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاهها بردن کبریت ، فندک و هر وسیله ای که بتواند تولید جرقه و شعله نماید به انبار ممنوع است .

ماده ۱۲۱- در انبارهای مواد ناریه فقط باید از چراغ ایمنی برای روشنائی استفاده گردد و از بکار بردن هر نوع چراغ دیگر و سیم کشی برق خودداری شود .

ماده ۱۲۲- نصب گرماسنج که حداکثر و حداقل درجه حرارت را در داخل انبار نشان دهد برای کنترل درجه حرارت ضروری می باشد .

ماده ۱۲۳- درجه حرارت انبار نباید از ۳۰ درجه سانتیگراد بالاتر و از ۱۰ درجه سانتیگراد کمتر باشد .

ماده ۱۲۴- انباردار مواد ناریه باید دارای صلاحیت کافی بوده و صلاحیت وی به تأیید رسیده باشد و دوره آموزشی لازم را در مرکز ذیربط گذرانده باشد .

ماده ۱۲۵- ورود اشخاص غیر مجاز به انبار اکیداً ممنوع است .

ماده ۱۲۶- آتشبار باید مواد منفجره و چاشنی پیش بینی شده مصرف روزانه را با تسلیم رسید فقط در مقابل در انبار دریافت نماید . ورود وی و سایر افراد به استثناء متصدی انبار به انبارهای مواد ناریه ممنوع است .

ماده ۱۲۷- بازکردن صندوق محتوی مواد ناریه باید حداقل در فاصله ۵۰ متری از انبار و با وسایل مخصوص انجام شود .

ماده ۱۲۸- قبل از انجام هرگونه عملیات تعمیراتی در انبار مواد ناریه باید کلیه مواد موجود را به محل امنی منتقل و پس از بازرسی و تمیز نمودن انبار شروع به تعمیر نمود .

پ- حمل و نقل مواد ناریه

- ماده ۱۲۹- حمل و نقل مواد ناریه به معدن باید طبق آئین نامه ارائه شده از سوی سازمان ذیربط انجام شود .
- ماده ۱۳۰- جابجا کردن مواد ناریه در داخل معدن و حمل آن از انبار به محل کار و نظیر آن باید تحت نظارت و با مسئولیت آتشبار انجام گیرد .
- ماده ۱۳۱- حمل مواد منفجره به مقدار مورد احتیاج باید در کیسه برزنتی یا جعبه مخصوصی که بدین منظور ساخته شده صورت گیرد . کیسه ها یا جعبه ها باید دارای قفل و بست بوده و کلید آن باید در اختیار آتشبار باشد . حداکثر ظرفیت هر کیسه ۱۵ کیلوگرم و حداکثر ظرفیت هر صندوق ۲۵ کیلوگرم است . حمل بیش از یک کیسه یا یک صندوق به وسیله یک نفر ممنوع است .
- ماده ۱۳۲- مواد منفجره پودری یا مایع باید توسط وسایل نقلیه مخصوص حمل شود .
- ماده ۱۳۳- قراردادن چاشنی همراه با ماده منفجره اصلی در یک کیسه یا یک صندوق یا یک وسیله نقلیه ممنوع است .
- ماده ۱۳۴- . قراردادن لوازم و اشیاء متفرقه درون کیسه برزنتی یا جعبه محتوی مواد ناریه ممنوع است .
- ماده ۱۳۵- در صورت حمل مواد ناریه به وسیله لوکوموتیو در داخل معدن ، قطار مربوطه باید دارای واگن مخصوص بوده و روی آن علائم خطر نصب شود .
- الف- حمل چاشنی بوسیله واگن مواد منفجره ممنوع است .
- ب- به غیر از راننده و آتشبار و کمک او استفاده سایر افراد از قطار حمل مواد ناریه ممنوع است .
- ت- قطار حامل مواد ناریه باید حداقل ۵ دقیقه با قطار های نفر بر فاصله زمانی داشته باشد .
- ماده ۱۳۶- هنگام حمل مواد ناریه با وسایل حمل و نقل در چاههای معدنی ، باید کلیه مقررات مربوط به حمل افراد در چاه رعایت شود و نباید اشخاص دیگری غیر از آتشبار و کمک او از وسایل حمل و نقل مواد ناریه استفاده نمایند . حمل مواد ناریه و چاشنی توأمأ ممنوع است . متصدی بالابر چاه باید قبلاً مأموران پذیرگاهی را که محموله در آنجا تخلیه می شود مطلع نماید .
- ماده ۱۳۷- در زمان رعد و برق و در خلال آن حمل و نقل مواد ناریه ممنوع است .
- ت- آتشباری
- ماده ۱۳۸- آتشباری در معدن باید بوسیله آتشباری که از طرف مسئول معدن به این سمت گمارده شده است انجام گیرد .
- ماده ۱۳۹- هر آتشبار می تواند یک نفر کمک داشته باشد و لیکن مسئولیت انجام عملیات از هر حیث بر عهده آتشبار است .

تبصره : استفاده از یک نفر کمک آتشبار در معادن ذغال و زیرزمینی لازمی است .

ماده ۱۴۰- عملیات آتشباری باید پس از اتمام عملیات حفاری و تخلیه جبهه کار از کلیه تجهیزات و مواد قابل اشتعال و دور کردن افراد غیر مجاز از محل انجام شود .

ماده ۱۴۱- حمل مواد ناریه به محلی که کارگران هنوز مشغول چالزنی هستند ممنوع است .

ماده ۱۴۲- وسایلی که ممکن است در اثر آتشباری آسیبی به آنها برسد باید به نحو مناسبی حفاظت شوند .

ماده ۱۴۳- آتشبار نباید غیر از وسایلی که مسئول معدن اجازه استفاده از آن را داده است از وسایل دیگری برای انجام عملیات استفاده نماید .

ماده ۱۴۴- آتشباری باید طبق طرح مصوب مورد تأیید مسئول معدن شامل نقشه قرارگیری چالها در جبهه کار ، نوع مواد منفجره و چاشنی ، عمق ، شیب و مقدار مواد منفجره و طریقه خرجگذاری هر چال ، شماره تأخیر چاشنیها یا ترتیب انفجار چالها ، طایفه بیست مدار در چاشنیهای الکتریکی و سایر مشخصات مورد نیاز برای آتشباری و با نظارت مسئول ایمنی انجام گیرد .

ماده ۱۴۵- چاشنی گذاری فشنگها باید فقط در محل آتشباری بلافاصله قبل از خرجگذاری صورت گیرد .

ماده ۱۴۶- در نزدیکی جبهه کار باید محل مطمئنی که در معرض ریزش سنگ نباشد برای چاشنی گذاری انتخاب شود .

ماده ۱۴۷- آتشبار مجاز است فقط تعداد چالی را که می تواند در یک مرحله منفجر نماید و یا ماشین آتش کن توانائی انفجار آن را دارد خرجگذاری نماید .

ماده ۱۴۸- قبل از خرجگذاری و تا لحظه انفجار تا ۳۰ متری محل آتشباری نباید هوای فشرده آزادانه جریان داشته باشد .

ماده ۱۴۹- چنانچه دو جبهه کار به فاصله کمتر از ۱۰ متر از یکدیگر قرار گرفته باشند آتشباری هم زمان آن دو جبهه ممنوع است .

ماده ۱۵۰- آتشبار باید قبل از خرجگذاری چال را کاملاً تمیز نماید و از آزاد بودن چال برای فشنگ گذاری مطمئن شود .

ماده ۱۵۱- سنبه مورد استفاده برای خرجگذاری باید چوبی ، مقاوم و کاملاً راست و صاف باشد بکار بردن سنبه های فلزی ممنوع است .

ماده ۱۵۲- اتصال چاشنی به فتیله اطمینان باید منحصرأً توسط انبردست مخصوص انجام گیرد .

ماده ۱۵۳- طول فتیله اطمینان باید به اندازه ای باشد که آتشبار بتواند پس از آتش کردن ، خود را به محل امنی برساند و در هر صورت

- طول این فتیله نباید از یک متر کمتر و مقداری از فتیله که از چال بیرون می ماند از ۲۰ سانتیمتر کمتر باشد .
- ماده ۱۵۴- در آتشباری با فتیله اطمینان ، انفجار بیش از ۱۰ چال در یک نوبت ممنوع است .
- ماده ۱۵۵- آتشبار باید طرف دیگر فتیله اطمینان را که به چاشنی متصل می شود ، بصورت عمودی و طرفی را که برای آتش کردن در نظر گرفته می شود ، بصورت مورب قطع کند .
- ماده ۱۵۶- در آتشباری با چاشنی می بایست چاشنی ابتدا در فشنگ ماده منفجره و سپس در داخل چال قرار داده شود . در هر حال باید حداقل یک فشنگ فعال خرجگذاری شود .
- ماده ۱۵۷- خالی کردن چال خرجگذاری شده به هر علت ممنوع است .
- ماده ۱۵۸- در آتشباری با چاشنی معمولی در چالهای با قطر و طول کم باید دقت شود فشنگها کاملاً به هم بچسبند و فضای خالی بین آنها باقی نماند . در چاههای عمیق معادن روباز خرجگذاری را می توان با استفاده از فتیله انفجاری یا چاشنی اضافی به طور منقطع انجام داد .
- ماده ۱۵۹- فشنگ چاشنیدار باید به آرامی و بدون وارد کردن هرگونه فشار در داخل چال قرار داده شود .
- ماده ۱۶۰- اتصال چاشنی می بایست با رعایت فاصله لازم از فشنگ انجام گردد و سپس چاشنی در داخل فشنگ ماده منفجره قرار گیرد .
- ماده ۱۶۱- در کلیه چالهایی که در یک نوبت آتشباری می شوند باید از یک نوع چاشنی الکتریکی (ساخت یک کارخانه) استفاده شود .
- ماده ۱۶۲- قبل از اتصال کابل هدایت برق به دستگاه آتش کن ، مدار انفجار را باید توسط اهم متر آزمایش نموده و پس از حصول اطمینان از صحت مدار ، سیمهای اصلی هدایت برق را به دستگاه متصل کرد .
- ماده ۱۶۳- اتصال کابل هدایت برق به سیم چاشنیها و همچنین به دستگاه آتش کن منحصرأً توسط آتشبار و پس از اتمام خرجگذاری و آزمایش مدار و دور شدن کمک آتشباران از جبهه کار انجام گیرد .
- ماده ۱۶۴- پس از خرجگذاری باید چالها را به طول معین و با موادی که طبق طرح تعیین شده است مسدود نمود .
- ماده ۱۶۵- زمان و محل عملیات آتشباری باید با اطلاع مسئول معدن و مسئول ایمنی باشد .
- ماده ۱۶۶- آتشبار موظف است اقدامات زیر را هنگام عملیات آتشباری بعمل آورد :
- الف - از برقراری تهویه در جبهه کارهای زیر زمینی اطمینان حاصل نماید .
  - ب - گل یا مواد مسدود کننده چالها را به اندازه کافی در اختیار داشته باشد .

- پ - دستگاه آتش کن برقی را قبل از هر نوبت عملیات آتشیاری آزمایش و نتیجه را در دفتر مخصوص ثبت نماید .
- ت - قبل از آتشیاری از ورود اشخاص به محل عملیات جلوگیری نماید . در معادن زیرزمینی حداقل فاصله اشخاص تا محل عملیات ۸۰ متر می باشد .
- ث - چند دقیقه قبل از انفجار با صدای بلند یا هر وسیله مطمئن دیگر شروع انفجار را به سایرین خبر دهد . همچنین قبل از انفجار با همان وسیله خاتمه عملیات را اعلام نماید .
- ج - بعد از همه محل کار را ترک کند .

ماده ۱۶۷- در صورتیکه آتشیار جهت حفاظت از پناهگاه خاصی استفاده می کند ، فاصله پناهگاه تا محل آتشیاری باید حداقل ۸۰ متر باشد در معادن زیرزمینی در صورت نبودن پناهگاه فاصله آتشیار از محل آتشیاری در تونلهای مستقیم باید حداقل ۲۰۰ متر باشد .

ماده ۱۶۸- آتشیار باید پس از حصول اطمینان از انفجار کلیه چالها و سپری شدن مدت کافی (حداقل ۱۵ دقیقه) به اتفاق استاد کار محل را بازدید و در صورتیکه خطری از نظر گازهای سمی و مضر موجود نبوده و کارگاه را ایمن تشخیص دهد اجازه ادامه کار بدهد .

ماده ۱۶۹- در آتشیاری با تأخیر انفجار در چالها ، آتشیار باید تعداد انفجارها را بادقت شمارش نماید . چنانچه متوجه شود که چالی آتش نگرفته است ، در آتشیاری با فاصله اطمینان پس از نیم ساعت و در آتشیاری با چاشنی الکتریکی پس از ۱۵ دقیقه اقدامات لازم برای از بین بردن خطر چال آتش نگرفته را آغاز نماید .

ماده ۱۷۰- برای از بین بردن خطرات ناشی از چال آتش نگرفته باید به ترتیب زیر عمل شود :

الف- از نقطه ای به فاصله حداقل ۴۰ سانتیمتر از دهانه چال آتش نگرفته و به موازات آن چال جدیدی حفر و پس از خرجگذاری آن را آتش نمود .

ب- بارگیری سنگهایی که در انفجار اخیر فرو ریخته می شود باید با حضور استاد کار انجام گیرد تا در صورتی که فشنگهای منفجر نشده ای باقی مانده به جایگاه موقت نگهداری مواد تحویل گردد .

ت- تا خاتمه کلیه عملیات فوق ، ورود سایر افرادی که در این مورد وظیفه ای ندارند ممنوع است .

ماده ۱۷۱- آتشیار نباید چالهای خرجگذاری شده را رها نموده و قبل از آتشیاری آنها به کار دیگری مشغول شود .

ماده ۱۷۲- کلیه چالهای خرجگذاری شده باید در یک نوبت منفجر شود .

ماده ۱۷۳- حفر چال جدید در ته چال قبلی ممنوع است . استاد کار موظف است این قبیل چالها را با قطعه چوبی مسدود نماید .

ماده ۱۷۴- چنانچه هنگام لقی گیری و خاک برداری به وجود چال منفجر نشده پی برده شد و یا احتمال چال منفجر نشده وجود داشته باشد باید بلافاصله کار متوقف و کلیه افراد محل را ترک نموده و مرتب به اطلاع مسئولین رسانده شود .

ماده ۱۷۵- اقدام لازم برای از بین بردن چال منفجر نشده منحصراً با نظارت آتشیار انجام شود .

ماده ۱۷۶- چنانچه آتشبار نتواند برای از بین بردن چال منفجر نشده اقدام کند لازم است بلافاصله مسئول معدن یا مسئول ایمنی معدن را در جریان امر قرار دهد .

ماده ۱۷۷- اگر به عللی یک یا چند فشنگ چاشنی گذاری شده مورد استفاده قرار نگیرد ، آتشبار موظف است بلافاصله و قبل از آتش کردن چالها ، چاشنی این فشنگها را خارج کرده و آنها را به جایگاه موقت نگهداری مواد منتقل نماید .

ماده ۱۷۸- در حال چاشنی گذاری در چالها اگر احتمال رعد و برق وجود داشت باید کار را تا قطع کامل رعد و برق تعطیل کرد .

ماده ۱۷۹- در زمان اتصال چاشنیها به همدیگر تا شعاع ۳۰ متری از محل نباید از رادیو ، وسایل ترانزیستوری و کلیه وسایل پخش امواج الکتریکی استفاده شود .

ماده ۱۸۰- برای منفجر کردن مواد ناربه به طریقه الکتریکی نباید از سیمهای بدون روپوش استفاده کرد . استفاده از برق شبکه معدن برای انفجار چاشنی ممنوع است .

ث-“ مقررات ویژه معان ذغال سنگ

ماده ۱۸۱- استفاده از فتیله معمولی و فتیله انفجاری در معادنی که در آنها گاز ذغال یا گرد ذغال سنگ وجود دارد ممنوع است و آتشباری فقط باید با چاشنی ایمن صورت گیرد . همچنین در این معادن استفاده از چاشنی تأخیری معمولی در کارگاههای استخراج ممنوع است .

ماده ۱۸۲- در معادن دارای گاز ذغال یا گرد ذغال سنگ منحصراً باید از دستگاههای آتش کن مخصوص این معادن استفاده شود .

ماده ۱۸۳- در موارد زیر آتش کردن چال ممنوع است :

- الف - وقتی که غلظت گاز ذغال در محل انفجار از یک درصد بیشتر باشد .
- ب - موقعی که خطر سرایت انفجار به محلهای متروکه و حفاریات و شکستگیهایی که در آنها گاز ذغال جمع شده موجود باشد .

ماده ۱۸۴- کابل هدایت برق برای آتش باری باید دارای روپوش عایق باشد .

ماده ۱۸۵- در معدن دارای گاز ذغال منحصراً باید از مواد منفجره مجاز (ضد گاز ذغال) برای آتشباری در جبهه کارهای ذغالدار استفاده شود .

ماده ۱۸۶- میزان مصرف مواد منفجره برای هر چال نباید از مقداری که کارخانه سازنده تعیین کرده است تجاوز نماید .

- ماده ۱۸۷- در معادن دارای گرد ذغال سنگ قبل آتش کردن چالها باید محوطه اطراف جبهه کار به اندازه کافی آب پاشی شود .
- ماده ۱۸۸- قبل از خرجگذاری آتشبار باید هوای اطراف جبهه کار را تا شعاع ۳۰ متری آزمایش نماید تا در صورتیکه عیار گاز از یک درصد تجاوز کند از خرجگذاری خودداری نموده و مرتب را به مسئول ایمنی معدن اطلاع دهد .
- ماده ۱۸۹- چالها باید پس از خرجگذاری بامواد غیر سوختی و غیر سیلیسی مسدود شوند .
- ماده ۱۹۰- استفاده از مواد منفجره فقط باید بصورت فشنگ باشد .

فصل هفتم : باربری در معادن

الف- باربری ریلی در راه افقی

ماده -191 راههای افقی باربری با راه آهن باید دارای شیب مناسبی باشد که حرکت واگن خودبه خود انجام نگیرد .

ماده ۱۹۲- حداقل فاصله بین دیواره راهها با بدنه وسیله نقلیه نباید در یک طرف از ۲۰ و در طرف راهرو از ۶۰ سانتیمتر کمتر باشد . در تونلهای با سطح مقطع کوچک می توان این فاصله را تا ۴۰ سانتیمتر کاهش داد مشروط بر آنکه در فواصل هر یکصد متر جان پناههایی با ابعاد و ظرفیت حداقل چهار نفر احداث گردد و محل این جان پناهها باید بترتیبی علامتگذاری شود که از دور مشخص باشند .

ماده -193 راههای باربری باید تمیز و خالی از قطعات سنگ و سایر موانع دیگر باشد .

ماده ۱۹۴- سوار شدن روی وسیله نقلیه به استثنای وسیله ای که برای نفر بری کارگران اختصاص دارد ممنوع است .

ماده ۱۹۵- برای کنترل حرکت واگنها و همچنین متوقف کردن آنها در مواقعی که آنها را به یکدیگر وصل یا از یکدیگر جدا می کنند باید کفشک ترمز همچنین بستها یا وسایل مناسب دیگر به اندازه کافی تهیه و بکار برده شود .

ماده ۱۹۶- وسایل اتصال واگنها به یکدیگر باید از نوعی باشد که برای بستن یا باز کردن آنها کارگر مجبور به قرارگرفتن بین دو واگن نباشد .

ماده ۱۹۷- در جلوی وسیله کشش باید چراغ با نور کافی نصب گردد .

ماده ۱۹۸- در پشت آخرین واگن هر قطار باید چراغ قرمز نصب شود .

ماده ۱۹۹- در مواقعی که از لوکوموتیو دیزلی استفاده می شود باید لوکوموتیو کاملاً سالم بوده و بدون دود کار کند .

ماده ۲۰۰- سوار شدن افراد در واگنهای باربری ، لوکوموتیوها و شاسی های مخصوص حمل چوب و غیره ممنوع می باشد .

ماده ۲۰۱- نقل . انتقال دستی واگنها در شیب زیاد ممنوع است .

ماده -202 هنگامیکه نقل و انتقال واگنها بصورت قطار و بوسیله لوکوموتیو انجام می پذیرد اتصال واگنها به یکدیگر باید بوسیله زنجیر یا قلاب انجام شود .

ماده ۲۰۳- واگنها باید متناوباً و به نوبت در تعمیرگاه مربوطه تحت سرویس و روغن کاری و تعمیر قرار گیرند . کارهای انجام شده باید با ذکر شماره واگن ، تاریخ تعمیر و سرویس و نام خانوادگی شخصی که مجری آن بوده است در دفتر مخصوص ثبت گردد .

ماده ۲۰۴- متصل و جدانمودن واگنها در حین حرکت قطار ممنوع می باشد .

ماده ۲۰۵- سوار شدن کمک راننده لوکوموتیو فقط روی صندلی مخصوص وی که بطور موقت به لبه واگن آخرین قطار نصب می گردد ، مجاز می باشد .

ماده ۲۰۶- در مواقعیکه نقل و انتقال واگنها با دست و نیروی انسان انجام می پذیرد باید روی لبه جلویی واگن چراغ روشن آویزان نمود و در صورتیکه شیب خط آهن بیش از ۰/۰۵ نباشد فاصله واگنها در حدود ۱۰ متر و چنانچه خط آهن دارای شیب زیاد می باشد فاصله آنها نباید کنترل از ۳۰ متر باشد .

ماده ۲۰۷- به منظور بلند کردن و روی ریل قراردادن واگنها و لوکوموتیو هایی که از روی ریل منحرف و یا خارج شده اند لازم است که روی هر لوکوموتیو و همچنین جنب دهانه تونل جک مخصوص این کار وجود داشته باشد .

ماده ۲۰۸- در موارد زیر استفاده از واگنها ممنوع است :

- الف - در صورت عدم روغن کاری و باز بودن جای روغن ، سالم نبودن محور چرخها و یا وجود شکستگی در چرخها .
  - ب - در صورت سالم نبودن زنجیر و قلاب و دیگر اجزائی که مربوط به اتصال واگنها می باشد .
  - پ - در صورت ناقص بودن سپرهای طرفین واگن و یا ترمز(در واگنهای ترمزدار) .
  - ت - در صورت مشاهده نقص در سیستم تخلیه در واگنهای مخصوص که در پیچه زیر واگن از طریق لوله باز و بسته می شود .
- ماده ۲۰۹- خط سیر جرتقیلهای مراکز بارگیری در گالریها باید طوری تعیین گردد که جای کافی برای عبور و مرور افراد باقی بماند و شروع حرکت قطار یا واگن باید توسط بوق و یا سیستم خبری دیگری اعلام گردد .

ماده ۲۱۰- در پیچه دهانه بونکرها بجز هنگام بارگیری باید بسته باشد . ماده ۲۱۱- برای جلوگیری از حرکت احتمالی واگن در شیب می بایست مانعی زیر چرخهای واگن قرار داده شود .

ماده ۲۱۲- در بخشی از گالری که واگن توسط وینچ و یا دست کشیده می شود واگن باید مجهز به چراغ باشد .

ماده ۲۱۳- جلو محلهای واگن برگردان می بایست توسط کانع ایمن شود تا از ورود دیگر واگنها به محل و خطر برخورد با آن جلوگیری بعمل آید .

ماده ۲۱۴- وینچ می بایست مجهز به ترمز یا وسیله خود بازدارنده باشد و نیروی محرکه تجهیزات آن باید بطور خودکار قطع شود .

ماده ۲۱۵- در تونلهای اصلی و میانی تونلهای معادن ذغال سنگی که از نظر گاز خیزی جزء طبقه ۳ یا بالاتر از آن مندرج در جدول ماده ۳۱۵ این آئین نامه محسوب می شوند باید لوکوموتیو های مجاز برای معادن گازدار مورد استفاده قرار گیرند .

ماده ۲۱۶- در گالریهای پیشروی که تهویه آنها توسط ونتیلاتورهای محلی انجام می گیرد، استفاده از لوکوموتیو های دیزلی به شرطی

مجاز می باشد که مقدار گاز متان در جریان هوای خروجی آن گالری بیش از ۵/۵ درصد نباشد .

ماده ۲۱۷- خطر ترمز قطار در هنگام باربری در شیبهای عمده نباید بیش از ۴۰ متر باشد (از نقطه ترمز تا توقف کامل)

ماده ۲۱۸- در هنگام شارژ باطری های لوکوموتیو ، درب جعبه باطری ها و همچنین دریچه المنتهای باطری باید باز بماند . بستن درب جعبه باطری لوکوموتیو پس از اتمام تصاعد خروج کامل گاز از المنتهای باطری مجاز می باشد در حال بستن درب جعبه زودتر از یک ساعت پس از اتمام شارژ ممنوع است . قبل از خارج نمودن باطری از اطاق شارژ باید ایزوله کردن و عایق بندی بین المنتها و بدنه جعبه باطری مورد کنترل قرار گیرد . زیر شارژ گذاردن باطریهای معیوب و یا کثیف ممنوع است .

ماده ۲۱۹- در تونلهایی که به علت وجود گاز و گرد ذغال سنگ خطرناک می باشند تعمیر لوکوموتیوهای خازنی (تعمیرات مربوط به وسایل برقی لوکوموتیو) به عمل تعویض فیوز آن ممنوع می باشد و فقط در تعمیرگاههای مربوطه می توان اقدام به تعمیر آنها نمود .

ماده ۲۲۰- با در دست داشتن چراغهای دارای شعله از قبیل چراغهای بنزینی و یا کاربیتی، ورود به اطاق شارژ ممنوع است .

ماده ۲۲۱- تجهیزات و لوازم الکتریکی موجود در اطاق شارژ باید ضد انفجار باشند .

ماده ۲۲۲- برای حفاظت و جلوگیری از سوختگی ناشی از الکترولیت ، در اطاق شارژ همیشه باید محلول و یا پودر خنثی کننده اثر اسید سولفوریک و هیدرات پتاسیم و کلسیم در دسترس قرار داشته باشد .

ماده ۲۲۳- در هنگام حرکت ، لوکوموتیو باید در سر قطار واگنها قرار گیرد . قرار گرفتن لوکوموتیو در انتهای قطار واگنها فقط در مواقع مانور و جابجا کردن واگنها در سر دوراهیها و هنگام تخلیه بار ، در فاصله ۳۰۰ متر و با سرعت کمتر از ۲ متر در ثانیه مجاز است .

ماده ۲۲۴- استفاده از لوکوموتیو در موارد زیر ممنوع است :

- الف - نقص داشتن و یا عدم وجود سپرهای جلو یا عقب
- ب - ناقص بودن زنجیر و قلاب اتصال
- پ - نامرتب بودن ترمزها
- ت - عدم وجود ماسه دان و یا فقدان ماسه در آن (این مورد در لوکوموتیو های کمتر از ۲ تنی مطرح نمی باشد .)
- ث - خرابی و یا عدم نور کافی چراغ لوکوموتیو
- ج - خرابی دستگاه علائم خبری (بوق، زنگ و غیره) .
- چ - مشاهده نقص در وسایل ضد انفجار لوکوموتیو (در تونلهای خطرناک از نظر وجود گاز .)
- ح - عدم وجود جک همراه لوکوموتیو .
- خ - مشاهده نقص در لوازم برقی (مربوط به لوکوموتیوهای برقی) .

- ماده ۲۲۵- پائین پریدن رانندن و واگذاری رانندگی لوکوموتیو در حال حرکت به دیگری ممنوع است .
- ماده ۲۲۶- اشخاصی می توانند بعنوان راننده لوکوموتیو انتخاب گردند که تعلیم و آموزش مربوطه را دیده و پس از امتحان به اخذ گواهی و مجوز از سازمان ذیصلاح نایل آمده باشند .
- ماده ۲۲۷- قبل از آنکه واگن خارج شده از خط را بلند کرده و روی خط قرار دهند باید در مورد جلوگیری از حرکت فوری آن پیش بینی لازم بعمل آید .
ب- باربری بوسیله نقاله ها
- ماده ۲۲۸- در مواردی که باربری داخل معدن به وسیله ناو زنجیری یا نوار نقاله انجام می گیرد باید نکات زیر رعایت گردد :
- الف - راه اندازی دستگاه تنها باید به وسیله متصدی مربوطه انجام شود .
  - ب - به مقدار کافی و متناسب با طول دستگاه وسایلی تعبیه شود که در موارد اضطراری بتوان در هر لحظه دستگاه را متوقف ساخت .
  - پ - پس از خاتمه کار باربری موتور آنها باید متوقف شود .
  - ت - در محل تقاطع این گونه وسایل نقلیه با راههای دیگر راه جداگانه ای برای عبور افراد وجود داشته باشد .
- ماده ۲۲۹- در گالریهایی که به نقاله تسمه ای (قابل احتراق) مجهز گردیده اند ، در انتها و سر نقاله (از طرف ورود جریان هوا ، در فاصله ۳-۵ متری) در محل کلید و لوازم الکتریکی و سراسر طول نقاله در فواصل هر ۱۰۰ متر باید تعداد دو عدد کپسول آتش نشانی و یک جعبه محتوی ماسه نصب نمایند . گنجایش جعبه ماسه نباید کمتر از ۲۰ دسیمتر مکعب باشد .
- ماده ۲۳۰- در محل تقاطع گالریها باید پلهای کوچکی جهت عبور و مرور افراد از روی نقاله ساخته شود .
- ماده ۲۳۱- گالریهایی که در آنها نقاله تسمه ای موتناژ و مورد بهره برداری قرار دارد ، هر پست باید از دغال سنگ و سنگهای ریخته شده در اطراف نقاله تمیز گردد .
- ماده ۲۳۲- نظافت نقاله ها و روغنکاری قسمتهای متحرک آن در هنگام کار ممنوع است .
- ماده ۲۳۳- سوار شدن افراد بر روی تسمه نقاله ای که برای رفت و آمد افراد به سیستمهای ویژه مجهز نشده و مورد تأیید مسئول ایمنی معدن نباشد ممنوع است .
- ماده ۲۳۴- نقاله های تسمه ای باید به دستگاه و یا وسیله ای که مانع خروج تسمه از مسیر خود بشود مجهز باشند
- ماده ۲۳۵- در هر پست باید حداقل یک بار طرز کار قرقره های نقاله توسط مسئول مربوطه مورد بازدید و کنترل قرار گیرد .

ماده ۲۳۶- امکان روشن کردن و متوقف نمودن نقاله از هر نقطه باید پیش بینی شده باشد .

ماده ۲۳۷- موتور و سر نقاله ها باید محصور و از محیط اطراف مجزا باشند .

پ- باربری ریلی در راه مورب

ماده ۲۳۸- باربری با واگن در راه مورب باید حتماً بوسیله کابل انجام شود . چرخ چاه دستگاه باربری باید به طور محکم و در محل مناسب در بالای راه مورب نصب شده باشد . ماده -239 در راه مورب در صورت خروج واگن از خط باید پس از حصول اطمینان از بسته بودن ترمز چرخ چاه واگن را از بالا وارد راه مورب کرده و به کمک چرخ چاه دوباره روی خط قرار داد . شروع مجدد کار باید پس از اطمینان از این که افراد در محل های امنی قرار گرفته اند انجام گیرد . ماده ۲۴۰- چرخ چاه باید دارای ترمزی باشد که در حال توقف بسته بماند و متصدی آن نباید به هیچ عنوان بدون اینکه چرخ چاه را از منبع انرژی مجزا کرده باشد محل خدمت را ترک نماید . ماده ۲۴۱- پذیرگاه بالائی راه مورب باید دارای نرده مناسبی باشد که مانع از حرکت خودبه خود واگنها به راه مورب گردد. باز کردن نرده باید بعد از حصول اطمینان از این که واگنها به کابل بسته شده انجام گیرد . ماده ۲۴۲- بین پذیرگاهها باید وسیله تبادل علائم موجود باشد .

ماده ۲۴۳- در گالریهای شیب دار هنگام کار دستگاههای باربری (مانند جرثقیل و غیره) نزدیک شدن افراد متفرقه ای که در کار دستگاهها دخالتی ندارند به محوطه ای که در آن جا واگنها از سیم بکسل و یا زنجیر جدا و تخلیه می گردند ممنوع است و به این منظور باید در محل فوق الذکر تابلوی مخصوص نصب نمایند .

ماده ۲۴۴- برای واگنها و شاسیهایی که ناچار به توقف در سطح شیب دار گالری می باشند پیش بینی موانع ایمنی و اتصال مستحکم آنها به سیم بکسل الزامی است .

ماده ۲۴۵- حمل مواد معدنی در معادن بوسیله سطل دستی و کوله بار و امثال آن ممنوع است .

ت- باربری در چاه

ماده ۲۴۶- دهانه چاه باید در تمام ساعات کار به قدر کافی روشن و دارای نرده مجهز به درهای مناسب باشد .

ماده ۲۴۷- اگر عمق چاه به اندازه ای باشد که ارتباط مستقیم بین متصدیان پذیرگاههای مختلف چاه به وسیله

صدای افراد به طور واضح برقرار نشود باید این ارتباط بوسیله علائم زنگدار برقرار گردد . تبصره : در چاههایی که از وسایل حمل و نقل برای رفت و آمد کارگران استفاده می شود علاوه بر علائم ارتباطی زنگ دار باید بین متصدیان تمام پذیرگاهها و متصدی چرخ چاه ارتباط تلفنی نیز برقرار باشد .

ماده ۲۴۸- تمام قسمتهای مربوط به دستگاه باربری در چاه از قبیل کابل ، ماشینها ، ترمزها و پاراشوتها باید همه روزه بازرسی شوند و هر

هفته یک مرتبه دستگاههای ایمنی مربوطه (پاراشوت، ترمز) آزمایش کردند و همچنین هر ماه یک مرتبه قسمتهای حساس از قبیل اتصالیها و قرقره ها از وجود روغن اضافی پاک شوند .

ماده ۲۴۹- چرخ چاه باید مجهز به عمق نمایی باشد که حین عبور وسیله حمل و نقل از طبقات مختلف معدن زنگ اخباری را به صدا در آورد .

ماده ۲۵۰- عمق نما باید هر بار که برای عمقهای مختلف میزان می شود آزمایش گردد .

ماده ۲۵۱- کلیه وسایل باربری چاه ها باید بوسیله مسئول مربوطه هر هفته بازدید و نتیجه در دفتر مخصوص ثبت گردد در صورت مشاهده نقص باید مرات بصورت کتبی به مسئول ایمنی و مسئول معدن گزارش شود تا نسبت به رفع آن اقدام گردد .

ماده ۲۵۲- سرعت حرکت وسیله حمل و نقل هنگام حمل مسافر نباید از ۸ متر در ثانیه تجاوز کند .

ماده ۲۵۳- در چاههایی که از چرخ چاه کلاجدار استفاده می شود هر موتور باید دارای ضامنی باشد که باز کردن ترمز و آزاد کردن کلاچ به طور همزمان امکان نداشته باشد.
ث- بالابرها

ماده ۲۵۴- بالابرها دائم باید دارای ویژگیهای زیر باشند :

- الف - هدایت شده باشند .
- ب- "سقوط اشیاء از داخل آنها ممکن نباشد .
- ت - "با در داخل آنها بی حرکت بماند .

ماده ۲۵۵- بالابرهاي مخصوص حمل اشخاص باید دارای سر پناه و پاراشوت بوده و به علاوه دستگاه محرکه آنها مجهز به تنظیم کننده سرعت باشد . پلاک نشان دهنده ظرفیت سرنشینه‌های این وسایل باید بطور آشکار در محل متناسبی نصب گردد. ظرفیت مذکور باید حداکثر برابر با یک سوم ظرفیت باری باشد که با این وسایل می توان حمل کرد .

تبصره : در بالابر های جدید بشرط رعایت مسائل ایمنی به تضمین سازنده وجود پاراشوت الزامی نیست .

ماده ۲۵۶- ماشینهای چرخ چاه باید دارای ترمزی باشد که در صورت لزوم بتواند کابل را بیحرکت کند و چرخ چاه دستی باید مجهز به وسیله ای باشد که آن را از گردش در جهت مخالف باز دارد ضمناً در ماشینهای حمل اشخاص در صورت امکان جداکردن چرخ چاه از موتور ، داشتن ضامن ویژه ای بمنظور جلوگیری از بروز هرگونه خطر الزامی است .

ماده ۲۵۷- ماشینهای چرخ چاه باید به دو دستگاه ترمز جداگانه شامل ترمز عادی و ترمز ایمنی که هر یک بطور مستقل قادر به توقف

ماشین باشد مجهز گردند. کفشک این ترمزها ممکن اسن مشترک باشد ولی وسایل فرمان آنها باید کاملاً مجزا و در دسترس متصدی ماشین قرار گرفته باشد همچنین باید حداقل یکی از ترمزها از نوع وزنه ای بوده تا در صورت قطع نیروی محرکه حداقل یکی از این دو ترمز چرخ چاه را متوقف کند .

ماده ۲۵۸- در ماشینهایی که دارای جعبه دنده می باشد باید با یکی از ترمزها بتوان مستقیماً چرخ چاه را متوقف کرد .

ماده ۲۵۹- ترمز ایمنی باید به نحوی باشد که در هر یک از موارد زیر بطور خودکار وارد عمل گردد :

• الف - هرگاه اتاقک بالابر از چاه خارج و به قرقه ها نزدیک شود .

• ب - هرگاه سرعت حرکت در نزدیکی پذیرگاه مقصد از ۱/۵ متر در ثانیه کمتر نشود .

ماده ۲۶۰- باید وسیله ای وجود داشته باشد که همزمان با بکار افتادن ترمز ایمنی ، نیروی محرکه ماشین را به طور خودکار قطع کند .

ماده ۲۶۱- بالابرهای دائمی که برای حمل اشخاص هم بکار برده می شوند بهتر است مجهز به وسیله نشان دهنده موقعیت اتاقک بالابر در چاه بوده و به علاوه باید بتواند با علامت صدا دار نزدیک شدن آنها به پذیرگاه اعلام کند .

ماده ۲۶۲- ماشینهایی که سرعت حرکت آنها از شش متر در ثانیه بیشتر است باید به وسایل زیر نیز مجهز باشند :

• الف - وسیله ای که ترمزها را به نرمی وارد عمل کند .

• ب - وسیله محدود کننده سرعت در حدی که معمولاً عمل می کند .

• پ - دستگاه ثبت کننده سرعت .

ماده ۲۶۳- هنگام حمل اشخاص باید علائم مخصوصی در پذیرگاهها روشن شود و به طور واضح حمل مسافر را اعلام نماید .

ث- کابل ها(سیم بکسل ها)

ماده ۲۶۴- جنس کابل باید متناسب با شرایط محیط کار انتخاب شود و در مقابل عواملی از قبیل اسید و غیره مقاوم باشد .

ماده ۲۶۵- هنگام تحویل گرفتن هر کابل نو باید قطعه ای از آنها (بطول ۴ متر) برای آزمایشهای مقایسه ای در محلی خشک نگهداری نمود .

ماده ۲۶۶- میزان مقاومت کابل نو (در مقابل پاره شدن) را هنگام تحویل گرفتن باید از طریق آزمایش خود کابل و یا آزمایش تمام عنصرهای آن و در ضمن میزان افزایش طول کابل را قبل از پاره شدن تعیین نمود و در هر حال باید هر یک از عنصرهای کابل از حیث کشش ، خمش و پیچش نیز آزمایش شود .

ماده -267 کابلهایی که علاوه بر بارکشی برای حمل اشخاص نیز بکار برده می شوند باید در سال اول کار هر سه ماه یکبار و در سال بعد هر دو ماه یکبار به اندازه ۲ متر از پائین آن بریده و آزمایش شود .

ماده -268- ضریب اطمینان کابل باید حداقل ۶ باشد یعنی میزان بار مفید و بار مرده و کل وسیله باربری نباید از یک ششم مقاومت کابل تجاوز کند در صورت افزایش عمق چاه از ۵۰۰ متر برای هر یکصد متر اضافی می توان یکدهم از این ضریب را کسر کرد و در هر حال وزن مذکور نباید از یک پنجم مقاومت کل کابل تجاوز کند . تبصره : بالابرهای مالشی (نوع کپ) از شمول این ماده مستثنی می گردد به طوری که ضریب اطمینان این تجهیزات باید برای عمق کمتر از ۵۰۰ متر ۷ و برای عمق بیشتر از ۵۰۰ متر ۶ در نظر گرفته می شود .

ماده -269- مدت استفاده از کابل بالابرهای مخصوص حمل اشخاص نباید از دو سال تجاوز کند .

ماده -270- قبل از بکارگیری کابل نو برای حمل افراد لازم است آزمایشهای ایمنی مطابق دستورالعمل های سازنده انجام گیرد ، بستها و اتصالیهای مربوط به کابلها باید دارای مقاومت کافی و مورد نیاز این گونه وسایل بوده و ضریب اطمینان آنها از ضریب اطمینان کابل کمتر نباشد . مدت بکارگیری آنها نباید از ۱۰ سال تجاوز کند .

ماده -271- کلیه بازرسیها و آزمایشهای کابل و وسایل باربری مربوطه باید توسط اشخاص و سازمانهای صلاحیتدار و با روشهای فنی معتبر انجام گیرد .

ماده -272- هر گاه پس از هر آزمایش مشاهده شود که تقلیل قابل ملاحظه ای در مقاومت کابل حاصل شده و یه بیش از ۱۰ درصد عنصرهای مشهود آن در طول سه گام پاره شده و یا تغییر محسوسی در شکل ظاهری کابل از نظر خوردگی یا سائیدگی یا تقلیل قطر و یا باز شدن پیچش آن حاصل شده باشد ، آن کابل باید تعویض گردد .

ماده -273- در هر معدن که باربری از طریق چاه با وسایل بالابر انجام می گیرد بهره بردار موظف است دفتری برای ثبت موارد زیر در سر معدن اختصاص دهد :

- الف - نام و نشانی کارخانه سازنده کابل و وسایل مربوطه .
- ب - مشخصات کابل ، نوع سیمهای بکار برده شده و ساختمان آن و نتیجه آزمایشات انجام شده درباره کابل نو و محاسبه مقاومت کل کابل و همچنین نتیجه آزمایشهایی که برطبق مقررات مربوطه انجام می شود .
- پ - تاریخ شروع استفاده از کابل و نوع باربری آن .
- ت - وزن مرده کلیه وسایلی که کابل متحمل می شود به انضمام وزن خود کابل و همچنین حداکثر وزن باری که حمل می شود .
- ث - تاریخ و نوع تعمیرات و تاریخ سر و ته کردن کابل .
- ج - تاریخ و علت خارج کردن کابل از سرویس .
- چ - مقدار عملکرد کابل در حرکت به سمت پائین و در حرکت به سمت بالا و میزان تن کیلومتر انجام شده .

ماده ۲۷۴- جابجائی اجسام بلند از طریق بستن این اجسام به یک رشته طناب , کابل یا زنجیر به دلیل خطر لغزش ممنوع است .

ماده ۲۷۵- دانستن وزن صحیح با جهت انتخاب زنجیر , کابل یا طناب مناسب ضروری است .

ماده ۲۷۶- برای کوتاه کردن زنجیر و سیم بکسلها نباید آنها را گره زد و همچنین بارهای لبه تیز ساخته شده از مواد سخت را باید قبل از تماس با حلقه های زنجیر و یا سیم بکسل با حفاظهایی پوشاند .

ماده ۲۷۷- هیچ گاه نبایستی جرثقیل در فضا به صورت آزاد رها شود . راننده جرثقیل مادام که بار در هوا معلق است نباید محل کار خود را ترک نماید .

فصل هشتم: تهویه

الف- هوای معدن

ماده ۲۷۸- تمام قسمت‌های درونی معدن غیر از قسمت‌هایی که مسدود گردیده، باید بوسیله گردش منظم هوای سالم تهویه شود به طوری که جریان هوا محسوس باشد. هوای معدن باید از نظر گرما و رطوبت قابل تحمل بوده و همواره مقدار گرد و غبار و گازهای مضر آن کمتر یا برابر حد مجاز باشد.

ماده ۲۷۹- کارکردن در محل‌هایی که هوای آن کمتر از ۱۹٪ اکسیژن داشته و یا تشعشع مواد رادیواکتیو آن از ۳۰۰ میکروکوری در لیتر تجاوز نماید و یا میزان گازهای مضر آن از حد مجاز زیادتر باشد ممنوع است.

ماده ۲۸۰- میزان گازهای مضر در هوای معدن نباید از مقادیر حدود تماس شغلی عوامل بیمارزا مصوب وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی زیر تجاوز کند.

تماس کوتاه مدت متوسط سنجش زمانی 1- stl twa منواکسید کربن 2- 35ppm 200ppm (co) گاز سولفور
 هیدروژن 3- 15ppm 10ppm (sh₂) گاز دی کسید گوگرد 4- 5ppm 2ppm (so₂) گاز دی اکسید کربن (co₂)
 5- 30000ppm 5000ppm گازهای اکسید ازت 6- 50ppm 1ppm (no₂) گاز هیدروژن h₂ نیم درصد ۷- گاز
 ازت 79n₂ درصد

تبصره ۱: میزان گاز دی اکسید کربن در مکان‌های متروکه و در حال تعمیر تا حد دودرصد مجاز است.

تبصره ۲: میزان مجاز گاز ذغال براساس مقادیر ذکرشده در بخش مربوطه تعیین شده است (ماده ۳۰۴ بند پ فصل هفتم)

ماده ۲۸۱- اندازه‌گیری‌هایی که توسط مسئولین مربوطه از مشخصات هوای معدن به عمل می‌آید باید با درج تاریخ و ساعت در دفتر مخصوصی که نزد سرپرست معدن یا مسئول ایمنی معدن حفظ می‌شود ثبت گردد. این دفتر تا شش ماه پس از پر شدن نیز حفظ شود.

ماده ۲۸۲- مسئولین اندازه‌گیری فواصل زمانی اندازه‌گیری و دستگاه‌های مناسب برای اندازه‌گیری مشخصات هوای معدن با توجه به انواع گازهای متصاعده باید توسط سرپرست معدن یا مسئول ایمنی معدن تعیین و در دفتر مخصوص تهویه ثبت شود.

ماده ۲۸۳- اندازه‌گیری مشخصات هوای معدن علاوه بر ثبت در دفتر مخصوص تهویه لازم است هر بار روی تابلوهایی که به این منظور اختصاص داده شده و در محل ورودی معدن و یا پذیرگاه‌های طبقات و یا محل‌های اندازه‌گیری نصب می‌گردد ثبت شود.

ماده ۲۸۴- در صورت افزایش درجه حرارت جبهه کار از میزان استاندارد (به مدت طولانی) متناسب با مقدار افزایش درجه حرارت می‌بایست ساعت کار عادی را براساس آئین‌نامه کارهای سخت و زیان‌آور مصوب شورای عالی حفاظت فنی و با اطلاع سرپرست معدن کاهش داد.

ماده ۲۸۵- دستگاه‌های گازسنج و اندازه‌گیری مشخصات هوا باید به طور متناوب طبق دستورالعمل کارخانه سازنده یا دستورالعملی که به

تأیید مسئول ایمنی معدن و مسئول معدن رسیده است توسط افراد آموزش دیده مورد بازدید و کنترل قرار گیرد .

ماده ۲۸۶ - اندازه گیری مواد زیان آور در معادن (گردو غبار و گازهای مضر) شامل تعیین وسایل مورد نیاز و روش اندازه گیری جهت تعیین حد آستانه مجاز (۸ ساعته) می بایست انجام پذیرد .

تبصره : تعیین مقدار مجاز لحظه ای می بایست در زمان های معین توسط مسئولین ذیربط در معدن انجام شود .

ب- تهویه

ماده ۲۸۷ - در هر معدن زیرزمینی باید با برقراری جریان تهویه مناسب مشخصات هوای معدن در قسمت های مختلف در شرایط مجاز نگهداری شود .

ماده ۲۸۸ - هر معدن زیرزمینی باید دارای نقشه تهویه که به تأیید سرپرست معدن یا مسئول فنی و مسئول ایمنی معدن رسیده باشد. محاسبات و نقشه تهویه باید حداقل هر شش ماه یکبار و همچنین هنگام تغییر در شبکه حفاریهای معدن تجدید شود. در نقشه تهویه لازم است شبکه معدن مشخصات مسیرهای تهویه مشخصات بادبزنهای اصلی و فرعی جهت های جریان هوا مقدار هوا محللهای درب ها و پنجره ها و سایر خصوصیات تهویه نشان داده شود. نسخه هایی از نقشه تهویه و همچنین نقشه رفع سوانح باید نزد سرپرست معدن مسئول ایمنی مسئول نجات مسئول تهویه و سایر مسئولین مربوطه موجود بوده و به علاوه در دفتر معدن نصب شده باشد .

ماده ۲۸۹ - در معادنی که تعداد کارگران زیرزمینی آن دره نوبت کار از ۱۰۰ نفر تجاوز کند و همچنین در کلیه معادن ذغال سنگ و معادنی که احتمال وجود گازهای مضر و خطرناک در آنها می رود مسئولیت امر تهویه معدن باید برعهده یک فرد صلاحیت دار گذاشته شود .

ماده ۲۹۰ - راهروهای مخصوص گردش هوا باید مرتباً بازدید شده و همیشه تمیز و بدون مانع بوده و در صورت ریزش فوراً تعمیر شود .

ماده ۲۹۱ - در مواقعی که تهویه معدن به طور طبیعی انجام می شود باید در فصولی که جهت جریان هوا تغییر می کند ترتیبی داده شود که از اختلال در تهویه معدن جلوگیری شود .

ماده ۲۹۲ - در مواردیکه تهویه طبیعی کافی نباشد باید از وسایل تهویه مصنوعی استفاده شود. گردش هوایی که توسط این وسایل ایجاد می شود تا آنجا که ممکن است باید با گردش طبیعی هوا مطابقت داشته باشد .

ماده ۲۹۳ - بادبزنهای اصلی تهویه باید در محفظه غیرقابل اشتعالی نصب شود و در محل مناسبی مجاور دهانه چاه یا دهانه تونل قرار گیرد و در مواقع لزوم تعویض جهت جریان هوا امکانپذیر باشد .

ماده ۲۹۴ - بادبزنها باید هر هفته به وسیله مسئول مربوطه بازدید شود .

ماده ۲۹۵ - بادبزنهای اصلی معدن باید دارای دستگاه تعیین اختلاف فشار بوده و همچنین مجهز به وسیله ای باشد که توقف بادبزنها را

اعلام نماید .

ماده ۲۹۶- در طرح تهویه باید کوشش شود که درهای تهویه کمتری به کار رود .

ماده ۲۹۷- دیواری که برای نصب تهویه ساخته می شود باید از اطراف در داخل سنگ های تونل فرورفته و کاملاً محکم و نفوذناپذیر باشد. محل عبور افراد باید از محل عبور وسایل نقلیه مجزا گردد. بلندترین نقطه وسیله نقلیه تا بالای چارچوب در باید حداقل ۵۰ سانتیمتر و از پهلوها حداقل ۲۵ سانتیمتر فاصله داشته باشد .

ماده ۲۹۸- استفاده از پرده های پارچه ای از قبیل برزنتو غیره به جای درهای تهویه ممنوع است .

ماده ۲۹۹- حتی المقدور ۲ درب برای راهروهایی که به نصب درب تهویه نیاز دارند و ۲ یا ۳ درب برای راهروهای پرعبور و مرور باید کار گذاشته شود. فاصله نصب درب های متوالی از یکدیگر در راهروهای باربری باید از طول یک قطار واگن بزرگتر و در سایر راهروها حداقل ۵ متر باشد. همواره باید به هنگام عبور و مرور حداقل یکی از درهای متوالی را بسته نگه داشت .

ماده ۳۰۰- چنانچه راهروهای ورودی و خروجی اصلی تهویه نزدیک به هم باشند دیوارها و درهای بین آن دو باید طوری ساخته شوند که در مواقع انفجار یا آتش سوزی به آسانی خراب نشوند .

ماده ۳۰۱- راههای متروکه باید به ترتیبی مسدود شوند که کارگران نتوانند از آنها عبور نمایند و درعین حال خللی در تهویه هوا به وجود نیابند .

ماده ۳۰۲- هنگامیکه در جریان تهویه عادی قسمتی از معدن خللی حاصل شود و مدت آن بیش از ۳۰ دقیقه به طول انجامد کار در آن قسمت باید تا برقراری مجدد تهویه تعطیل گردد .

ماده ۳۰۳- هرگونه تغییر در سیستم تهویه معدن باید فقط به دستور مسئول مربوطه انجام شود .

ماده ۳۰۴- تعمیرات و تغییر کلی در دستگاه تهویه معدن باید هنگامی صورت گیرد که کلیه کارکنان معدن به استثنای کارکنانی که انجام تعمیرات به عهده آنها است از درون معدن خارج شده باشند .

ماده ۳۰۵- اگر وقفه ای در کار بادبزن ها ایجاد شود باید فوراً مسئول ایمنی و مسئول معدن را مطلع نمود تا اقدامات لازم را برای حفظ نفرت به عمل آورند و در صورت لزوم معدن یا قسمتهایی را که تهویه آن دچار اشکال شده است از کارگران تخلیه نمایند. شروع مجدد کار باید با اجازه مسئول ایمنی و مسئول معدن باشد.

ماده ۳۰۶- در روزهای بعد از تعطیل و یا پس از هرگونه وقفه طولانی که در کار بادبزنهای اصلی معدن به وجود آید مسئول ایمنی و مسئول معدن باید پس از حصول اطمینان از تهویه کافی به کارگران اجازه ورود به معدن را بدهند .

ماده ۳۰۷- رساندن جریان هوای تازه به جبهه کارها از مسیری که در آن ریزش یا تخریب اتفاق افتاده و هوا آلوده شده ممنوع است .

تبصره: رساندن جریان هوای تازه برای کارهای موقت جهت رفع سوانح و تخریب کارگاه‌ها از این قاعده مستثنی می‌باشد .

ماده ۳۰۸- حداقل سرعت مجاز هوا ۰/۲۵ متربرثانیه است و حداکثر سرعت مجاز در قسمت‌های مختلف معدن به شرح زیر می‌باشد .

1 چاه تهویه (بدون تجهیزات) سرعت دلخواه ۲ کانال تهویه و چاه تهویه بزرگ (با تجهیزات) ۱۵ متربرثانیه ۳ چاه باربری ۱۰ متربرثانیه ۴ چاه نفرو و تونل میان‌بر و چاه مورب ۸ متربرثانیه ۵ برای حفريات معدنی دیگر که در امتداد ذغال‌سنگ و یا سنگ حفر شده باشد. ۶ متربرثانیه ۶ کارگاه استخراج ۴ متربرثانیه

ماده ۳۰۹- در محاسبات تهویه همواره حداکثر هوای موردنیاز برای هر جبهه کار و برای کل معدن و درنوبت کاری که حداکثر تعداد کارگران مشغول به کار هستند منظور می‌شود .

تبصره: هوای مورد نیاز برای هر فرد حداقل ۶ مترمکعب در دقیقه است

ماده ۳۱۰- نصب تور سیمی در مقابل پروانه بادبزن الزامی است و به کار انداختن بادبزن بدون حفاظ ممنوع است .

ماده ۳۱۱- بادبزنهای موضعی باید به طریقی نصب شوند که هوای تازه را به جبهه کار برسانند. ظرفیت هوادهی بادبزن محلی نباید از ۷۰ درصد هوایی که از طریق تهویه عمومی معدن به محل نصب آن می‌رسد بیشتر باشد. هرگاه چند بادبزن محلی به صورت موازی در یک محل نصب شده باشند جمع هوادهی مجموع بادبزنها باید حداکثر ۷۰ درصد مقدار هوایی باشد که از طریق تهویه عمومی به محل نصب بادبزنها می‌رسد .

ماده ۳۱۲- حداکثر فاصله دهانه لوله تهویه تا جبهه کار باید در معادن فاقد گاز ۱۲ متر و در معادن گازدار ۸ متر باشد .

ماده ۳۱۳- ایستگاه‌های اندازه‌گیری مقدار هوا می‌بایست در محل‌های اصلی ورودی خروجی و در قسمت‌هایی که مسیر آن مستقیم و کیفیت لارده‌گذاری آن خوب است ایجاد گردد و همچنین در محل‌های مذکور باید تابلویی که بتوان حداقل موضوعات زیر را یادداشت نمود نصب گردد. تاریخ و ساعت اندازه‌گیری سطح مقطع عرضی گذر هوا مقدار واقعی و محاسبه‌ای هوا و سرعت جریان هوا.
پ- مقررات ویژه معادن گازدار و گرد ذغالدار

ماده ۳۱۴- هرگاه در معدنی حتی یک بار و در یک نقطه از آن گاز مشاهده گردد و یا امکان نشت گاز ذغال وجود داشته باشد آن معدن جزو معادن گازخیز شمرده می‌شود. در این‌گونه معادن و معادن دارای گرد ذغال‌سنگ علاوه بر لازم‌الاجرا بودن کلیه موارد مربوط به قسمت‌های الف و ب موارد بند پ لازم‌الاجرا می‌باشد .

ماده ۳۱۵- معادن گازدار برحسب مقدار گاز متان به چهار طبقه تقسیم می‌گردند که در جدول زیر نشان داده شده است .

مقدار گاز متان به ازاء یک تن تولید روزانه به مترمکعب نوع طبقه "بندی مترمکعب برتن تا ۵ طبقه یک مترمکعب برتن ۱۰ - ۵ طبقه دو مترمکعب برتن 10-15 طبقه سه بیشتر از ۱۵ متر مکعب طبقه چهار

ماده ۳۱۶- حد مجاز گاز ذغال در قسمت "های مختلف معدن به شرح زیر می" باشد :

- الف - در مسیر هوای برگشتی از هر جبهه کار کمتر از ۱ درصد .
  - ب - در مسیر هوای خروجی از شبکه معدن کمتر از ۰/۷۵ درصد .
  - پ - در مسیر هوای تازه برای تهویه هر جبهه کار کمتر از ۰/۵ درصد .
  - ت - در محلهای تعمیراتی متروکه و ریزشی و در مدت کوتاه کمتر از ۲ درصد .
- ماده ۳۱۷- در معادن گازدار و گرد ذغالدار تهویه به "طریق طبیعی مجاز نیست .

ماده ۳۱۸- تمام تکنسین"ها و سرکارگران معدن باید آموزش"های لازم را برای اندازه"گیری گاز دیده باشند. کارگران نیز باید بانحوه اندازه"گیری گاز متان و دی"اکسیدکربن آشنا بوده و به "خوبی از خطرات این گازها آگاهی داشته باشند .

ماده ۳۱۹- تکنسین"های گروه تهویه و مسئولان اندازه"گیری گاز موظف هستند قبل از شروع هر نوبت کاری در محل حاضر شده و کارگاه"ها و محل"های مشکوک را بازدید نموده و عیار گاز ذغال را به "وسیله دستگاه گاز ذغال"سنج اندازه"گیری نمایند .

تبصره: در صورت بالابودن عیار گاز ذغال از حد مجاز مربوطه باید از ورود کارگران به آن محل جلوگیری کرده و تحت نظر مسئول مربوطه نسبت به افزایش میزان تهویه به "منظور پایین"آوردن عیار گاز ذغال تا حد مجاز اقدام نمود .

ماده ۳۲۰- محلهای و فواصل زمانی اندازه"گیری گاز توسط سرپرست معدن یا مسئول ایمنی تعیین می"شود. در هر حال حداقل تعداد دفعات اندازه"گیری گاز در محلهای فاقد گازسنج اتوماتیک ثابت باید به "قرار زیر باشد :

- الف - هوای برگشتی از هر جبهه کار فعال در معادن طبقه ۱ و ۲ دوبار در هر نوبتکاری و در معادن طبقه ۳ و ۴ و معادن خطرناک از نظر پرتاب ناگهانی سه"بار در هر نوبت کاری(موضوع جدول ماده ۳۱۵ همین فصل)
- ب - هوای برگشتی از هر جبهه کار غیرفعال یک"بار در روز .
- پ - در جایگاه ماشین"آلات (مثل وینچ و غیره) یک"بار در روز .
- ت - هوای خروجی یک"بار در روز .

ماده ۳۲۱- علاوه بر اندازه"گیری"های منظم جاری تمام کارکنان نظارت فنی (مسئولین ایمنی مهندسین و تکنسین"ها) موظف هستند هنگام بازدید از جبهه کارها غلظت گاز را اندازه"گیری نمایند .

ماده ۳۲۲- بعد از هر توقف بادبزن و نیز پس از رفع اشکال در امر تهویه و عادی"شدن آن عیار گاز در نزدیکی و در فاصله حداقل ۲۰ متری دستگاه"های الکتریکی اندازه"گیری شده و در صورت مجازبودن راه"اندازی شوند .

- ماده ۳۲۳- اگر عیار گاز در محلی بیش از حد مجاز باشد بلافاصله جریان برق را قطع کار را تعطیل و کارگران را از محل خارج کرد. شروع مجدد کار پس از انجام تهویه کافی و رسیدن عیار گاز به حد مجاز امکان پذیر است .
- ماده ۳۲۴- آتشباری در شرایطی که عیار گاز بیش از ۱ درصد می باشد ممنوع است .
- ماده ۳۲۵- در معادن دارای گاز ذغال و گردوغبار خطرناک انجام هر نوع عملی که ایجاد جرقه یا شعله نماید ممنوع است و کلیه تجهیزات و دستگاه ها باید ضد جرقه باشند .
- ماده ۳۲۶- قطع سیستم تهویه یا خاموش کردن بادبزنهای اصلی یا تعویض سیستم کار آنها به استثنا موارد اجتناب ناپذیر و سوانح فقط به دستور کتبی مسئول یا سرپرست معدن و اطلاع مسئول ایمنی انجام گیرد .
- ماده ۳۲۷- قسمتهایی که بهره برداری آنها به پایان رسیده یا موقتاً تعطیل شده و یا مورد استفاده قرار نمی گیرند نیز باید مانند سایر قسمت ها به خوبی تهویه شوند و یا به وسیله مصالح مناسب به طور مناسب به طور نفوذناپذیر کاملاً مسدود گردند .
- ماده ۳۲۸- تهویه موضعی به وسیله لوله تهویه منشعب در معادن طبقه ۳ و ۴ (موضوع جدول ماده ۳۱۵ همین فصل) و معادن خطرناک از نظر پرتاب ناگهانی گاز ممنوع است .
- ماده ۳۲۹- در معادن گازخیز چنانچه رساندن عیار گاز به حد مجاز با دستگاه های تهویه دشوار باشد باید قبل از استخراج عمل تخلیه گاز (دگازاژ) از لایه موردنظر و لایه های مجاور به عمل آید .
- ماده ۳۳۰- در معدنی که احتمال خودسوزی دارند باید حداقل یک بار در هر نوبت کاری عیار دی اکسید کربن در جبهه کارها اندازه گیری شوند .
- ماده ۳۳۱- در معادن دارای گردوغبار زیان آور و خطرناک برای هر جبهه کار باید برای برطرف نمودن گردو غبار مقدار هوای اضافی درنظر گرفته شود .
- ماده ۳۳۲- ذغال سنگ هایی که هنگام استخراج گرد تولید می نمایند باید به اندازه کافی با آب مرطوب شوند و هنگام استخراج و در محل های بارگیری به واگن نیز باید آب پاشیده شود .
- ماده ۳۳۳- در جبهه کارها و مناطقی که در آنها خطر انفجار گرد ذغال سنگ وجود دارد باید مرتباً گرد ذغال سنگ موجود روی سقف و زمین و دیوارها و وسایل نگهداری را جمع آوری و خارج نمود و به منظور پیشگیری از بروز انفجار مقدار مواد سوزا در گردو خاک انباشته نباید از ۳۰ درصد بیشتر باشد. به علاوه روی سطوح باید آب آهک یا خاک نرم و یا مواد دیگر پاشیده شود .

ماده ۳۳۴- در معادنی که در آنها خاک "پاشی معمول است باید ویژگیهای محل و تاریخ خاک "پاشی و نمونه برداری از مخلوط خاک و گرد ذغال "سنگ موجود در محل و همچنین نتایج آزمایش های مربوطه به قابلیت اشتعال نمونه گرفته شده در دفتر مخصوصی ثبت شود .

ماده ۳۳۵- چنانچه میزان مواد سوختی در نمونه گرفته شده از ۳۰ درصد تجاوز نماید باید بلافاصله با خاک "پاشی مجدد عیار آن پایین آورده شود .

ماده ۳۳۶- در محل های حساس معدن از قبیل درب های تهویه پمپ ها تأسیسات اصلی برق و محل های بارگیری ذغال "سنگ باید حداقل نیم تن خاک مخصوص خاک "پاشی به عنوان ذخیره نگهداری شود.

فصل نهم : روشنایی

- ماده ۳۳۷- درمعادن ذغال "سنگ باید منحصرأ از چراغ ایمنی باطری" دار استفاده شود .
- ماده ۳۳۸- هرکارگر باید دارای پلاکی با شماره اختصاصی و چراغی به "همان شماره برای تحویل و تحویل چراغ باشد .
- ماده ۳۳۹- چراغهای انفرادی باید دائمأ از چراغ ایمنی باطری" دار استفاده شود .
- ماده ۳۴۰- مسئول معدن باید شخصی را که واجد صلاحیت باشد به تصدی چراغ" خانه بگمارد .
- ماده ۳۴۱- هرشخصی که چراغ دریافت می" نماید موظف است از سالم بودن چراغ اطمینان حاصل کند .
- ماده ۳۴۲- ساختمان چراغ باید طوری باشد که فقط در چراغ" خانه بتوان با وسایل مخصوص آن را باز و بسته کرد .
- ماده ۳۴۳- چراغ" های شعله" دار را نباید جلوی لوله" های تهویه قرار داد .
- ماده ۳۴۴- کارکنان باید پس از خروج از درون معدن چراغ خود را بلافاصله تحویل چراغ" خانه دهند و بردن چراغ به منازل و یا محل دیگر ممنوع است .
- ماده ۳۴۵- شخصی که چراغ را تحویل گرفته است اگر مجدداً آن را به چراغ" خانه برنگرداند و یا چراغ دیگری به جای آن تحویل دهد باید علت آن" را به چراغدار گزارش نماید. چراغدار باید علت عدم تحویل و یا رسیدگی و در صورت لزوم به مسئول معدن گزارش نماید .
- ماده ۳۴۶- چراغ" خانه باید از مصالح غیرقابل اشتعال ساخته شده و خوب تهویه شود .
- ماده ۳۴۷- ساختمان چراغ" خانه باید طوری باشد که درمواقع خطر کارکنان آن بتوانند محل کار را فوراً ترک نمایند .
- ماده ۳۴۸- محل نگهداری سوخت چراغ" های کاربردی باید کاملاً خشک و محفوظ از نفوذ آب باشد .
- ماده ۳۴۹- چراغ" خانه باید به وسایل آتش" نشانی از قبیل کپسول" های آتش" نشانی و جعبه" های مخصوص ماسه و غیره مجهز باشد .
- ماده ۳۵۰- ورود افراد به تونل" ها و اجرای کار بدون چراغ تونلی انفرادی ممنوع می" باشد .
- ماده ۳۵۱- تعداد چراغ" های سالم انفرادی درهرچراغ" خانه باید باید ده درصدبیشتر از کارگران زیرزمینی باشد .
- ماده ۳۵۲- چراغهای انفرادی از لحظه" ای که در چراغ" خانه به کارگر تحویل داده می" گردد در صورتیکه بدون وقفه و به طور متمادی مورد استفاده قرار گیرد باید به" مدت ده ساعت کار کند .

- ماده ۳۵۳- چراغ "خانه باید مجهز به وسایل تهویه با قدرت کافی بوده و پیوسته تمیز نگهداری شود .
- ماده ۳۵۴- مسئول ایمنی معدن موظف است حداقل یک بار در ماه تمام چراغ "های انفرادی را بازدید و دقیقاً کنترل نماید .
- ماده ۳۵۵- برای درست کردن آب اسید همیشه باید اسید به آب اضافه شود .
- ماده ۳۵۶- کارهای اکتشافی و کار در معادن روباز در هوای تاریک و مه "آلود بدون تأمین روشنایی مناسب ممنوع است .

فصل دهم: آب

ماده 357- شناسایی منابع آبهای زیرزمینی به "منظور طراحی معدن برای پیش بینی یا ارزیابی آبهای هجومی به داخل عملیات معدنی ضروری است .

ماده 358- استفاده از آب معدن قبل از تعیین مشخصات کامل آن ممنوع است .

ماده 359- آب معدن پس از تصفیه فیزیکی و شیمیایی و رساندن مشخصات آن به حد مجاز برای مصارف صنعتی و بهداشتی قابل استفاده است .

ماده 360- در صورت استفاده از آب معدن برای آشامیدن باید علاوه بر تصفیه از لحاظ آلودگی به باکتری و میکروب توسط مراجع ذیصلاح آزمایش شده و در صورت لزوم ضد عفونی شود. مشخصات آب آشامیدنی باید مطابق دستورالعمل های وزارت بهداشت و درمان باشد .

ماده 361- در صورت استفاده از آب معدن برای مصارف بهداشتی و آشامیدنی باید حداقل هر 10 روز یک بار برای تعیین مشخصات مورد آزمایش قرار گیرد .

ماده 362- مخازن و انبارهای آب مصرفی باید حداقل هر سه ماه یک بار تمیز و ضد عفونی شوند .

ماده 363- ظرفی که برای حمل و نگهداری آب آشامیدنی در داخل معدن مورد استفاده قرار می گیرد باید همیشه تمیز نگهداشته شده و در فواصل کوتاه مدت ضد عفونی شوند و به درب پوش مجهز باشند .

ماده 364- در صورتیکه شبکه های توزیع آب آشامیدنی و مصرفی جدا از هم هستند باید با علامت هشدار دهنده مشخص شده باشند .

ماده 365- رهاسازی پس ماند آب مصرفی و همچنین پساب کارخانه های کانه آرایبی بدون در نظر گرفتن مقررات زیست محیطی ممنوع است .

ماده 366- محل ورودی و خروجی حفریات زیرزمینی اعم از چاه و تونل و دویل و غیره نباید در مسیر جریان آبهای جاری باشد .

فصل یازدهم: تاسیسات برق

ماده ۳۶۷- اجرای آیین نامه حفاظتی تاسیسات و وسایل الکتریکی در کارگاهها در کلیه معادن الزامی بوده و به علاوه در معادنی که خطر وقوع انفجار گازهای معدنی و گرد ذغال سنگ وجود دارد مقررات ویژه این آیین نامه نیز لازم الاجرا است .

ماده ۳۶۸- در هر یک از مدارات جریان برق باید کلید های قطع و وصل روی تمام سیمهای مربوط به وسایل مصرف کننده برق تعبیه شود.(به استثنای مدار روشنایی در محل های خشک که در این مورد می توان کلید قطع و وصل را فقط روی سیم فاز قرار داد). کلیدهای مذکور را باید در محلی قرار دهند که به خوبی دیده شده و در دسترس باشند .

ماده ۳۶۹- تاسیسات برق باید دارای وسیله محدودکننده ولتاژ و رله های ایمنی باشد تا در صورت افزایش ولتاژ (از حدی که برای دستگاه تعیین شده است) جریان خود به خود قطع شود .

ماده ۳۷۰- استفاده از مقاومت های الکتریکی برای به دست آوردن جریان با ولتاژ کمتر از ۳۰ ولت ممنوع است و مدارهای این قبیل جریان باید از سایر مدارهای برقی به کلی جدا باشند به استثنای سیمهای فرمان (پیلوت) و روپوش محافظ (اکران) که در کابل های مخصوص جریان برق مستقیم ۳۰ تا ۶۰۰ ولت و با برق متناوب ۳۰ تا 400 ولت قرار دارد .

ماده ۳۷۱- استفاده از زمین به عنوان قسمتی از شبکه ممنوع است به استثنای سیمی که برای اتصال زمین قسمت های خنثی و یا برای رله اتصال به زمین به کار می رود .

ماده ۳۷۲- از دو رشته ریل راه آهن به عنوان برگشت جریان برق می توان استفاده کرد. در این صورت باید قطعات هر رشته ریل از نظر عبور جریان برق به هم متصل باشند و لاقط در هر یک صد متر بین دو رشته ریل نیز این ارتباط برقرار شود .

تبصره : اختلاف ولتاژ برق بین ریل و زمین نباید از ۱۵ ولت تجاوز کند .

ماده ۳۷۳- در شبکه سه فاز ستاره ای اگر اختلاف فشار جریان برق بین فاز و نول از ۱۵۰ ولت بیشتر نباشد و نقطه خنثی باید به طور دائم به زمین متصل شده و یا اینکه وسیله ای به کار برده شود که اگر فشار جریان برق هر یک از فازها نسبت به زمین از حد ولتاژ ستاره تجاوز کند نقطه خنثی از طریق سیم نول به زمین متصل شود .

ماده 374- در تاسیساتی که جریان برق متناوب از ۱۵۰ ولت و مستقیم از ۶۰۰ ولت به بالا باشد قسمت های زیر باید به استناد آیین نامه تاسیسات الکتریکی با اتصال به زمین به زمین متصل شود .

الف- بدنه و قسمت های هادی ماشین آلات و ترانسفورماتورها که در حالت عادی کار فاقد جریان برق است .

ب- زره و روپوش فلزی کابلها به استثنای روپوش محافظ (اکران)

پ- دستگیره و توری و سربیش چراغها اگر عایق نباشند .

ت- پایه های فلزی و یا بتون مسلح و کلیه لوله ها آرماتورها مفتول های فلزی و تجهیزات مکانیکی و بطور کلی هر وسیله غیرعایقی که احتمال اتصال به برق داشته باشد .

- ماده ۳۷۵- هر ساختمان باید به طور جداگانه دارای سیم اتصال به زمین باشد که تمام قسمتهای نامبرده در ماده ۳۷۴ به آن متصل شود .
- ماده ۳۷۶- سیمهای اتصال به زمین باید به طریقی نصب شود که پوسیده نشده و اتصالیهای آنها باز نشود .
- ماده ۳۷۷- شبکه های مختلف اتصال به زمین باید از نظر عبور جریان برق از یکدیگر مجزا بوده و بدون فیوز و کلید قطع کننده باشد .
- ماده ۳۷۸- انتخاب حداقل سطح مقطع هادی حفاظتی بستگی به سطح مقطع هادی فاز مربوطه داشته و مطابق آیین نامه تاسیسات الکتریکی با زمین تعیین می گردد .
- ماده ۳۷۹- در صورتی که قسمتهایی از تاسیسات برق مستقیم کمتر از ۶۰۰ ولت و متناوب کمتر از ۲۵۰ ولت بدون روپوش عایق در محل عمومی نصب شده باشد باید به وسیله پرده یا توری و یا وسایل مشابه محافظ . با علامت واضحی مشخص گردد .
- ماده ۳۸۰- در تاسیسات برق بیش از ۶۰۰ ولت و متناوب بیش از ۲۵۰ ولت باید قسمتهای بدون عایق شبکه را خارج از دسترس و روی مقره های مناسب قرارداد به طوری که سیمها با اشیای دیگر فلزی تماس حاصل نکند و سیمهای هوایی مخصوص لکوموتیوهای الکتریکی نیز روی مقره های مناسب نصب گردد .
- ماده ۳۸۱- فاصله سیمهای *** تاسیسات برق مستقیم بیش از ۶۰۰ ولت و متناوب بیش از ۲۵۰ ولت با زمین نباید کمتر از 5/2 متر باشد. در غیر این صورت مسیر شبکه باید به وسیله حایلی مناسب از محل عبور افراد مجزا شود .
- ماده ۳۸۲- کابلها باید دور از لوله های آب و هوای فشرده و گاز در محل خشک قرار گیرند. ضمناً کابلهای زیر زمین باید دارای روپوش سربی و بدون درز باشد .
- ماده ۳۸۳- تابلوهای تقسیم با ولتاژهای مختلف مذکور در ماده ۳۸۱ و نیز تابلوهای دارای جریان کمتر باید به وسیله رنگهای مختلف مشخص و متمایز گردد .
- ماده ۳۸۴- ماشینها ترانسفورماتورها و تابلوها و سایر وسایل مربوط به شبکه برق مستقیم بیش از ۶۰۰ ولت و متناوب بیش از ۳۰۰ ولت باید به طور کامل محفوظ و به وسیله حایلهای مناسب مجزا شده باشد راه ورود به محل این قبیل وسایل باید لااقل ۲/۵ متر ارتفاع و ۲ متر عرض داشته باشد و محل ورود به محوطه پشت تابلوها باید دارای دری به ارتفاع حداقل ۲/۵ متر باشد .
- ماده ۳۸۵- هرگاه تابلوهای شبکه های مذکور در ماده ۳۸۳ دارای قسمتهای فلزی باشد باید زمین قسمت جلوی تابلوها با فرش عایق مفروش گردد و فواصل اجسام هادی متصل به زمین با تابلو به اندازه ای باشد که تماس با اجسام هادی و تابلو در آن واحد مقدور نباشد .
- ماده ۳۸۶- قراردادان و یا نزدیک کردن اشیایی که ممکن است اتصالی و یا جرقه تولید کند به سیمهای برق ممنوع است (حتی اشیای شخصی

نظیر انگشتر ساعت مچی و غیره .)

ماده ۳۸۷- در محل پستهای ترانسفورماتور و مولد برق و به طور کلی در محلهایی که در صورت خاموشی برق احتمال بروز خطر موجود است باید منبع روشنایی جداگانه وجود داشته باشد .

ماده ۳۸۸- دستگاهها و وسایل برقی (حتی چراغهای دوره گرد) که توسط اشخاص حمل و نقل می شود باید فقط با جریان مستقیم کمتر از ۶۰۰ ولت و متناوب تا ۲۵۰ ولت کار کند به استثنای پرفراتورهای الکتریکی پایه دار که می توان آنها را با جریان متناوب تا ۴۰۰ ولت به کار انداخت مشروط بر اینکه در مقابل خطر برق گرفتگی افراد نکات ایمنی در آنها مراعات شده باشد به هر حال رعایت ماده ۳۷۴ در مورد این قبیل دستگاهها الزامی است .

ماده ۳۸۹- برای تغذیه وسایل و ماشینهای برقی موضوع ماده ۳۸۸ باید کابلهای نرمی که دارای روپوش لاستیکی و یا مواد مشابه آن باشد به کار برده شود .

ماده ۳۹۰- شبکه های تلفنی و یا شبکه های مخصوص علامت دادن باید با شبکه برق موضوع ماده ۳۸۱ فاصله داشته باشد .

ماده ۳۹۱- ترانسفورماتور و مولدهای برق و وسایل مربوط را باید در مکانهایی که با مصالح غیرقابل اشتعال ساخته شده قرار دادو این مکانها نباید اشیا قابل اشتعال وجود داشته باشد .

ماده ۳۹۲- در محلهای مذکور در ماده ۳۹۱ باشد وسایل آتش نشانی مناسب وجود داشته و در صورت استفاده از وسایلی که داخل روغن کار می کنند کیسه یا سطلهایی پر از ماسه نیز می بایستی در دسترس باشد .

ماده ۳۹۳- زیر دستگاههای برقی که داخل روغن کار می کنند باید مقدار کافی ماسه ریخته شود تا در موقع بروز نقص تمام روغن ریخته شده از دستگاه جذب شود .

ماده-394 ترانسفورماتورهای کوچک و وسایل راه اندازی و امثال آنها که در داخل روغن کار می کنند باید مجهز به وسیله ای باشد که هرگاه حرارت روغن از حدی تجاوز کند قبلا علامت دهد و در صورت ادامه ازدیاد درجه حرارت جریان برق را قطع کند .

ماده ۳۹۵- در محلهایی که برای شارژ و نگهداری اکومولاتور اختصاص داده شده باشد باید :

الف- لامپهای روشنایی دارای حبابهای مضاعف باشد و استفاده از هر شیئی که به حرارت قرمز برده شده و یا دارای شعله آزاد باشد خوددرای شود .

ب- اکومولاتور نسبت به بدنه قفسه های شارژ و خود قفسه ها نسبت به زمین عایق شده باشد .

پ-دستگاهها طوری نسب شوند که در آن واحد دست زدن به دو محل که اختلاف ولتاژشان از ۱۵۰ ولت بیشتر است امکانپذیر نباشد. در مورد اکومولاترهایی که اختلاف ولتاژشان بیش از ۱۵۰ ولت باشد ماده ۳۸۵ لازم الاجرا است .

ت-گازهای حاصله در این محلها باید به وسیله هواکشهای مناسب خارج شود .

ماده ۳۹۶- در چراغ خانه های مخصوص چراغهای الکتریکی باید بندهای پ و ت ماده ۳۹۵ رعایت شود .

ماده-397 در مناطقی که احتمال تولید گاز قابل اشتعال وجود دارد باید تاسیسات الکتریکی مجهز به وسایل ایمنی در مقابل انفجار گاز باشد و در غیر این صورت این تاسیسات باید در مکان مجزایی مصون از نفوذ گاز نصب شود .

ماده ۳۹۸-در داخل مخزنهای فلزی و یا در محلهایی که کارگر با قطعات بزرگ فلزی تماس دارد چراغ دوره گرد باید با جریانی با ولتاژ کمتر از ۳۰ ولت روشن شود .

ماده ۳۹۹-برای انجام هرگونه تغییر و یا تعمیر و حتی تعویض لامپ باید جریان برق قسمت مربوطه قطع شود .

ماده ۴۰۰-در شبکه برق مستقیم بیش از ۶۰۰ ولت و متناوب بیش از ۲۵۰ ولت تعمیرات باید با اجازه مخصوص متصدی برق و تحت نظر مسئول تعمیرات با تجربه و با وسایل مخصوص انجام شود.

ماده ۴۰۱-هرگاه عیب شبکه ناشی از به وجود آمدن اتصال کوتاه و یا اتصال به زمین باشد باید برابر ماده ۳۹۹ عمل شود

ماده ۴۰۲- برای انجام تعمیرات و با تغییرات هر قسمت از شبکه باید آن قسمت از هر دو طرف قطع شود و تمام فازها را به یکدیگر و به زمین نیز اتصال "دهند و متصدی مربوطه باید از قطع برق در آن قسمت اطمینان حاصل کرده و ترتیبی دهد که برقرار کردن جریان برق در قسمت تحت تعمیر و تغییر به "وسیله اشخاص دیگر امکانپذیر نباشد. و ضمناً تابلوهای هشدار دهنده نصب شود و متصدی مذکور پس از اتمام کارهای مربوطه و حصول اطمینان از اینکه خطری متوجه کسی نمی "شود می "تواند جریان برق را برقرار کند .

ماده ۴۰۳- هنگام تعمیر کابل مخصوص تغذیه و وسایل قابل حمل و نیمه ثابتاید ضمن قطع جریان برق فیشهای کابل را از پریزهای مربوط نیز خارج نموده و اتصالهای نر و ماده را به طریق صحیح و مطمئن از یکدیگر جدا کرد .

ماده ۴۰۴- متصدیان هر یک از ماشینها و قسمت‌های شبکه باید اتصالهای زمین و بدنه ماشینها و کابل‌های نرم و دو شاخه مربوط را به شرح زیر بازرسی کنند :

الف- در شبکه برق مستقیم ۶۰۰ ولت به بالا و یا متناوب ۲۵۰ ولت به بالا که نقطه نول آن به زمین متصل نباشد باید همه روزه به وسیله دستگاههای کنترل مخصوص اختلاف ولتاژ بین هر فاز و زمین را اندازه گیری کرده و مطمئن شوند که اختلاف غیر عادی نباشد .

ب- باید لااقل هر یک مرتبه وضع سیمهای اتصال به زمین را بررسی کنند .

پ- باید نتیجه تمام بررسیها و بازدید های انجام شده در دفتر مخصوص ثبت گردد .

ماده ۴۰۵- در هر یک از نقاطی که تاسیسات برق وجود دارد باید یک نقشه و دستورالعمل ایمنی مختصری در محل دید افراد نصب گردد. در این دستورالعمل باید به طور صریح نوشته شود که دخالت اشخاص غیر از متصدیان برق در امر تعمیر و یا بکار بردن وسایل ممنوع است و در مورد تاسیسات برق موضوع ماده ۳۸۵ باید قید شود که دست زدن به قسمت‌های فلزی شبکه خطرناک و اکیدا ممنوع است و همچنین دستور العملی برای نجات اشخاص برق گرفته تهیه و به دیوار نصب کنند .

ماده ۴۰۶- هر یک از پذیرگاه‌های داخل معدن باید به وسیله تلفن و یا وسایل ارتباطی دیگر به مرکز نیرو و یا پست مرکزی ترانسفورماتور خارج معدن در ارتباط باشد .

ماده ۴۰۷- کابل‌های مسلح و کابل‌های با روپوش فلزی باید طوری به دیواره گالریها نصب گردد که در اثر وزن خود پاره نشده و به وسایل دیگر برخورد نکند .

ماده ۴۰۸- روپوش فلزی کابل باید به سیم اتصال به زمین وصل باشد مگر آن که این روپوش به جای محافظ به کار فته باشد که در این صورت باید به یک رله اتصال به زمین مربوط گردد .

ماده ۴۰۹- تمام قسمت‌های شبکه غیر ثابت باید در آخر هر نوبت کار بطور مطمئنی از برق جدا گردد .

ماده ۴۱۰- کلیه تعمیرات روی کابلها باید در خارج معدن انجام گردد .

ماده ۴۱۱- در چاهها و گالریهای خروج هوا و محل‌های مرطوب بایستی از کابل زره دار مخصوص که روپوش نسوز و مقاوم دارد استفاده شود .

ماده ۴۱۲- تابلوهای تقسیم برق باید از مواد نسوز و مقاوم در مقابل رطوبت ساخته و به طریقی نصب شود که در معرض چکیدن آب نباشد .

ماده ۴۱۳- برای راه اندازی لکوموتیو الکتریکی در معادن نباید از ولتاژ بیشتر از ۶۰۰ ولت استفاده نمایند .

ماده ۴۱۴- سیم یا سیم‌های تغذیه الکتریکی به لکوموتیوهای برقی باید به طریقی نصب شوند که احتمال پاره شدن و یا تولید حریق در چوب بست ها و یا برق گرفتگی اشخاص وجود نداشته باشد .

ماده ۴۱۵- هرگاه ارتفاع سیم برق رسانی به لکوموتیو از زمین کمتر از ۲/۵ متر باشد باید هنگام عبور و مرور اشخاص جریان برق قطع گردد .

ماده ۴۱۶- اتاقک راننده در لکوموتیوهای الکتریکی که از سیم *** برق می گیرد باید مسقف بوده و طوق گیرنده عایق بندی شده باشد تا احتمال برق گرفتگی راننده وجود نداشته باشد .

- ماده ۴۱۸- برای انجام هرگونه تعمیر در شبکه انتقال برق از آن عبور می کند باید به وسیله پوشش محکم و عایقی محفوظ شده باشد .
- ماده ۴۱۹- شبکه مخصوص علائم برقی باید با جریان برق با ولتاژ کمتر از ۳۰ ولت کار کند
- ماده ۴۲۰- سیمهای شبکه علائم باید طوری نصب گردد که اتصال کوتاه ایجاد نگردد. در شبکه علائم فقط برای قسمتهای خنثی می توان از سیمهای بدون روپوش استفاده کرد .
- ماده ۴۲۱- کلیه تجهیزات الکتریکی واقع در یک بخش معدن به منزله یک قسمت مستقل تلقی شده و برای اتصال به زمین باید برابر ماده ۳۷۴ عمل شود .
- ماده ۴۲۲- برای استفاه از برق با فشار الکتریکی ۳۰ تا ۶۰۰ ولت در درون معدن باید کابلهای با پوشش لاستیکی و عایق و مقاوم قابل انحنای به کار برده شود .
- ماده ۴۲۳- در چاه برای استفاده از برق با فشار الکتریکی بیش از ۶۰۰ ولت و همچنین انتقال برق حتی با فشار الکتریکی کمتر از ۶۰۰ ولت باید کابل زره دار و با مشخصات موضوع ماده ۴۲۲ باشد به استثنای سیم های برق رسانی لوکوموتیوهای برقی که تابع مقررات خاصی هستند .
- ماده ۴۲۴- در معدن دارای گاز ذغال و یا گرد ذغال سنگ فقط تاسیسات زیر را می توان بطور ثابت برقرار کرد :
- الف- کابلهای زره دار در راههایی که دارای وسیله نگهداری مطمئن و سالم بوده و جریان کافی هوا برقرار و عیار گاز ذغال در آنها از ۱٪ تجاوز نکند .
- ب- سیمهای ساد روپوش داری که در لوله های فلزی با عایق داخلی قرار داشته باشد مشروط بر آنکه هوای کافی و منظم در اطراف لوله در جریان بوده و عیار گاز ذغال بسیار کم باشد .
- پ- دستگاهها و موتوهایی مه در مقابل گاز ذغال بی خطر تشخیص داده شده مشروط بر اینکه در محل استقرار آنها هوا بطور منظم عبور کرده و عیار گاز ذغال کم باشد .
- ماده ۴۲۵- هوای معدن باید طوری جریان داشته باشد که تمام تاسیسات برق به خوبی تهویه گردد .
- ماده ۴۲۶- هرگاه تمام و یا قسمتی از تاسیسات برق در مسیر راههای عمومی واقع شده باشد باید همه روزه کیفیت هوای ورودی به آن راه را از حیث مقدار گاز ذغال بررسی نمود بطوریکه عیار گاز ذغال از نیم درصد تجاوز نکند و بعلاوه ترتیبی داده شود که ورود ناگهانی مقدار زیادی گاز ذغال امکان پذیر نباشد. ماده ۴۲۷- کلیه وسایل و تجهیزات الکتریکی که در قسمتهای دارای گاز و گرد قابل انفجار به کار برده می شوند باید ضد انفجار باشند .
- ماده ۴۲۸- در معدنی که دارای تصاعد آبی گاز ذغال می باشند. تاسیسات برقی باید بطور کامل ضد انفجار باشد. در این قبیل معادن معادن می توان از چراغ ایمنی و در آتشباری از آتشکن برقی ایمن استفاده نمود .

ماده ۴۲۹-متصدیان مربوط باید دستگاههای ضد انفجار برقی را حداقل روزی یک بار بازدید و بررسی کنند و هر هفته یک بار نیز متخصص برق آنها را بازدید و در صورت لزوم تعمیر کند .

ماده-430 تعمیر یا باز کردن درپوش وسائل برقی ضد انفجار باید فقط توسط متخصص مربوطه انجام گیرد. این وسائل باید به طریقی بسته شده باشد که بوسیله آچار و یا ابزار معمولی نتوان آنها را باز کرد .

ماده ۴۳۱-هوای محلها و راهها و گالریها و کارگاههای استخراج که در آن تاسیسات برق وجود دارد باید لااقل در هر نوبت کار دو بار بازرسی شود و در موارد زیر باید فوراً جریان برق قطع گردد :

الف-هرگاه عیار گاز ذغال یک درصد و یا بیشتر باشد .

ب- در ناحیه ای که در اثر ریزش احتمال معیوب شدن تاسیسات الکتریکی و یا رسیدن گاز ذغال به تاسیسات الکتریکی وجود داشته باشد .
پ- در هر قسمتی که یکی از شرایط استفاده از برق که در این فصل ذکر شده از بین رفته باشد .

ماده ۴۳۲- متصدی برق بایستی قبل از روشن نمودن تاسیسات برقی اطمینان حاصل نماید که غلظت گاز از حد مجاز پایینتر است .

ماده ۴۳۳- برقرار کردن مجدد برق باید منحصرأ توسط متصدی مربوطه انجام گردد .

ماده ۴۳۴- هرگونه تعمیرات و تغییرات در تاسیسات برق باید توسط مسئول مربوطه در دفتر مخصوصی ثبت گردد .

ماده ۴۳۵- بهره بردار موظف است نقشه تکمیل شده تاسیسات برق را همیشه در دفتر معدن نگهداری نماید .

ماده ۴۳۶- جریان برق در جاهایی که آتش سوزی رخ می دهد باید فوراً قطع شود .

ماده ۴۳۷- برای تعیین و کنترل برق از تست کننده هایی که هرگز بکار نرفته است استفاده نشود و از دستگاههای اندازه گیری مناسب استفاده شود .

ماده ۴۳۸- هنگام کار روی خازنها باید آنها را به سیستم زمین متصل کرده و سپس حداقل به مدت یک دقیقه با آنها تماس نگرفته و اتصال به زمین از خازنها باز نشود .

ماده ۴۳۹- هنگام تعویض یا جابجایی روغن ترانسفورماتورها کشیدن سیگار و انداختن شعله روشن کبریت ممنوع می باشد.

فصل دوازدهم : آتش سوزی و انفجار

الف- مقررات عمومی

ماده ۴۴۰- سرچاه و راه های زیرزمینی و ساختمان های مجاور تا شعاع ۲۰ متری باید همیشه خالی از مواد قابل اشتعال از قبیل مواد نفتی و گرد ذغال سنگ و امثال آن باشد .

ماده ۴۴۱- دیواره چاه ها و دهانه ارتباطی آنها با تونل باید با مصالح غیرسوختنی ساخته شود .

ماده ۴۴۲- برج بالای چاه مورد بهره برداری و دیوار ساختمان های اطراف آن نباید از چوب ساخته شود .

ماده ۴۴۳- بالابرها و همچنین موتورخانه ها و انبارها و تعمیرگاه های زیرزمینی و ابزارآلات آنها باید از مصالح و مواد غیرسوختنی ساخته شوند .

ماده ۴۴۴- در نقاط زیر باید وسایل آتش نشانی متناسب با نوع حریق و سطل های محتوی ماسه به اندازه کافی موجود باشد .

الف - در تمام قسمت های معدن که در آنها مواد سوختنی نگهداری می شود .

ب - در تمام راه های ورود هوا که در آنها وسیله نگهداری چوبی به کار رفته است .

پ - در تمام نقاطی که لوکوموتیوها سوخت گیری می کنند .

ت - در سایر قسمت هایی که به تشخیص مسئول ایمنی احتمال آتش سوزی می رود .

ماده ۴۴۵- دستگاه های آتش نشانی که در معدن به کار می رود باید از انواع مجاز و متناسب با نوع آتش سوزی احتمالی باشد .

ماده ۴۴۶- در هر جائیکه ماسه و یا شیرآب وجود دارد باید وسایلی برای انتقال و حمل ماسه و استفاده فوری از آب جهت آتش نشانی آماده شده باشد .

ماده ۴۴۷- وسایل آتش نشانی باید به طور منظم آزمایش شده و طوری نگهداری شود تا اطمینان حاصل گردد که خوب کار می کنند .

تاریخ آزمایش باید به وسیله مسئول مربوطه در دفتر مخصوص ثبت گردد. ضمناً نصب کارت شناسایی (مشخصات خاموش کننده) برروی کپسول آتش نشانی الزامی است .

ماده ۴۴۸- در ماشین خانه های زیرزمینی ضایعات روغنی و نفتی باید در محفظه های فلزی در بسته جمع آوری و منظمماً از معدن خارج گردد .

ماده ۴۴۹- مسئول معدن موظف است در مورد آتش نشانی آموزش لازم را به کارگران خود بدهد تا هر فردی که اولین دفعه متوجه آتش سوزی می شود در صورت امکان اقدام لازم برای خاموش کردن آتش را آغاز نموده و هرچه زودتر به مسئول مافوق خود اطلاع دهد تا در صورت نیاز گروه آتش نشانی را اعزام نماید .

ماده ۴۵۰- افرادی که در خاموش کردن آتش وظیفه ای ندارند باید فوراً از محلی که آتش سوزی رخ داده دور شوند و تا خاموش شدن آتش به طور کامل و دستور مجدد مسئول مربوطه به آن محل نزدیک نشوند .

ماده ۴۵۱- مسئول معدن باید ماسک تنفسی و چراغ ایمنی به تعداد کافی در سر معدن برای آتش نشانی آماده کرده باشد. استفاده از تجهیزات ایمنی و وسایل حفاظت فردی مناسب براساس آئین نامه مربوطه(مصوب شورایی عالی حفاظت فنی) الزامی است .

ماده ۴۵۲- هنگام خاموش نمودن آتش باید علاوه بر سایر مراقبت ها احتیاط لازم از نظر وجود منواکسیدکربن نیز به عمل آید .

ماده -453 اگر به منظور آتش نشانی تمام یا قسمتی از معدن را با آب پر کرده باشند باید آزمایش های لازم از جهت وجود گاز سولفور هیدروژن به عمل آید و در صورت وجود این گاز باید اقدامات لازم انجام گیرد. تخلیه آب و شروع مجدد باید باحضور مسئول مربوطه انجام پذیرد .

ماده ۴۵۴- نگهداری درازمدت مایعات و گازهای با نقطه اشتعال پایین در معادن زیرزمینی مجاز نمی باشد .

ب- مقررات ویژه معادن ذغال سنگ

ماده ۴۵۵- معادن ذغال سنگ باید مجهز به شبکه لوله آب آتش نشانی با فشار باشد .

ماده ۴۵۶- بازدیدهای مخصوص از نظر پیشگیری از آتش سوزی یا گرم شدن ذغال سنگ باید قبل از هرنوبت کاری انجام گیرد .

ماده ۴۵۷- برای برطرف کردن و یا بی خطر ساختن گرد ذغال سنگ در نقاط نزدیک محل آتش سوزی باید خاک پاشی یا اقدامات کافی دیگر به عمل آید .

ماده ۴۵۸- آن قسمت از داخل معدن که دچار آتش سوزی شده و خاموش کردن آن میسر نگردد و یا احتمال آتش سوزی در اثر گرم شدن ذغال سنگ وجود داشته باشد برای جلوگیری از گسترش آتش باید بلافاصله به وسیله دیوار یا سدهای غیرقابل نفوذ از سایر قسمت های معدن جدا گردد .

ماده ۴۵۹- ساخت یا نصب دیوار سدکننده باید باحضور یک فرد مسئول انجام گیرد .

ماده ۴۶۰- کارگران سازنده دیوار در محل خروج هوا باید مجهز به دستگاه تنفسی انفرادی باشند .

ماده ۴۶۱- دیوار سدکننده از لحاظ نفوذناپذیر بودن هوا و درجه حرارت آن و همچنین هوای پشت سد روزانه باید بازرسی و نتایج بازرسی ها در دفتر ثبت و هروضع غیرعادی فوراً به مسئولین مربوطه اطلاع داده شود .

ماده ۴۶۲- قبل از خراب کردن دیوار سد باید اطمینان حاصل شود که هوای آن سالم و بی خطر است. خراب کردن دیواره سد باید باحضور مسئول مربوطه انجام گیرد .

ماده ۴۶۳- هنگام خراب کردن دیوار باید یک گروه نجات مجهز به دستگاه های تنفسی در نزدیکی محل مستقر و آماده باشد .

ماده -464 لازم است برای تسریع در احداث دیوارها و سدها در محل های مناسبی مصالح و وسایل ساخت دیوارهای مسدود کننده به اندازه کافی نگهداری شود .

ماده ۴۶۵- برای جلوگیری از گسترش انفجار از سد آتش بند استفاده می شود. سد آتش بند عبارت است از صفحاتی که روی آنها خاک نرم ریخته شده و یا ظرف هایی که از آب پر شده و زیر سقف تونل در نقاط مناسبی نصب می گردد. این صفحات و ظرف ها در اثر تغییر فشار هوای حاصل از انفجار خودبه خود واژگون شده و مواد آن سدی در مقابل انتشار آتش به وجود می آورد .

ماده ۴۶۶- نرم و خشک بودن خاک در آتش بندهای خاکی و پر بودن آب در ظرف ها در آتش بندهای آبی باید به طور مداوم کنترل شود. آخرین تاریخ تعویض خاک در آتش بندهای خاکی باید در دفتر مخصوص تهویه ثبت شود .

ماده ۴۶۷- محل های نصب آتش بندها باید در نقشه تهویه معدن نشان داده شود .

فصل سیزدهم:

کمک های اولیه و نجات

ماده ۴۶۸- در هر معدن باید برحسب موقعیت اهمیت و تعداد کارکنان حداقل وسایل نجات و کمک های اولیه موجود باشد و در محل های مناسب و قابل دسترسی سریع نگهداری شود .

تبصره : حداقل وسایل نجات و کمک های اولیه هر معدن را بازرس کار تعیین می نماید .

ماده ۴۶۹- وسایل نجات و کمک های اولیه باید مرتباً بازدید و مورد آزمایش قرار گیرد تا همیشه برای استفاده آماده باشد .

ماده ۴۷۰- در هر معدن ضمن آموزش همگانی کمکهای اولیه بایستی از هر کارگاه نیز حداقل یک نفر استفاده از وسایل کمکهای اولیه را آموخته باشد .

ماده ۴۷۱- در معادن ذغال سنگ که تعداد کل کارگران از ۳۰۰ نفر و در سایر معادنی که تعداد کل کارگران آن از ۵۰۰ نفر بیشتر باشد لازم است گروه نجات تشکیل گردد و در پایگاهی که بدین منظور تعیین شده مستقر گردند. تعداد افراد گروه نجات برحسب نوع معدن گستردگی آن و تعداد کارگران و تعداد نوبت های کار تعیین می شود. در این گونه معادن بهره بردار موظف است یک نفر شخص صلاحیتدار را به عنوان مسئول نجات انتخاب نماید. وظیفه شخص مذکور منحصراً رسیدگی به امور امداد و نجات می باشد .

تبصره: ۱ در معادن دارای ذغال و گرد ذغال سنگ اگر تعداد کارگران در هر نوبت کار بیش از ۵۰ نفر باشد تشکیل گروه نجات الزامی است .

تبصره: ۲ برحسب مورد می توان وظایف گروه نجات را با گروه آتش نشانی ادغام نمود .

تبصره: ۳ علاوه بر افراد گروه نجات لازم است تعدادی از کارگران نیز تعلیمات لازم را دیده باشند تا در صورت لزوم به افراد گروه نجات کمک نمایند .

ماده ۴۷۲- افراد گروه نجات باید از بین کارگران مجرب که دارای استعداد جسمانی کافی بوده انتخاب شوند . این افراد باید تعلیمات لازم را فراگرفته و لااقل ماهی یکبار تمرینهای لازم را به عمل آورند .

ماده ۴۷۳- گروه نجات با نظر مسئول ایمنی و برحسب ضرورت باید مجهز به دستگاه های تنفسی انفرادی و وسایل لازم دیگر از قبیل دستگاه های اندازه گیری گاز گریزو اکسیددوکربن و برانکارد و غیره باشند. این دستگاه ها باید مرتباً و در فواصل مناسب بازدید و آزمایش شده به طوری که همیشه برای استفاده آماده باشند .

ماده ۴۷۴- افراد گروه نجات باید هر سال دوبار مورد معاینه پزشکی قرار گیرند تا در صورتی که واجد شرایط نباشند از گروه خارج شده و افراد دیگر به جای آنها انتخاب گردند .

ماده ۴۷۵- این آئین نامه در سیزده فصل و ۴۷۵ ماده و ۲۱ تبصره در جلسه نهایی مورخ ۷۹/۱۱/۲۵ شورایی عالی حفاظت فنی تهیه و در تاریخ ۷۹/۱۲/۱۰ به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی رسید .

آیین نامه اجرایی قانون نظام مهندسی معدن

فصل اول : کلیات

- ماده ۱ - در این آیین نامه عبارت های زیر در معانی مربوط به شرح زیر به کار می روند :
- الف - قانون : منظور قانون نظام مهندسی معدن - مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۲۵ - مجلس شورای اسلامی است .
- ب - قانون معادن : منظور قانون معادن - مصوب ۱۳۷۷/۲/۲۷ - مجلس شورای اسلامی است .
- پ - نظام مهندسی معدن : عبارت است از مجموعه تشکیلات سازمان ها تشکل های صنفی مهندسی حرفه ای اشخاص حقیقی و حقوقی و مجموعه قوانین و مقررات آیین نامه ها و استانداردها در بخش معدن .
- ت - تعاریف عمومی معدن : منظور تعاریفی است که در قانون معادن شرح داده شده است .
- ث - فعالیت های معدنی : شامل کلیه عملیات پی جویی برای یافتن کانسارها و اکتشاف و استخراج معادن و کانه آرای کانسنگ و فرآوری مواد معدنی و متالورژی استخراجی می شود.
- ج - حرفه های مهندسی معدن : منظور حرفه های مهندسی و کارشناسی و کاردانی مرتبط با فعالیت های معدنی است
- چ - سازمان : منظور سازمان نظام مهندسی معدن است .
- ح - سازمان استان : منظور سازمان نظام مهندسی معدن استان است .
- خ - پروانه اشتغال : منظور پروانه اشتغال به کار در حرفه های مهندسی معدن است .
- د - رشته های اصلی : شامل کلیه گرایش های مهندسی معدن زمین شناسی مهندسی نقشه برداری و مهندسی متالورژی با گرایش استخراجی است .
- ذ - رشته های مرتبط : منظور رشته های مرتبط به حرفه های مهندسی معدن است که مطابق ماده (۷) قانون تعیین می شود .
- ماده ۲ - از تاریخی که وزارت صنایع و معادن در هر محل حسب مورد اعلام کند اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به آن دسته از امور فنی در فعالیتهای معدنی که توسط وزارت یادشده تعیین می شود مستلزم عضویت در سازمان و داشتن صلاحیت حرفه ای است این صلاحیت در مورد حرفه های مهندسی معدن از طریق صدور پروانه اشتغال توسط وزارت صنایع و معادن و در مورد کارگران ماهر از طریق صدور پروانه مهارت فنی و حرفه ای توسط وزارت کار و امور اجتماعی احراز می شود .
- ماده ۳ - وزارت صنایع و معادن برای صدور و تمدید کلیه مجوزهای اکتشاف تجهیز و بهره برداری و فرآوری فقط طرح ها و گزارش های عملیات اجرایی را خواهد پذیرفت که از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال در حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال آنها امضا شده باشد .

فصل دوم :

پروانه اشتغال در مقطع کارشناسی و بالاتر

حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال

الف - پروانه اشتغال

ماده ۴ - دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر در هر یک از رشته های اصلی یا رشته های مرتبط می توانند از طریق تقاضای صدور پروانه اشتغال باتوجه به مدارک تحصیلی و سوابق کار و تجربه در حداکثر دو رشته از رشته های :

الف : پی جویی و اکتشاف

ب : استخراج معدن

پ : کانه آرای و فرآوری

ت : متالورژی استخراجی

در یک یا چند زمینه از قبیل طراحی محاسبه نظارت اجرا بهره برداری نگهداری کنترل و بازرسی امور آزمایشگاهی مدیریت ساخت و تولید نصب آموزش تحقیق و غیره درخواست تشخیص صلاحیت نمایند .

ماده ۵ - برای صدور پروانه اشتغال علاوه بر دارا بودن مدرک تحصیلی و در صورت لزوم گواهی قبولی در آزمون های مربوط گواهی اشتغال به کارآموزی و یا سابقه کار حرفه ای در رشته های تخصصی و فنی مربوط بعد از اخذ مدرک به شرح زیر ضروری است :

الف - دارندگان مدرک علمی دکتری با حداقل (۱) سال سابقه کار مرتبط

ب - دارندگان مدرک کارشناسی ارشد با حداقل (۲) سال سابقه کار مرتبط

پ - دارندگان مدرک کارشناسی با حداقل (۳) سال سابقه کار مرتبط

ماده ۶ - گواهی اشتغال به کار و تجربه عملی و سابقه کار متقاضی در صورتی معتبر شناخته خواهد شد که توسط واحدهای فنی وزارتخانه ها یا سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت شخصیت های حقوقی شاغل در رشته های موضوع قانون که دارای پروانه اشتغال شخص حقوقی می باشند و یا توسط دو نفر از مهندسان بایش از ده سال سابقه کار و دارای پروانه اشتغال و یا توسط سازمان استان تایید و صادر شده باشد . در گواهی اشتغال مذکور موارد زیر باید درج شود :

الف - نام محل و مشخصات پروژه هایی که متقاضی در آن اشتغال داشته است .

ب - مدت اشتغال متقاضی با ذکر تاریخ شروع و خاتمه کار

پ - نام و مشخصات رشته تحصیلی متقاضی

ت - نام مشخصات سمت و یا شماره پروانه اشتغال شخص حقیقی یا حقوقی صادر کننده گواهی .

ماده ۷ - متقاضی پروانه اشتغال لازم است تقاضای کتبی خود را طبق فرم مخصوص که توسط وزارت صنایع و معادن تهیه شده و حاوی نکات ضروری می باشد که متقاضی باید تعهد و رعایت نماید تکمیل نموده و همراه مدارک زیر تسلیم نماید :

الف - تصویر مصدق مدرک تحصیلی با قید رشته و درجه علمی آن که به تایید مراجع ذی صلاح رسیده باشد به کیفیتی که اطمینان به صحت آن برای مرجع صادر کننده پروانه اشتغال محرز شود .

ب - گواهی اشتغال به کار به ترتیبی که در ماده (6) این آیین نامه مقرر شده است .

پ - گواهی قبولی در آزمون در صورت لزوم

ت - مدارک عضویت در سازمان استان مربوط

ث - مدارک هویت به ترتیبی که در فرم تقاضای پروانه اشتغال تعیین و مقرر شده است .

ج - سایر مدارکی که ارائه آنها به موجب این آیین نامه و یا قوانین حاکم بر صدور این گونه مدارک الزامی باشد .

ماده ۸ - وزارت صنایع و معادن پس از بررسی تقاضای پروانه اشتغال و مدارک ضمیمه آن در صورت کامل بودن آنها حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول پروانه اشتغال مورد درخواست را صادر خواهد نمود و در صورت کافی نبودن مدارک مراتب را ظرف (۱۵) روز با ذکر نواقص به طور کتبی به متقاضی اعلام خواهد نمود .

ماده ۹ - اشخاص حقیقی دارای پروانه اشتغال در رشته و تخصصی که تشخیص صلاحیت شده اند و دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر هستند به طور فردی یا به طور مشترک با مسئولیت مشترک می توانند اقدام به تاسیس دفتر مهندسی نمایند دفاتر مهندسی قائم به شخص یا اشخاص حقیقی دارای پروانه اشتغال می باشند و امتیاز آنها قابل واگذاری نیست اشخاص مذکور موظف به نگهداری دفاتر قانونی براساس مفاد قانون مالیات های مستقیم می باشند دفاتر مهندسی مذکور می توانند باتوجه به حدود صلاحیت افراد دارنده پروانه اشتغال که عضو دفتر می باشند از وزارت صنایع و معادن درخواست صلاحیت نمایند .

ماده ۱۰ - اشخاص حقوقی با دارا بودن شرایط و ارائه مدارک به شرح زیر می تواند در یک یا چند رشته مشروط بر اینکه حداقل دو نفر از مدیران آن دارای پروانه اشتغال و مدارک تحصیلی کارشناسی و بالاتر باشند تقاضای صدور پروانه اشتغال شخص حقوقی نمایند :

الف - تصویر پروانه اشتغال اشخاص حقیقی فوق الذکر

ب - یک نسخه فتوکپی اساسنامه و روزنامه رسمی حاوی آگهی تاسیس و آخرین تغییرات و یک نسخه از صورت جلسه مجمع عمومی و مدارک مربوط به ثبت آن در مورد انتخاب مدیر یا مدیران و کسانی که دارای حق امضا می باشند .

پ - تصویر کارت کد اقتصادی متقاضی

ث : سایر مدارکی که ارایه آنها به موجب این آیین نامه و یا قوانین حاکم بر صدور این گونه مدارک الزامی باشد .

تبصره - تغییرات اساسنامه یا ترکیب مدیران باید ظرف حداکثر یک ماه به مرجع صادر کننده پروانه اشتغال اطلاع داده شود و در صورتی که تغییرات مذکور به موقع اطلاع داده نشود و یا مدیرانی که دارای پروانه اشتغال شخص حقیقی می باشند از مدیریت شخص حقوقی خارج شوند وزارت صنایع و معادن میتواند حسب مورد پروانه اشتغال مدیران یا شخصیت حقوقی یا هر دو را برای مدت معینی لغو نماید .

ب - حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال

ماده ۱۱ - پروانه اشتغال در چهار درجه پایه (۳) پایه (۲) پایه (۱) و پایه ارشد صادر می شود . جهت ارتقاء از پایه سه به دو داشتن (۴) سال و از پایه دو به یک داشتن پنج سال و از پایه یک به ارشد داشتن ۶ سال کارحرفه ای در پایه قبلی و در صورت لزوم موفقیت در آزمون مربوط ضروری است . رتبه بندی و صدور پروانه اشتغال توسط وزارت صنایع و معادن و براساس امتیاز بندی مندرج در جدولهای زیر صورت می گیرد .

جدول (۱) : امتیاز ها برای تعیین رتبه دارندگان پروانه اشتغال

ردیف شرح امتیاز ۱ مدرک تحصیلی :

الف : کارشناسی

ب : کارشناسی ارشد

ج : دکتری

25

ارتباط رشته تحصیلی به رشته فعالیت ۰ تا ۳۲۵ سابقه کار برای هر سال ۰ تا ۲ (حداکثر ۴۰ امتیاز) ۴ آزمون ۰ تا ۵۲۰ امتیازهای ویژه (خدمات برجسته) ۰ تا ۱۰

جدول (۲): رتبه بندی دارندگان پروانه اشتغال :

پایه ۳ پایه ۲ پایه ۱ ارشد رتبه ۳۵ ۵۵ ۷۰ ۸۵ حداقل امتیاز بدون آزمون ۴۵ ۶۵ ۸۵ ۱۰۰ حداقل امتیاز با آزمون

- تبصره ۱ - برای صدور پروانه اشتغال پایه ارشد علاوه بر کسب حد نصاب امتیازهای لازم تایید شورای مرکزی نیز ضروری است .
- تبصره ۲ - روش تعیین امتیازها طبق دستور العملی خواهد بود که ظرف (۶) ماه پس از تصویب این آیین نامه توسط وزارت صنایع و معادن تهیه خواهد شد .
- تبصره ۳ - وزارت صنایع و معادن موظف است باتوجه به تعداد متقاضیان هر درجه و رعایت تناسب مورد نیاز جامعه به آن به طور مستمر در فواصل زمانی معین نسبت به برگزاری آزمون های مربوط اقدام نماید .
- تبصره ۴ - تعیین صلاحیت و ظرفیت اشخاص حقوقی که به وسیله سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تشخیص صلاحیت و تعیین ظرفیت شده یا می شود مطابق دستور العملی خواهد بود که به طور مشترک توسط وزارت صنایع و معادن و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و ابلاغ خواهد شد .
- ماده ۱۲ - حداقل صلاحیت فنی دارندگان پروانه اشتغال برای امضا و تایید نقشه ها و گزارش ها و اسناد تعهد آور موضوع ماده (۳) این آیین نامه به شرح زیر تعیین می شود :
- الف - برای طرح های اکتشافی و گزارش پایان عملیات اکتشاف برای کانسارهای درجه یک درجه دو درجه سه و درجه چهار به ترتیب دارندگان پروانه اشتغال پایه ارشد پایه یک پایه دو و پایه سه در رشته پی جویی و اکتشاف .
- ب - برای طرح های بهره برداری معادن درجه یک درجه دو درجه سه و درجه چهار به ترتیب دارندگان پایه ارشد پایه یک پایه دو و پایه سه در رشته استخراج معدن .
- پ - برای طرح های مربوط به واحدهای کانه آرایی یا فرآوری درجه یک درجه دو درجه سه و درجه چهار به ترتیب دارندگان پایه ارشد پایه یک پایه دو و پایه سه در رشته کانه آرایی و فرآوری .
- ت - برای طرح های مربوط به واحدهای متالورژی استخراجی درجه یک درجه دو درجه سه و درجه چهار به ترتیب دارندگان پروانه اشتغال پایه ارشد پایه یک پایه دو و پایه سه در رشته متالورژی استخراجی .
- تبصره ۱ - درجه بندی کانسارها و معادن و واحدهای کانه آرایی و فرآوری و متالورژی استخراجی برای اولین بار به موجب دستور العملی خواهد بود که توسط وزارت صنایع و معادن ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین نامه تهیه و ابلاغ می شود . اصلاحات بعدی به پیشنهاد سازمان و تصویب وزارت صنایع و معادن انجام می شود .
- تبصره ۲ - دستور العمل رتبه بندی موضوع ماده (۱۱) و ظرفیت اشتغال در کلیه فعالیت های موضوع قانون توسط سازمان تدوین شده و به طور ادواری مورد بازنگری قرار می گیرد و پس از تصویب وزارت صنایع و معادن ابلاغ می شود .

- تبصره ۳ - مسوولان فنی عملیات موضوع ماده (۶۵) آیین نامه اجرایی قانون معادن و همچنین ناظرانی که از طرف وزارت صنایع و معادن براساس ماده (۶۹) آیین نامه مذکور تعیین می شوند باید صلاحیتهای فنی موضوع این ماده را دارا باشند .
- ماده ۱۳ - ظرفیت اشتغال دارندگان پروانه اشتغال در رشته های مختلف به پیشنهاد سازمان و تصویب وزارت صنایع و معادن تعیین می شود .
- تبصره - دارندگان پروانه اشتغال و کلیه مراجع صادر کننده پروانه فعالیت های معدنی و سایر مجوزهای مربوط موظفند حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال مندرج در پروانه اشتغال را رعایت نمایند .
- ماده ۱۴ - حدود صلاحیت دارندگان پروانه اشتغال اشخاص حقوقی در رشته و تخصص مورد تقاضا از طریق بررسی و ارزیابی سوابق شخص حقوقی طبق دستورالعمل صادر شده توسط وزارت صنایع و معادن صورت خواهد گرفت .
- ماده ۱۵ - در مورد سازمان ها و شرکت های دولتی و وابسته به دولت موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی مشروط براینکه تشکیلات سازمانی آنها به تصویب مراجع صلاحیت دار رسیده و مسوول واحد فنی آنها دارای پروانه اشتغال شخص حقیقی باشد با ارائه مدارک و مجوزها و مصوبات مراجع صلاحیت دار برای هر یک از واحدهای سازمانی فنی تابع آنها به ترتیب مقرر در این آیین نامه پروانه اشتغال شخص حقوقی صادر خواهد شد .
- تبصره - بخش های ستادی وزارت صنایع و معادن در مرکز استان ها که به طور قانونی وظیفه تایید طرحها و صدور پروانه عملیات معدنی و نظارت را عهده دار هستند از شمول این ماده مستثنا هستند .
- ماده ۱۶ - مسوولیت صحت طراحی اجرا نظارت و نظایر آن در مورد اشخاص حقوقی به عهده مدیر عامل یا رئیس موسسه و در مورد اشخاص موضوع ماده (۱۵) (این آیین نامه به عهده مسوولان واحدهای فنی مربوط که دارای پروانه اشتغال حقیقی بوده و به امضای آنها رسیده است خواهد بود و این مسوولیت قائم به شخص امضا کننده بوده و با تغییر سمت وی ساقط نخواهد شد . همچنین امضای وی رافع مسوولیت مهندس طراح مسؤل فنی عملیات و ناظر که در رشته مربوط امضا یا تعهد نظارت کرده اند نخواهد بود .
- ماده ۱۷ - باتوجه به اصلاحیه تبصره (۱) ماده (۲) قانون نظام صنفی - مصوب ۱۳۶۸ - پاسخ به استعلامات مراجع ذی صلاح درخصوص اشخاص حقوقی که ارائه خدمات و فعالیت آنها مستلزم داشتن پروانه اشتغال می باشد و همچنین پاسخگویی به مسایل صنفی آنها با سازمان استان است که وفق دستورالعمل وزارت صنایع و معادن عمل خواهد نمود .
- ماده ۱۸ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیر ایرانی دارای پروانه کار معتبر از وزارت کار و امور اجتماعی جهت انجام خدمات موضوع قانون ضمن رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط و احراز کلیه شرایط مقرر در مورد اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی باید پروانه اشتغال موقت از وزارت صنایع و معادن دریافت دارند . در پروانه اشتغال موقت مدت اعتبار صلاحیت متقاضی و سایر شرایط حسب مورد باید درج شود .
- ماده ۱۹ - امضای اشخاص حقیقی و حقوقی ذیل نقشه ها و اسناد تعهد آور همراه با مهری خواهد بود که در آن نام کامل و شماره پروانه اشتغال و شماره عضویت سازمان استان درج شده باشد .
- ماده ۲۰ - برای متقاضیانی که در بیش از یک رشته دارای شرایط اخذ پروانه اشتغال می باشند یا در آینده صلاحیت جدید کسب نمایند فقط یک پروانه اشتغال صادر می شود و در پروانه اشتغال مذکور رشته ها و تخصص هایی که دارنده پروانه اشتغال در آن تعیین صلاحیت شده است با قید تاریخ احراز و ظرفیت اشتغال آنها درج خواهد شد . ماده ۲۱ - وزارت صنایع و معادن می تواند بر مبنای پیشنهاد سازمان در مورد تمام یا بعضی از رشته ها و تخصص ها صدور یا تجدید یا تمدید پروانه و همچنین ارتقای پایه را موکول به گذراندن آزمون های

عمومی و تخصصی نماید .

ماده ۱۴ - حدود صلاحیت دارندگان پروانه اشتغال اشخاص حقوقی در رشته و تخصص مورد تقاضا از طریق بررسی و ارزیابی سوابق شخص حقوقی طبق دستورالعمل صادر شده توسط وزارت صنایع و معادن صورت خواهد گرفت .

ماده ۱۵ - در مورد سازمان ها و شرکت های دولتی و وابسته به دولت موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی مشروط براینکه تشکیلات سازمانی آنها به تصویب مراجع صلاحیت دار رسیده و مسوول واحد فنی آنها دارای پروانه اشتغال شخص حقیقی باشد با ارائه مدارک و مجوزها و مصوبات مراجع صلاحیت دار برای هر یک از واحدهای سازمانی فنی تابع آنها به ترتیب مقرر در این آیین نامه پروانه اشتغال شخص حقوقی صادر خواهد شد .

تبصره - بخش های ستادی وزارت صنایع و معادن در مرکز استان ها که به طور قانونی وظیفه تایید طرحها و صدور پروانه عملیات معدنی و نظارت را عهده دار هستند از شمول این ماده مستثنا هستند .

ماده ۱۶ - مسوولیت صحت طراحی اجرا نظارت و نظایر آن در مورد اشخاص حقوقی به عهده مدیر عامل یا رئیس موسسه و در مورد اشخاص موضوع ماده (۱۵) این آیین نامه به عهده مسوولان واحدهای فنی مربوط که دارای پروانه اشتغال حقیقی بوده و به امضای آنها رسیده است خواهد بود و این مسوولیت قائم به شخص امضا کننده بوده و با تغییر سمت وی ساقط نخواهد شد . همچنین امضای وی رافع مسوولیت مهندس طراح مسوول فنی عملیات و ناظر که در رشته مربوط امضا یا تعهد نظارت کرده اند نخواهد بود .

ماده ۱۷ - باتوجه به اصلاحیه تبصره (۱) ماده (۲) قانون نظام صنفی - مصوب ۱۳۶۸ - پاسخ به استعلامات مراجع ذی صلاح درخصوص اشخاص حقوقی که ارائه خدمات و فعالیت آنها مستلزم داشتن پروانه اشتغال می باشد و همچنین پاسخگویی به مسایل صنفی آنها با سازمان استان است که وفق دستورالعمل وزارت صنایع و معادن عمل خواهد نمود .

ماده ۱۸ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیر ایرانی دارای پروانه کار معتبر از وزارت کار و امور اجتماعی جهت انجام خدمات موضوع قانون ضمن رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط و احراز کلیه شرایط مقرر در مورد اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی باید پروانه اشتغال موقت از وزارت صنایع و معادن دریافت دارند . در پروانه اشتغال موقت مدت اعتبار صلاحیت متقاضی و سایر شرایط حسب مورد باید درج شود .

ماده ۱۹ - امضای اشخاص حقیقی و حقوقی ذیل نقشه ها و اسناد تعهد آور همراه با مهری خواهد بود که در آن نام کامل و شماره پروانه اشتغال و شماره عضویت سازمان استان درج شده باشد .

ماده ۲۰ - برای متقاضیانی که در بیش از یک رشته دارای شرایط اخذ پروانه اشتغال می باشند یا در آینده صلاحیت جدید کسب نمایند فقط یک پروانه اشتغال صادر می شود و در پروانه اشتغال مذکور رشته ها و تخصص هایی که دارنده پروانه اشتغال در آن تعیین صلاحیت شده است با قید تاریخ احراز و ظرفیت اشتغال آنها درج خواهد شد . ماده ۲۱ - وزارت صنایع و معادن می تواند بر مبنای پیشنهاد سازمان در مورد تمام یا بعضی از رشته ها و تخصص ها صدور یا تجدید یا تمدید پروانه و همچنین ارتقای پایه را موکول به گذراندن آزمون های عمومی و تخصصی نماید .

ماده ۲۲ - پروانه اشتغال برای مدت سه سال در سراسر کشور در رشته و تخصص تعیین شده معتبر است . وزارت صنایع و معادن مکلف است در صورت درخواست متقاضی و دارا بودن شرایط لازم ظرف یک ماه نسبت به تجدید یا تمدید پروانه اشتغال اقدام و در صورت رد تقاضا یا وجود نواقص مراتب را به طور کتبی با ذکر دلایل به متقاضی اعلام نماید . تاریخ تجدید یا تمدید پروانه اشتغال باید در محل مخصوصی از متن پروانه اشتغال درج شود .

تبصره ۱ - در صورتی که اعتبار یک یا بعضی از مدارک لازم جهت صدور یا تجدید یا تمدید پروانه اشتغال محدود به مدت معینی کمتر از (۳) سال باشد در این صورت مدت اعتبار پروانه اشتغال با توجه به محدودیت های زمانی مدارک مذکور تعیین و درج خواهد شد .

تبصره ۲ - در صورتی که دارنده پروانه اشتغال بخواهد در خارج از محدوده استانی که در سازمان استان آن عضو است از پروانه اشتغال خود استفاده نماید مکلف است مراتب را به طور کتبی به اطلاع سازمان استان هر دو استان برساند .

ماده ۲۳ - در موارد زیر پروانه اشتغال حسب مورد فاقد اعتبار شناخته شده و یا اعتبار آن معلق یا اساساً ابطال خواهد شد :

الف - فوت دارنده پروانه اشتغال .

ب- حجر دارنده پروانه اشتغال تا زمانی که رفع حجر نشده باشد .

پ - عدم تمدید یا تجدید ظرف دو ماه از تاریخ انقضای مهلت .

ت - محکومیت قطعی دارنده پروانه اشتغال به مجازاتی که کیفر تبعی آن محرومیت از حقوق اجتماعی باشد تا انقضای مدت محرومیت از حقوق اجتماعی .

ث : در صورتی که دارنده پروانه اشتغال به موجب رای قطعی شورای انتظامی استان یا شورای انتظامی نظام مهندسی محکوم به محرومیت از کار شود در مدت محرومیت از کار .

ج - لغو عضویت از سازمان استان یا اخراج از آن .

چ - انحلال یا فقدان شرایط لازم درخصوص اشخاص حقوقی .

تبصره - دارنده پروانه اشتغال در مدتی که پروانه اشتغال او فاقد اعتبار شده یا اعتبار آن معلق شده است حق استفاده از پروانه اشتغال را جز برای ادامه کارها و مسوولیت هایی که از قبل از آن عهده دار بوده است و آن هم مشروط به رعایت مقررات و رفع تخلفات موجود نخواهد داشت .

ماده ۲۴ - چنانچه پروانه اشتغال مفقود شود صاحب پروانه اشتغال می تواند تقاضای صدور المثنی نماید و مرجع صادر کننده موظف خواهد بود پس از مدت سه ماه از تاریخ تقاضا در صورتی که یابنده آن را به مرجع مذکور ارسال ننموده باشد نسبت به صدور المثنی اقدام نماید .

ماده ۲۵ - باتوجه به ماده (۱۲۸۷) قانون مدنی پروانه اشتغال یک سند رسمی دولتی است و کلیه آثار و تبعات اسناد رسمی را دارا است .

فصل سوم :

پروانه اشتغال در مقطع گردانی

- ماده ۲۶ - برای دارندگان مدرک تحصیلی کاردانی فنی در صورت قبول شدن در آزمون علمی و عملی مربوط در یکی از رشته های موضوع قانون حسب مورد پروانه اشتغال در سه درجه پایه (۳) پایه (۲) و پایه (۱) به شرح زیر صادر می شود :
- برای دارندگان مدرک کاردانی فنی در یکی از رشته های موضوع قانون با داشتن (۵) سال سابقه کار و تجربه مفید پس از دریافت مدرک کاردانی در رشته مربوط اشتغال به کار کاردانی پایه (۳) صادر می شود . جهت ارتقا از هر پایه به پایه دیگر (۵) سال سابقه کار و موفقیت در آزمون مربوط ضروری است .
- تبصره - سابقه و تجربه حسب گواهی ها و مدارک مندرج در ماده (۶) این آیین نامه و سایر مستندات مورد قبول وزارت صنایع و معادن احراز می شود .
- ماده ۲۷ - متقاضی پروانه اشتغال لازم است تقاضای کتبی خود را طبق فرم مخصوصی که توسط وزارت صنایع و معادن تهیه شده و حاوی نکات ضروری می باشد که متقاضی باید تعهد و رعایت نماید تکمیل نموده و همراه مدارک زیر تسلیم نماید :
- الف - تصویر مصدق مدرک تحصیلی کاردانی با قید رشته و گرایش آن که به تایید مراجع ذی صلاح رسیده باشد به کیفیتی که اطمینان به صحت آن برای مرجع صادر کننده پروانه اشتغال محرز شود .
- ب - گواهی سابقه و تجربه مفید به شرح مذکور در ماده (۶) این آیین نامه
- پ - ارائه مدرک قبولی در آزمون علمی و عملی
- ت - مدارک عضویت در تشکل حرفه ای موضوع ماده (۲۸) قانون در صورت تاسیس تشکیلات مذکور
- ث - ارائه مدرک هویت به ترتیبی که در فرم تقاضا قید شده است .
- ج - سایر مدارکی که ارائه آنها به موجب قوانین و مقررات مصوب ضروری است .
- ماده ۲۸ - نحوه برگزاری آزمون و سوالات تخصصی در سراسر کشور یکسان می باشد . سئوالات به صورت کتبی به وسیله وزارت صنایع و معادن تهیه و در اختیار سازمان صنایع و معادن استانها قرار می گیرد تا با نظارت مستقیم و همکاری سازمان استان آزمون برگزار شود .
- تصحیح اوراق و اعلام اسامی پذیرفته شدگان با سازمان صنایع و معادن استانها می باشد . پس از تاسیس تشکیلات حرفه ای در برگزاری آزمون ها از همکاری تشکیلات مذکور استفاده خواهد شد .
- ماده ۲۹ - حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال دارندگان پروانه اشتغال در مقطع کاردانی حسب دستورالعملی خواهد بود که برای اولین بار به صورت آزمایشی توسط وزارت صنایع و معادن ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین نامه تهیه و ابلاغ خواهد شد .
- تبصره - حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال به طور ادواری توسط سازمان مورد بازنگری قرار گرفته و پس از تصویب وزارت صنایع و معادن ابلاغ می گردد .
- ماده ۳۰ - مدت اعتبار پروانه اشتغال به کار کاردانی (۳) سال است و در انقضای مدت در صورت درخواست متقاضی و وجود شرایط لازم قابل تمدید است .
- ماده ۳۱ - کلیه امور مربوط به پروانه اشتغال اعم از فقدان اعتبار یا معلق شدن اعتبار و سایر موارد تابع فصل دوم این آیین نامه خواهد بود .
- ماده ۳۲ - مرجع و نحوه رسیدگی به تخلفات حرفه ای و انضباطی دارندگان پروانه اشتغال به کار کاردان مانند دارندگان پروانه اشتغال به کار کارشناسی و بالاتر است ولی پس از تاسیس تشکیلات حرفه ای مربوط شورای انتظامی استان و مرجع تجدید نظر با همکاری و هماهنگی تشکیلات مذکور اقدام خواهند کرد و موارد خاصی که در مورد این گروه باید مورد توجه مراجع رسیدگی کننده قرار گیرد و یا باید

از آن استثنا شود باتوجه به پیشنهادهای تشکیلات حرفه ای مربوط طی دستور العملی به وسیله وزارت صنایع و معادن به شورای انتظامی استان و مرجع تجدید نظر ابلاغ خواهد شد .

فصل چهارم : نظارت و کنترل

ماده ۳۳ - مسئولیت نظارت عالی بر اجرای اصول فنی فعالیت های معدنی شامل اطلاعات ضوابط و دستور العمل هایی که رعایت آنها در طراحی محاسبه و اجرای عملیات معدنی اعم از اکتشاف تجهیز بهره برداری از معدن و واحدهای فرآوری و متالورژی استخراجی ضروری است برعهده وزارت صنایع و معادن است . وزارت مذکور با انتشار اعلامیه و اطلاعیه آگاهی های لازم را به افراد جامعه خواهد داد .

ماده ۳۴ - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمان ها و دستگاه های دولتی و غیردولتی می توانند در هر موردی که با تخلف مواجه شده یا احتمال تخلف از اصول فنی فعالیت های معدنی می دهند شکایت یا اطلاعات خود را به وزارت صنایع و معادن و یا سازمان صنایع و معادن استان ها ارسال یا تسلیم نمایند .

ماده ۳۵ - وزارت صنایع و معادن و یا سازمان های صنایع و معادن استان شکایات دریافت شده را رسیدگی می نمایند و در صورت احراز تخلف از مقررات مذکور در مواد (۳۱) و (۳۲) (قانون ومواد مندرج در این آیین نامه با ذکر دلایل مستندات وکسب نظرات مراجع ذی ربط دستور اصلاح و یا جلوگیری از ادامه کار را صادر و به دارنده پروانه عملیات معدنی و مهندس مسئول فنی ذی ربط ابلاغ می نماید و به منظور اجرای آن دارندگان پروانه عملیات معدنی موظفند حسب مورد اطلاعات و نقشه های فنی لازم را در اختیار وزارت صنایع و معادن قرار دهند .

ماده ۳۶ - به منظور مطالعات و تحقیقات مورد نیاز برای توسعه نظام مهندسی و اصلاح سیستم کنترل در فعالیت های معدنی و گسترش آن در سطح کشور متناسب با امکانات و مقتضیات محلی و ارتقای کیفی فعالیت های معدنی از طریق پیشنهاد اصلاح قوانین تدوین آیین نامه های قانونی اصلاح روش ها و ساختار اداری و اجرایی و تدوین برنامه های آموزشی در سطوح مختلف شورایی مرکب از (۷) نفر عضو تحت عنوان شورای توسعه نظام مهندسی و کنترل فعالیت های معدنی در وزارت صنایع و معادن تشکیل می شود . اعضا و رییس شورای مزبور توسط وزیر صنایع و معادن انتخاب و دبیرخانه شورای مذکور در وزارت صنایع ومعادن تشکیل می شود.

فصل پنجم : سازمان استان

الف : کلیات

ماده ۳۷ - برای تشکیل سازمان استان وجود حداقل (۲۰) نفر داوطلب عضویت از بین مهندسان و کارشناسان رشته های اصلی مقیم حوزه آن استان که واجد شرایط مقرر در ماده (۶) قانون و تبصره های آن باشند ضروری است .

تبصره - عضویت اشخاص حقوقی شاغل به کار مهندسی یا کارشناسی در رشته های اصلی و اشخاص حقیقی در رشته های مرتبط در سازمان استان به شرط داشتن شرایط قانونی بلامانع است ولی در مجامع عمومی فقط اشخاص حقیقی عضو حق رای دارند .

ماده ۳۸ - عضوی در سازمان استان مستلزم احراز شرایط و انجام ترتیبات زیر است :

الف - دارا بودن مدرک کارشناسی یا بالاتر در یکی از رشته های اصلی یا رشته های مرتبط

ب - تولید در آن استان و یا حداقل شش ماه اقامت ممتد قبل از تسلیم درخواست عضویت در حوزه استان به طوری که فعالیت حرفه ای وی در آن استان متمرکز بوده و اقامت غالب وی در آن استان باشد .

پ - نداشتن محکومیت قطعی به محرومیت از اشتغال به کار در هنگام تقاضای عضویت

ت - دادن تعهد نسبت به انجام وظایفی که از طریق سازمان استان یا شورای مرکزی تصویب و ابلاغ شده یا می شود در چهارچوب اهداف قانون و آیین نامه اجرایی آن .

ث - پرداخت ورودیه و حق عضویت سالانه طبقه تعرفه های مصوب مربوط .

ج - تنظیم و تسلیم تقاضای عضویت طبق فرم مخصوصی که در اختیار متقاضیان عضویت قرار خواهد گرفت همراه با مدارک مقرر در فرم مذکور .

ماده ۳۹ - متقاضی عضویت در سازمان استان تقاضای خود را به دبیرخانه سازمان استان تسلیم خواهد نمود . مرجع مذکور مکلف است حداکثر ظرف (۱۵) روز به تقاضای واصل شده رسیدگی نماید و در صورتی که متقاضی را واجد کلیه شرایط تشخیص دهد نسبت به صدور و تسلیم کارت عضویت او اقدام و چنانچه تقاضا را ناقص و یا متقاضی را فاقد شرایط کافی تشخیص دهد نظر خود را در مورد نقص یا رد تقاضا به طور صریح و کتبی به متقاضی ابلاغ نماید .

تبصره - تا قبل از تشکیل سازمان استان تقاضاهای عضویت به سازمان صنایع و معادن استان تسلیم میشود . سازمان صنایع و معادن استان کارت عضویت موقت با حداکثر مدت اعتبار یک سال صادر خواهد کرد .

ماده ۴۰ - عضویت در سازمان استان تحت شرایط ذیل لغو می شود و در هر زمانی که موانع لغو عضویت برطرف شود بنا به تقاضای متقاضی عضویت وی تجدید و ادامه خواهد یافت :

الف - نقل مکان به استان دیگر

ب - استعفا از عضویت سازمان استان

پ - سلب هر یک از شرایط عضویت موضوع ماده (۳۸) این آیین نامه

ت - اخراج از سازمان

تبصره - لغو عضویت در سازمان استان موجب لغو عضویت در کلیه نهادهای وابسته به آن نیز خواهد شد ولی برقراری مجدد عضویت لزوماً موجب برقراری مجدد عضویت در نهادهای مذکور نخواهد شد و مستلزم تجدید انتخاب یا صدور حکم مجدد خواهد بود .

ماده ۴۱ - شخص حقیقی یا حقوقی نمی تواند در آن واحد عضویت بیش از یک سازمان استان را دارا باشد و در مواقعی که اقامتگاه شخص از یک استان به استان دیگر تغییر می کند کارت عضویت قبلی سازمان استان جدید پس از موافقت سازمان استان و تحقق (۶) ماه

- اقامت در استان جدید صادر و کارت عضویت قبلی باطل و همراه با مدارک مربوط به سازمان استان محل صدور آن فرستاده می شود. در فاصله شش ماه مذکور کارت عضویت سازمان استان قبلی به اعتبار خود باقی است. همچنین سازمان استان قبلی موظف است حسب درخواست سازمان استان جدید رونوشتی از پرونده و سوابق عضو انتقالی برای سازمان استان جدید ارسال دارد.
- ماده ۴۲ - در استان هایی که به واسطه کافی نبودن تعداد داوطلبان واجد شرایط سازمان استان تشکیل نشده است داوطلبان حوزه آن استان می توانند به عضویت سازمان استان مجاور که به پیشنهاد سازمان و تایید وزیر صنایع و معادن تعیین می شود پذیرفته شوند در این قبیل موارد وظایف مربوط به استان مذکور نیز توسط سازمان استان مجاور که به شرح فوق تعیین شده انجام خواهد شد هر گاه تعداد این افراد به حد نصاب رسید سازمان صنایع و معادن استان مربوط اقدام به برگزاری اولین دوره انتخاب هیأت مدیره و تشکیل سازمان استان اقدام خواهد کرد.
- تبصره - تا زمان تشکیل سازمان انتخاب استان مجاور به طور مستقیم توسط وزیر صنایع و معادن انجام می شود.
- ماده ۴۳ - به منظور تشکیل سازمان در استان وفق قانون اولین دوره برگزاری انتخابات در سازمان استان به وسیله وزارت صنایع و معادن انجام خواهد شد.
- ماده ۴۴ - سازمان استان می تواند در شهرهای مختلف استان دفاتر نمایندگی دایر و انجام تمام یا بخشی از وظایف مستمر خود را در حوزه مربوط به آن دفاتر محول نماید.
- ب: مجمع عمومی
- ماده ۴۵ - مجمع عمومی سازمان استان از اجتماع تمامی اشخاص حقیقی و عضو دارای حق رای سازمان استان که منحصر به دارندگان مدرک تحصیلی در رشته های اصلی حرفه های مهندسی معدن و رشته های مرتبط است تشکیل می شود.
- ماده ۴۶ - جلسات مجمع عمومی به طور عادی سالی یک بار و به طور فوق العاده به تعداد دفعاتی که در اجلاس عادی مجمع عمومی تعیین می شود به دعوت هیأت مدیره تشکیل می شود.
- تبصره ۱ - در مواردی که وزارت صنایع و معادن بازرس و یا حداقل سی درصد اعضای سازمان استان تشکیل مجمع عمومی را درخواست نمایند هیأت مدیره موظف است مجمع عمومی فوق العاده را دعوت به تشکیل نماید.
- تبصره ۲ - هیأت مدیره ملزم به دعوت کتبی از نماینده وزیر صنایع و معادن جهت شرکت در جلسات مجمع عمومی است و جلسات یادشده با رعایت سایر شرایط مشروط به انجام دعوت مذکور رسمیت خواهد یافت.
- تبصره ۳ - نمایندگان اشخاص حقوقی عضو سازمان استان می توانند به عنوان ناظر در جلسات مجمع عمومی حضور یابند.
- ماده ۴۷ - دعوت به تشکیل جلسات مجمع عمومی باید حداقل بیست روز قبل از تشکیل جلسه از طریق دو نوبت آگهی در روزنامه کثیرالانتشار و در صورت لزوم از طریق دعوتنامه و یا به وسیله رسانه های گروهی و جمعی دیگر به اطلاع اعضا برسد. در آگهی دعوتنامه و یا اطلاعیه های مزبور باید روز و ساعت و محل تشکیل و دستور جلسه قید شود.
- ماده ۴۸ - جلسات مجمع عمومی عادی با حضور نصف به علاوه یک اعضای دارای حق رای رسمیت مییابد. در صورت عدم حصول حد نصاب مذکور هیأت مدیره موظف است به فاصله یک ماه از تاریخ تشکیل اولین جلسه برای بار دوم از اعضا دعوت به عمل آورد و جلسه دوم با هر تعداد از اعضای دارای حق رای که حضور یابند رسمیت خواهد یافت جلسات مجمع عمومی فوق العاده با حضور حداقل دو سوم اعضا رسمیت دارد و در صورت عدم حصول حد نصاب مراتب در اولین جلسه مجمع عمومی عادی بعد مورد بحث واقع می شود. تصمیمات جلسات عمومی عادی یا فوق العاده با اکثریت نصف به علاوه یک آرای حاضر در جلسه معتبر می باشد.
- ماده ۴۹ - برای انتخاب اعضای هیأت مدیره اجتماع در محل واحد و احراز حد نصاب تشکیل جلسات ضروری نیست و انتخابات از طریق

مراجعه مستقیم اعضای سازمان استان به صندوق های رای گیری با رای مخفی و با رعایت مواد آتی انجام می شود و در این مورد هر عضو فقط حق یک رای داشته و مجاز به دادن رای به نمایندگی غیر نمی باشد .

تبصره ۱ - رای مخفی بر روی ورقه ای که به همین منظور توسط وزارت صنایع و معادن برای همه استان ها و به صورت یکنواخت تهیه و ارائه می گردد نوشته می شود .

تبصره ۲ - اولین دوره انتخابات هیأت مدیره سازمان های استان توسط وزارت صنایع و معادن برگزار میشود .

ماده - 50 مجمع عمومی توسط هیأت رئیسه ای مرکب از رئیس یک منشی و دو ناظر که از بین اعضای حاضر در مجمع عمومی با اکثریت نسبی انتخاب خواهد شد اداره می شود . از مذاکرات و تصمیمات مجمع عمومی صورت جلسه ای توسط منشی تدوین و پس از امضای هیأت رئیسه مجمع عمومی یک نسخه آن به دبیرخانه سازمان استان و یک نسخه به سازمان صنایع و معادن استان ارسال می شود .

ماده ۵۱ - وظایف و اختیارات مجمع عمومی اعم از اینکه به طور عادی یا فوق العاده تشکیل شده باشد به شرح زیر است :

الف - شنیدن گزارش عملکرد سالانه هیأت مدیره و اعلام نظر نسبت به آن .

ب - بررسی و تصویب نهایی ترازنامه سالانه سازمان استان و بودجه پیشنهادی هیأت مدیره در چارچوب سیاستهای کلان سازمان

پ - تصویب ورودیه و حق عضویت سالانه اعضا و سایر منابع درآمد برای سازمان استان براساس پیشنهاد هیأت مدیره و در چارچوب خط مشی تعیین شده توسط هیأت عمومی

ت - انتخاب بازرسان

ث - اتخاذ تصمیم در مورد پرداخت حق الزحمه اعضای هیأت مدیره بازرسان و اعضای شورای انتظامی استان .

ج - تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای اطلاعیه های سازمان استان .

چ - شنیدن گزارش فعالیت های حرفه ای علمی و فرهنگی و تصویب پیشنهادهای مربوط به آن .

ح - تقدیر و تشویق و اعطای جوایز به فعالیت های ارزنده انجام شده در سطح استان توسط اعضا و موسسات و نظایر آن .

خ - بررسی و نظر خواهی در مورد موضوعات حرفه ای و مهندسی .

د - تعیین حداکثر دفعاتی که نیاز به تشکیل مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده در طول هر سال خواهد بود در اولین جلسه مجمع عمومی عادی سالانه .

ذ - بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به سایر اموری که طبق قوانین و آیین نامه های مربوط به عهده سازمان استان و در صلاحیت مجمع عمومی می باشد .

پ - هیأت مدیره

ماده ۵۲ - هر سازمان استان دارای هیأت مدیره ای می باشد که از بین اعضای داوطلب و رشته های اصلی برای یک دوره سه ساله

انتخاب می شوند و انتخاب مجدد اعضای هیأت مدیره بلامانع است .

ماده ۵۳ - داوطلبان عضویت در هیأت مدیره سازمان استان علاوه بر دارا بودن شرایط مندرج در ماده (۱۱) قانون باید از پنج سال قبل از

تاریخ اعلام داوطلبی فاقد محکومیت انتظامی از درجه (۳) یا بالاتر موضوع ماده (۸۲) این آیین نامه باشند .

ماده ۵۴ - تعداد اعضای اصلی هیأت مدیره سازمان استان (۵) نفر شامل دونفر مهندس معدن یک نفر زمین شناس یک نفر نقشه بردار و یک نفر مهندس متالورژی با گرایش استخراجی و تعداد اعضای علی البدل دو نفر شامل یک نفر مهندس معدن و یک نفر زمین شناس می

باشد .

تبصره - چنانچه در یکی از رشته های اصلی به غیر از رشته مهندسی معدن به تعداد کافی داوطلب واجد شرایط وجود نداشته باشد یک نفر از سایر رشته های اصلی که حائز بالاترین رای باشد انتخاب خواهد شد .

ماده ۵۵ - برای انجام انتخابات هیأت مدیره هیأت اجرایی انتخاباتی مرکب از (۳) یا (۵) نفر عضو سازمان استان تشکیل می شود . تعداد اعضای هیأت اجرایی انتخابات برای استانهایی که تا (۱۰۰) عضو دارند (۳) نفر و بیش از آن (۵) نفر خواهد بود . هیأت مذکور با نظارت وزارت صنایع و معادن که به عنوان دستگاه نظارتی عمل می نماید وظیفه برگزاری انتخابات را برعهده خواهد داشت . به منظور تعیین اعضای هیأت اجرایی انتخابات سازمان صنایع و معادن استان به تعداد دو برابر مورد نیاز از اعضای سازمان استان را انتخاب می نماید و آنها از بین خود نصف اعضا را با اکثریت آرا به عنوان هیأت اجرایی انتخابات تعیین و به سازمان صنایع و معادن استان اعلام می نمایند . هیأت اجرایی انتخابات باید چهارماه قبل از اتمام هر دوره هیأت مدیره انتخاب و تشکیل شود .

ماده ۵۶ - اعضای هیأت اجرایی انتخابات در اولین جلسه از بین خود یک رئیس یک نایب رئیس و یک منشی انتخاب خواهند کرد و جلسات آن با حضور حداقل دو سوم اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت آرای موافق معتبر خواهد بود نماینده دستگاه نظارتی نیز بدون حق رای مجاز به شرکت در جلسات هیأت اجرایی انتخابات است . تبصره - اعضای هیأت اجرایی انتخابات نمی توانند نامزد عضویت در هیأت مدیره باشند .

ماده ۵۷ - هیأت اجرایی انتخابات پس از تشکیل موظف است ظرف یک هفته اقدامات زیر را انجام و به روش های مقتضی آگهی و اعلام نماید :

الف - اعلام شرایط عضویت در هیأت مدیره

ب - تعیین مهلت قبول تقاضای نامزدی عضویت در هیأت مدیره که مدت آن نباید کمتر از (۱۵) روز پس از تاریخ انتشار آگهی مربوط باشد

پ - اعلام نشانی و شماره تلفن تماس محل استقرار هیأت اجرایی انتخابات و همچنین نشانی محل های ثبت نام داوطلبان .

ت - درج مدارکی که داوطلبان همراه تقاضای خود باید ارسال نمایند .

ث - تعیین روز و ساعت و محل یا محل های برگزاری انتخابات که باید در یک روز انجام شود پس از تایید دستگاه نظارت .

ج - اعلام تعداد اعضای هیأت مدیره در هر رشته براساس ماده (۵۴) این آیین نامه .

چ - اعلام سایر مواردی که برای داوطلبان و شرکت کنندگان در انتخابات ضروری به نظر می رسد .

ح - ارسال آگهی های منتشر شده به آدرس کلیه اعضای سازمان استان در صورت لزوم .

ماده - 58 داوطلبان عضویت در هیأت مدیره می توانند موظف مهلتی که توسط هیأت اجرایی انتخابات تعیین شده است داوطلبی خود را به طور کتبی همراه با فتوکپی پروانه اشتغال و سایر مدارک لازم به هیأت اجرایی انتخابات یا یکی از محل های ثبت نام تسلیم و رسید دریافت دارند .

ماده ۵۹ - هیأت اجرایی انتخابات موظف است حداکثر ظرف یک هفته پس از پایان مهلت ثبت نام جهت احراز شرایط داوطلبان از مراجع ذی ربط استعلام و رونوشت آن را برای دستگاه نظارت ارسال و ظرف یک ماه از تاریخ مذکور اعم از اینکه پاسخ استعلام ها واصل شده یا نشده باشد با اکثریت آرا نسبت به صلاحیت آنها اتخاذ تصمیم و نتیجه را به دستگاه نظارت و متقاضی اعلام نماید. افرادی که صلاحیت آنها رد شده است می توانند ظرف سه روز از تاریخ وصول نظریه هیأت اجرایی شکایت خود را به طور کتبی به دستگاه نظارت تسلیم نمایند و

رسید دریافت دارند. دستگاه نظارت موظف است ظرف یک هفته به شکایات واصل شده رسیدگی و نظر قطعی خود را در مورد صلاحیت شاکیان و سایر داوطلبان به هیأت اجرایی انتخابات اعلام دارد. پس از تایید فهرست نهایی نامزدها به وسیله دستگاه نظارت هیأت اجرایی انتخابات فهرست مذکور را به تعداد کافی تکثیر و توزیع نموده حداقل دو هفته قبل از روز اخذ رای آن را در روزنامه محلی یا کثیرالانتشار آگهی می نماید یا در صورت لزوم به وسایل مقتضی به اطلاع اعضا می رساند.

تبصره - فهرست الفبایی داوطلبان باید به تفکیک رشته تحصیلی با ذکر نام دانشگاه مقطع و گرایش تحصیلی و سال دریافت مدرک تنظیم شود و در روز رای گیری در محل های مناسب در معرض دید رای دهندگان قرار داده شود.

ماده ۶۰ - در صورتی که هیأت اجرایی انتخابات باتوجه به امکانات وسعت استان تعداد اعضا پراکندگی شهرهای استان و سایر عوامل محل های متعددی جهت برگزاری انتخابات تعیین نماید باید برای هر یک از محل های مذکور هیأت اجرایی انتخابات فرعی مرکب از سه عضو سازمان استان که واجد شرایط انتخاب شدن در هیأت اجرایی انتخابات باشند تعیین کند ولی به هر حال مسوولیت حسن انجام انتخابات با هیأت اجرایی انتخابات است. دستگاه نظارت نیز برای هر محل یک ناظر خواهد داشت.

ماده ۶۱ - هر یک از اعضای سازمان استان می تواند با ارائه کارت عضویت همان استان به تشخیص خود به تمام یا بعضی از داوطلبان در هر یک از رشته های اصلی و حداکثر به تعداد اعضای اصلی آن رشته در هیأت مدیره سازمان استان رای دهد و در صورتی که بیش از آن در ورقه رای خود نوشته باشد اسامی اضافی از آخر حذف خواهد شد.

تبصره - در صورتی که رای دهندگان اسامی افرادی غیر از داوطلبان اعلام شده را بنویسند فقط آن اسامی حذف می شود.

ماده ۶۲ - پس از خاتمه رای گیری هیأت اجرایی انتخابات موظف است زیر نظر دستگاه نظارت اقدام به شمارش آرا نماید. در هر یک از رشته های اصلی از بین کسانی که دارای رای بیشتر باشند به ترتیب اولویت اعضای اصلی و علی البدل در آن رشته تعیین می شود و نتایج رای گیری صورتجلسه شده و توسط اعضای هیأت اجرایی انتخابات و نمایندگان دستگاه نظارت امضا و اعلام می شود.

ماده ۶۳ - مدت قبول شکایات مربوط به انتخابات تا (۵) روز بعد از اخذ رای خواهد بود و مدت رسیدگی به آنها یک هفته پس از انقضای مدت مذکور می باشد مرجع رسیدگی به این شکایات هیأت اجرایی انتخابات به اتفاق نماینده دستگاه نظارت است. به شکایات بدون نام و مشخصات و نشانی ترتیب اثر داده نخواهد شد. پس از انجام رسیدگی در صورت تایید انتخابات نتایج قطعی اعلام و کلیه اوراق و دفاتر و مدارک مربوط به دبیرخانه سازمان استان تحویل می شود و در صورت ابطال انتخابات هیأت اجرایی انتخابات حداکثر ظرف یک ماه نسبت به شروع تشریفات انتخابات مجدد اقدام خواهد کرد. تایید یا ابطال انتخابات منحصرًا از اختیارات دستگاه نظارت است. پس از خاتمه انتخابات و تایید آن اعتبار نامه های اعضای هیأت مدیره به وسیله وزارت صنایع و معادن امضا و صادر می شود.

ماده ۶۴ - هیأت مدیره که از اعضای اصلی تشکیل می شود. در اولین جلسه از بین خود یک رئیس یک نایب رئیس و یک دبیر برای مدت یک سال انتخاب خواهد کرد و تجدید انتخاب آنها در سالهای بعدی بلامانع است. همچنین هیأت ریسه از بین خود یک نفر را با تایید هیأت مدیره به سمت خزانه دار منصوب می نماید. رئیس هیأت مدیره رئیس سازمان استان می باشد.

ماده ۶۵ - جلسات هیأت مدیره حداقل ماهی دوبار تشکیل و با حضور حداقل سه نفر از اعضای اصلی رسمیت می یابد. اعضای علی البدل می توانند بدون داشتن حق رای در کلیه جلسات هیأت مدیره شرکت نمایند. تصمیمات و مصوبات هیأت مدیره با رای موافق حداقل سه نفر از اعضا معتبر بوده و توسط دبیر در دفتر مخصوصی ثبت و به امضای اعضای حاضر در جلسه می رسد اسامی غایبان نیز ذیل آن ذکر میشود. ساعت روز محل و دستور جلسه هیأت مدیره یک هفته قبل از تشکیل توسط رئیس هیأت مدیره به صورت مکتوب به آدرس اعضا ارسال و رسید دریافت می شود.

- تبصره ۱ - چنانچه هر یک از اعضای اصلی هیأت مدیره چهار جلسه پیاپی یا هشت جلسه متناوب در مدت شش ماه متوالی بدون عذر موجه غیبت نمایند مستعفی شناخته شده و عضو علی البدل به جای او در جلسات هیأت مدیره به عنوان عضو اصلی شرکت خواهد کرد و مراتب نیز به عضو مستعفی به طور کتبی اعلام می شود .
- تبصره ۲ - در صورت فوت استعفا حجر یا سلب صلاحیت قانونی هر یک از اعضای هیأت مدیره از عضو علی البدل به عنوان عضو اصلی جهت شرکت در جلسات هیأت مدیره دعوت خواهد شد .
- ماده ۶۶ - اختیارات و وظایف هیأت مدیره به شرح زیر تعیین می شود :
- ۱- برنامه ریزی به منظور رشد و اعتلای حرفه های مهندسی معدن و مشاغل مرتبط با آن و جلب مشارکت اعضا در جهت توسعه این فعالیت ها .
  - ۲- ارتقای دانش فنی و کیفیت کار شاغلان در حرفه های مهندسی معدنی از طریق ایجاد پایگاه های علمی فنی آموزش و نظایر آن .
  - ۳- همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل اجرای دقیق و صحیح اصول فنی فعالیت های معدنی و ضوابط تهیه طرح ها توسط اعضای سازمان استان حسب درخواست .
  - ۴- نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در طرحها و فعالیتهای معدنی در حوزه استان و معرفی متخلفان به مراجع قانونی ذی صلاح .
  - ۵- مشارکت در امر ارزشیابی و تعیین صلاحیت و ظرفیت اشتغال به کار شاغلان در امور فنی مربوط به فعالیتهای حوزه مشمول قانون .
  - ۶- دفاع از حقوق اجتماعی و حیثیت حرفه ای اعضا و تشویق و حمایت از فعالیتهای با ارزش و برگزاری مسابقات حرفه ای و تخصصی و معرفی طرح های ارزشمند .
  - ۷- تنظیم روابط بین صاحبان حرفه های مهندسی معدن و کارفرمایان و ارائه پیشنهاد به مراجع مسئول در بخش معدن در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت به منظور جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی مربوط .
  - کمک به ترویج اصول صحیح مهندسی معدن و همکاری با وزارت صنایع و معادن در زمینه تدوین اجرا و کنترل اصول فنی فعالیتهای معدنی و استانداردها و معیارها .
  - ۹- کمک به ارتقای کیفیت طرح های معدنی در محدوده استان و ارائه گزارش برحسب درخواست شرکت در کمیسیون ها و شوراهای تصمیم گیری در مورد این گونه طرح ها و همکاری با وزارت صنایع و معادن در زمینه کنترل طرح های معدنی و اجرایی طرحهای یادشده با استفاده از خدمات اعضای سازمان استان .
  - ۱۰- معرفی کارشناس ذی صلاح جهت ارائه خدمات کارشناسی فنی به مراجع قضایی و قبول داورى در اختلافاتی که دارای ماهیت فنی است .
  - ۱۱- همکاری با مراجع مربوط در هنگام بروز سوانح معدنی و بلایای طبیعی .
  - ۱۲- تهیه و تنظیم و تصویب برنامه ها و بودجه و ترازنامه سالانه سازمان استان و ارائه آن به مجمع عمومی جهت تصویب نهایی
  - ۱۳- معرفی نماینده هیأت مدیره جهت عضویت در کمیسیون های حل اختلاف مالیاتی به منظور رسیدگی و تشخیص مالیات فنی و مهندسی اعضای سازمان استان .
  - ۱۴- تهیه و تنظیم مبانی قیمت گذاری خدمات مهندسی معدن در استان و پیشنهاد آن به شورای مرکزی سازمان .
  - ۱۵- انتخاب و معرفی دو عضو شورای انتظامی استان به شورای مرکزی جهت صدور حکم عضویت در شورای انتظامی استان موضوع

- ماده (۱۸) قانون و فراهم کردن موجبات و وسایل تشکیل شورای انتظامی استان .
- 16- تهیه و تصویب نظام نامه اداری تشکیلاتی مالی و داخلی سازمان استان .
- 17- تنظیم امور اداری و مالی سازمان استان طبق مقررات و نظام نامه های مربوط .
- 18- تعیین میزان ورودیه و حق عضویت سالانه و ارایه آن به مجمع عمومی جهت تصویب .
- 19- ارسال شکایات واصل شده به شورای انتظامی استان .
- 20- استخدام و عزل و نصب کارکنان سازمان استان و تعیین حقوق و دستمزد و پاداش آنها .
- 21- افتتاح حساب بانکی به نام سازمان استان نزد بانک ها و برداشت از این حسابها جهت انجام امور سازمان استان و پرداخت هزینه ها .
- 22- تعیین امضا یا امضاهای مجاز به منظور برداشت از حسابهای بانکی امضای قراردادهای اسناد و اوراق تعهدآور اقامه دعوی و صلح و سازش .
- 23- تعیین فهرست کارشناسان خبره و واجد شرایط به تفکیک رشته های اصلی از بین اعضای سازمان استان با رعایت ضوابط و دستورالعمل های وزارت صنایع و معادن جهت معرفی به مراجع قضائی یا شوراهای انتظامی یا سایر مراجع متقاضی .
- 24- اعلام نظر کتبی به مراجع قضائی با معرفی کارشناس یا هیأت کارشناسی خبره واجد شرایط به محاکم قضائی حسب درخواست مراجع مزبور .
- 25- همکاری در برگزاری آزمون های موضوع قانون و آیین نامه اجرایی آن .
- 26- تشکیل کمیته نظام پیشنهادها در سازمان استان و تعیین وظایف آن و نحوه هماهنگی با سایر استان ها .
- 27- تشکیل هیأت مشورتی سازمان استان و تعیین وظایف و نحوه همکاری .
- 28- تاسیس دفاتر نمایندگی و تهیه و تصویب نظام نامه مربوط شامل نحوه تشکیل چگونگی فعالیت و تعیین حدود وظایف و اختیارات آنها حسب نیاز .
- 29- تهیه نظام نامه مربوط به کمیسیون های تخصصی شامل نحوه تشکیل شرح وظایف و حدود اختیارات و نحوه ترکیب آنها .
- 30- ایجاد تسهیلات لازم جهت انجام کارآموزی فارغ التحصیلان رشته های اصلی و رشته های مرتبط .
- 31- تشکیل دفاتر مشاوره و راهنمایی به منظور کسب اطلاعات لازم و ارائه آن به عموم به منظور اطلاع رسانی به مراجعان و اعضای سازمان و ارجاع امور به اعضای حقیقی و حقوقی سازمان استان و مراجع ذیربط در موارد نیاز نظیر حل و فصل موضوعات رفع اختلاف خدمات مشاوره فنی و مهندسی .
- 32- انتشار خبرنامه و نشریات تخصصی و تهیه و توزیع نشریات حرفه ای نرم افزارها و غیره .
- 33- تشکیل نمایشگاههای تخصصی فنی و تولیدی و ایجاد تسهیلات لازم برای شرکت اعضا در نمایشگاههای داخلی و خارجی .
- 34- پیشنهاد تغییرات خاص مناسب با شرایط ویژه استان در اصول فنی فعالیتهای معدنی بر اساس ماده ۳۲ قانون .
- 35- هر نوع وظیفه دیگری که به موجب قانون و آیین نامه اجرایی و سایر مقررات مربوط و یا عرفا ضروری است به عهده هیات مدیره می باشد .
- ماده ۶۷ - کلیه مکاتبات سازمان استان با امضای رئیس هیات مدیره و در غیاب او با امضای نایب رئیس انجام می شود مگر آن که در موارد معینی هیات مدیره نحوه خاصی تعیین کرده باشد .
- ماده ۶۸ - نمایندگی سازمان استان با هیات مدیره است که به طور کلی و یا موردی نماینده یا نمایندگان خود را با حق انتخاب وکیل با

حق توکیل غیر یا بدون آن و با تعیین حدود اختیارات و صلاحیت تعیین خواهد کرد .

ماده ۶۹ - هیات مدیره می تواند جهت اجرای تصمیمات و وظایف محول شده تمام یا قسمتی از اختیارات خود را در موارد معین و یا برای مدت محدود و معین به هر یک یا چند نفر از اعضای هیات مدیره تفویض نماید همچنین هیات مدیره می تواند قسمتی از اختیارات و وظایف خود را به موجب نظام نامه های منعقد شده و ارسال پرونده به شورای انتظامی استان جهت رسیدگی و صدور رای نیز باشد .

ماده ۷۰ - گروههای تخصصی در هر یک از استانها و در هر یک از رشته های اصلی که تعداد آنها حداقل به ۵ نفر بالغ شود تشکیل می شود. گروه های مذکور امور تخصصی مرتبط با رشته خود را در جلسات گروه طرح و مورد بررسی و حل و فصل قرار می دهند و نظرات و پیشنهادات خود را برای سازمان استان ارسال می دارند. هیات مدیره نیز قبل از تصمیم گیری در اموری که اختصاصا مرتبط با یکی از رشته های اصلی است نظر گروه تخصصی مربوط را استعلام نموده آن را در تصمیم گیری های خود مورد توجه قرار می دهد .

ماده ۷۱ - هیات مدیره سازمان استان موظف است ظرف ۳ ماه از تاریخ تشکیل سازمان استان نسبت به تشکیل گروه های تخصصی اقدام کند .

ماده ۷۲ - هر یک از گروههای تخصصی دارای یک هیات رئیسه متشکل از ۳ تا ۵ عضو خواهد بود که حداقل یک نفر آنها از بین اعضای هیات مدیره سازمان استان در رشته مربوط و بقیه توسط اعضای سازمان استان در همان رشته برای مدت ۳ سال انتخاب می شوند و نمایندگی گروه تخصصی آن رشته را در امور مربوط به عهده خواهند داشت .

ت- بازررس

ماده ۷۳ - هر سازمان استان دارای یک نفر بازررس اصلی و یک نفر بازررس علی البدل می باشد که توسط مجمع عمومی عادی سالانه برای مدت یک سال انتخاب می شوند. بازرسان اصلی و علی البدل نباید عضو هیات مدیره و شورای انتظامی استان باشند. انتخاب مجدد بازرسان امکان پذیر بوده و تا زمانی که تجدید انتخاب به عمل نیامده است بازرسان به خدمت خود ادامه می دهند. بازرسان اصلی و علی البدل همزمان با انتخاب اعضای هیات مدیره از بین داوطلبان عضو سازمان استان و با همان شرایط انتخاب می شوند .

تبصره ۱ - اعضای هیات اجرایی انتخاب نمی توانند داوطلب عضویت بازررسی شوند .

تبصره ۲- انتخاب بازررس طی ورقه رای جداگانه صورت می گیرد و اعضای سازمان استان باید از میان داوطلبان بازررسی فقط به یک نفر رای دهند . در صورتی که بیش از یک نام در ورقه رای نوشته شود اسامی اضافی از آخر حذف خواهد شد. پس از خاتمه انتخابات و تایید آن اعتبار نامه دو نفر اول که بیشترین آرا را کسب کرده باشند به ترتیب به عنوان بازررس اصلی و علی البدل توسط وزارت صنایع و معادن صادر خواهد شد .

ماده ۷۴- بازررس دارای تمامی وظایف و اختیاراتی که موجب قوانین عمومی به عهده بازررس می باشد بوده و از جمله دارای وظایف و اختیارات زیر می باشد :

الف- اظهار نظر درباره صحت و درستی صورت داری ها و صورت حساب دوره عملکرد و ترازنامه ای که هیات مدیره برای ارائه به مجمع عمومی تهیه نموده است و تهیه گزارش و تسلیم آن به هیات مدیره حداقل ۱۵ روز قبل از تشکیل مجمع عمومی و حضور در مجمع عمومی جهت ارائه گزارش مزبور .

ب- اظهار نظر درباره صحت مطالب و گزارشها و اطلاعاتی که هیات مدیره برای ارائه به مجمع تنظیم نموده است .

پ- بازررس باید اطمینان حاصل نماید اقدامات و عملکرد هیات مدیره در حدود قانون و آیین نامه های اجرایی آن بوده و حقوق اعضا در حدودی که قانون و آیین نامه آن تعیین کرده به طور یکسان رعایت شده باشد و در صورتی که هیات مدیره تخلف یا تخطی از قانون و آیین

- نامه داشته باشد و یا اطلاعاتی بر خلاف حقیقت در اختیار مجمع عمومی قرار دهد بازرس مکلف است که مجمع عمومی را از آن آگاه نماید .
- ت- بازرس با اطلاع هیات مدیره حق دارد هر موقع هرگونه رسیدگی و بازرسی لازم را انجام داده و اسناد و مدارک و اطلاعات مربوط به سازمان استان را از هیات مدیره مطالبه کرده و مورد رسیدگی قرار دهد. این رسیدگی نباید به گونه ای باشد که موجب وقفه در عملیات جاری شود .
- ث- بازرس می تواند به مسئولیت خود در انجام وظایفی که بر عهده دارد از نظر کارشناسان در موارد و حدودی که بازرس تعیین می کند مانند خود بازرس حق هر گونه تحقیق و رسیدگی را خواهد داشت .
- ث- شورای انتظامی
- ماده ۷۵- هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوقدان به معرفی رئیس کل دادگستری استان و دو نفر از اعضا که به معرفی هیات مدیره و با حکم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی معدن برای مدت سه سال منصوب می شوند خواهد بود و مجدد آنان بلامانع است. تبصره دو عضوی که از جانب هیات مدیره معرفی می گردند نباید عضو هیات مدیره باشند ولی لازم است شرایط عضویت در هیات مدیره را داشته باشند .
- ماده ۷۶- شورای انتظامی استان در اولین جلسه از بین خود یک رئیس و یک نایب رئیس برای مدت یک سال انتخاب خواهد کرد و تجدید انتخاب آنها پس از انقضای هر دوره یک ساله بلامانع خواهد بود. جلسات شورای انتظامی استان با حضور دو سوم از اعضا رسمیت یافته و تصمیمات آن با دو رای موافق حاضران در جلسه معتبر است .
- ماده ۷۷- شورای انتظامی استان مرجع رسیدگی به شکایات و دعاوی اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه ای انضباطی و انتظامی مهندسان کارشناسان و کاردانهای فنی عضو سازمان استان می باشد .
- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که در مورد هر یک از اعضای سازمان استان یا دارنده پروانه اشتغال شکایتی در مورد تخلفات انضباطی انتظامی و یا حرفه ای وی داشته باشد میتواند شکایت خود را بطور کتبی و با درج مشخصات و شرح تخلف مورد ادعا به انضمام اسناد و مدارک مربوط به دبیرخانه سازمان استان ارسال یا تحویل نمایند .
- تبصره ۱- در صورتی که مشتکی عنه عضو سازمان استان دیگری غیر از سازمان استان واصل کننده شکایت باشد سازمان استان محل وقوع تخلف صالح برای رسیدگی به شکایت است .
- تبصره ۲- به شکایات واصل شد که بدون امضا نام و نشانی کامل شاکی باشد. ترتیب اثر داده نخواهد شد .
- تبصره ۳- هیات مدیره می تواند در صورت اطلاع از وقوع تخلف بدون دریافت شکایت راساً نیز شورای انتظامی استان اعلام شکایت کند .
- ماده ۷۸- دبیرخانه سازمان استان که دبیرخانه شورای انتظامی استان نیز محسوب میشود کلیه شکایات واصل شده را در دفتر مخصوصی ثبت و پس از تشکیل پرونده و ضمیمه نمودن سوابق عضویت مشتکی عنه با رعایت نوبت تعیین وقت نموده و به شورای انتظامی استان تسلیم مینماید. موارد خارج از نوبت به تشخیص رییس شورای انتظامی استان تعیین خواهد شد. تبصره- کلیه مکاتبات و تصمیمات و آرای شورای انتظامی استان با امضای رئیس یا نایب رئیس شورای انتظامی استان از طریق همین دبیرخانه انجام و ابلاغ خواهد شد .
- ماده ۷۹- شورای انتظامی استان ملزم است به شکایات واصل شده رسیدگی و در صورتیکه شکایت را وارد نداند و یا رسیدگی به موضوع را در صلاحیت خود تشخیص ندهد نظر به رد شکایت یا عدم صلاحیت داده و در غیر اینصورت حسب مورد از محل بازدید و یا از شاکی و مشتکی عنه و یا هر شخص دیگر که در ارتباط با موضوع شکایت است دعوت بهعمل آورده و ضرورتاً پس از شنیدن اظهارات و دفاعیات آنها اتخاذ

تصمیم کند. عدم حضور شاکی یا وکیل یا نماینده او در اولین جلسه رسیدگی در حکم انصراف از شکایت است ولی عدم حضور مشتکی عنه مانع رسیدگی و اخذ تصمیم نخواهد بود .

تبصره ۱ - مشتکی عنه میتواند در صورت عدم امکان حضور لایحه دفاعیه خود را قبل از جلسه رسیدگی به دبیرخانه شورای انتظامی استان تسلیم و یا یک نفر را به‌عنوان وکیل معرفی نماید .

تبصره ۲ - شورای انتظامی استان در هر مورد که به مصلحت تشخیص دهد میتواند از نظرات مشورتی کارشناسان مجرب سازمان استان و یا متخصصان واجد شرایط یا نظرات گروه‌های تخصصی تشکیل شده در سازمان استان نیز استفاده کند و میتواند دریافت و ثبت شکایات و انجام امور مقدماتی از قبیل بازدید از محل کسب نظر کارشناسی تهیه گزارش و همچنین ارسال و ابلاغ اوراق و دعوتنامه ها و آرای صادر شده را به دفاتر نمایندگی در استان تفویض اختیار نماید .

ماده ۸۰ - طرح و رسیدگی به شکایت در مراجع قضایی مانع از رسیدگی در شورای انتظامی استان و اعمال مجازات‌های انضباطی و حرفه‌ای مندرج در این آییننامه نخواهد بود .

ماده ۸۱ - شورای انتظامی استان مکلف است به شکایات وزارت صنایع و معادن در مورد تخلفاتی که از اجرای مواد قانون و آییننامه اجرایی آن روی داده خارج از نوبت و حداکثر ظرف مدت یک ماه رسیدگی و اعلام رأی نماید .

ماده ۸۲ - مجازات‌های انتظامی به قرار زیر است :

درجه ۱- اخطار کتبی با درج در پرونده عضویت در سازمان استان .

درجه ۲- توبیخ کتبی با درج در پرونده عضویت در سازمان استان .

درجه ۳- محرومیت موقت از استفاده از پرونده اشتغال به مدت سه ماه تا یک سال و ضبط پروانه اشتغال به مدت محرومیت .

درجه ۴- محرومیت موقت از استفاده از پرونده اشتغال به مدت یک سال تا سه سال و ضبط پروانه اشتغال به مدت محرومیت .

درجه ۵- محرومیت موقت از استفاده از پرونده اشتغال به مدت سه سال تا پنج سال و ضبط پروانه اشتغال به مدت محرومیت .

درجه ۶- محرومیت دائم از عضویت در سازمان استان و ابطال پروانه اشتغال .

تبصره - در صورت تکرار تخلف اشخاصی که به سه مرتبه محرومیت موقت از استفاده از پروانه اشتغال محکوم شده باشند در صورتیکه برای دفعات بعدی مرتکب تخلفی شوند که باز هم مستلزم اعمال مجازات محرومیت موقت از درجه (۴) یا (۵) باشد به مجازات مربوط به‌اضافه یک برابر مجموع مدت محرومیت‌های قبلی از استفاده از پروانه اشتغال و ضبط آن و یا مجازات از نوع درجه (۶) محکوم خواهند شد.

ماده ۸۳ - تخلفات انضباطی و حرفه‌ای عبارت از تخلف در اموری است که انجام آن ناشی از پروانه اشتغال موضوع قانون یا عضویت در

سازمان استان باشد. تخلف انضباطی و حرفه‌ای و انطباق آنها با مجازات‌های انتظامی به شرح زیر است :

الف - عدم رعایت اصول فنی فعالیت‌های معدنی و همچنین ضوابط و معیارهای فنی مربوط به آن یا هر اقدام و عملی که مخالف یا متناقض با مقررات مذکور یا سایر مقررات مربوط جاری کشور باشد مجازات انتظامی از درجه یک تا درجه پنج .

ب - مسامحه و یا عدم توجه در انجام امور حرفه‌ای به نحوی که موجب اضرار یا تضییع حقوق صاحب کار شود از درجه یک تا درجه چهار .

پ - مسامحه و یا عدم توجه در انجام امور حرفه‌ای به نحوی که موجب اضرار یا تضییع حقوق یا اموال عمومی از درجه یک تا درجه پنج .

ت - خودداری از انجام اقدامات بازدارنده یا اصلاحی در مورد تخلفات هر یک از عوامل اجرایی کار از نظر مشخصات لوازم و مصالح و کیفیت انجام کار باتوجه به مفاد قراردادی مربوط و ضوابط و مقررات عملیات معدنی از درجه یک تا درجه سه .

- ث- صدور گواهی هی خلاف واقع از درجه یک تا درجه پنج .
- ج- تأیید غیرواقع میزان عملیات انجام شده جهت تنظیم صورت وضعیت یا مدارک مشابه دیگر از درجه سه تا درجه پنج .
- چ- امتناع از اظهارنظر کارشناسی پس از قبول انجام آن در مواردی که از طریق مراجع ذی صلاح قانونی نظرخواهی شده است از درجه یک تا درجه سه .
- ح- تعلل در تنظیم و تسلیم گزارش هایی که به موجب ضوابط و مقررات یا دستورات مراجع ذی صلاح قانونی موظف به تهیه و تسلیم آنها به مراجع ذیربط بوده است از درجه یک تا درجه سه .
- خ- عدم توجه به مفاد اطلاعیه ها و اخطارهای ابلاغ شده از سوی مراجع ذی صلاح و ذیربط از درجه یک تا درجه پنج .
- د- جعل در اوراق و اسناد و مدارک حرفه ی به شرط اثبات وقوع جعل در مراجع قضی از درجه سه تا درجه پنج .
- ذ - اشتغال در حرفه مهندسی موضوع قانون خارج از صلاحیت یا ظرفیت تعیین شده در پروانه اشتغال از درجه یک تا درجه پنج .
- ر- دریافت هرگونه وجهی خارج از ضوابط از درجه دو تا درجه پنج .
- ز- سوء استفاده از عضویت و یا موقعیت ها شغلی و اداری سازمان استان به نفع خود یا غیر از درجه دو تا درجه پنج .
- ژ- عدم رعایت مقررات و ضوابط مصوب سازمان استان از درجه یک تا درجه سه .
- س- عدم رسیدگی به تخلفات در شوری انتظامی استان یا عدم اجرای ری به وسیله سازمان استان بدون عذر و علت موجه بیش از سه ماه به تشخیص شوری مرکزی درمورد شوری مرکزی درمورد اعضای شوری انتظامی استان از درجه دو تا درجه پنج .
- ش- ارائه خدمات مهندسی طراحی محاسبه اجرا و نظارت توسط اشخاص حقیقی و حقوقی که مسئولیت بررسی و تأیید نقشه و یا امور مربوط به کنترل آن پروژه را برعهده دارند از درجه یک تا درجه پنج .
- ص- تأسیس هرگونه مؤسسه دفتر یا محل کسب و پیشه بری انجام خدمات فنی بدون داشتن مدرک صلاحیت مربوط از درجه دو تا درجه پنج .
- ض- استفاده از پروانه اشتغال در دوره محرومیت موقت از درجه دو تا درجه پنج .
- ط- انجام هر عملی که به موجب آیین نامه هی داخلی سازمان استان مربوط مخالف شئون حرفه هی بوده و موجب خدشه دار شدن حیثیت سازمان استان شود از درجه دو تا درجه چهار .
- ماده ۸۴ - تشخیص اهمیت تخلف و انطباق آن با هریک از مجازات هی مقرر در بندهی ماده (۸۲) این آیین نامه به عهده شوری انتظامی استان و تکرار تخلف از هر نوع که باشد مستوجب مجازات شدیدتر خواهد بود .
- ماده ۸۵ - آری شوری انتظامی استان باید مستند و مستدل و صریح بوده و در ذیل برگ ری نحوه اعتراض و مهلت آن به طور دقیق قید شود. آری شوری انتظامی استان اعم از اینکه مبنی بر عدم وقوع تخلف و یا تعیین مجازات باشد ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظرخواهی است .
- ماده ۸۶ - مرجع تجدیدنظرخواهی از تصمیمات و آرای شوری انتظامی استان ها شوری انتظامی نظام مهندسی است .

فصل ششم: شورای انتظامی نظام مهندسی

- ماده ۸۷- شورای انتظامی نظام مهندسی مرجع تجدیدنظر آرای صادرشده از شورای انتظامی استان ها است و دارای پنج عضو می باشد و اعضای آن برای مدت سه سال به شرح زیر منصوب می شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است .
- الف- یک عضو حقوقدان به معرفی رئیس قوه قضائیه .
  - ب- دو عضو به معرفی وزیر صنایع و معادن .
  - پ- دو عضو به معرفی شورای مرکزی .
- جلسات شورای انتظامی نظام مهندسی باحضور حداقل سه نفر اعضا رسمیت یافته و آرای صادرشده با (۳ رأی موافق معتبر خواهد بود .
- ماده ۸۸- شورای انتظامی نظام مهندسی در اولین جلسه از بین خود یک رئیس یک نایب رئیس و یک دبیر برای مدت یک سال انتخاب می نماید و انتخاب مجدد آنها بلامانع است .
- ماده ۸۹- تقاضای تجدیدنظر در دبیرخانه سازمان استان ثبت و دبیرخانه مذکور تقاضا را به انضمام پرونده مربوط حاوی تمامی اوراق و مدارک و مستندات رأی صادرشده و پروانه عضویت مشتکی عنه مهر و موم کرده و از طریق پیک مستقیم یا پست سفارشی به دبیرخانه شورای انتظامی نظام مهندسی تسلیم یا ارسال می دارد. در صورتی که تجدیدنظرخواه درخواست خود را به طور مستقیم به دبیرخانه شورای انتظامی نظام مهندسی تسلیم یا ارسال دارد دبیرخانه مذکور کلیه سوابق و مدارک لازم را از دبیرخانه شورای انتظامی استان دریافت می دارد .
- ماده ۹۰- در صورتی که درخواست تجدیدنظر در مهلت مقرر تسلیم و به ثبت رسیده باشد شورای انتظامی نظام مهندسی با رعایت نوبت به موضوع رسیدگی کرده و کلیه اختیارات لازم را از قبیل دعوت طرفین و یا هر شخص دیگری که در ارتباط با موضوع است و کسب نظر کارشناسان و متخصصان و گروه های تخصصی و غیره دارد. مجمع تجدیدنظر پس از ختم رسیدگی نسبت به صدور رأی مبنی بر تأیید یا تعدیل رأی تجدیدنظر خواسته شده اقدام می نماید. آرای صادرشده از مرجع تجدیدنظر باید مستند مستدل و صریح بوده و در آن قید شود که رأی قطعی است و در مواردی که رأی مبنی بر محرومیت است باید تاریخ شروع محرومیت با رعایت فرجه لازم جهت ابلاغ رأی در متن رأی درج شود .
- تبصره- در صورتی که پرونده در شورای انتظامی استان خارج از نوبت رسیدگی شده باشد یا رئیس شورای انتظامی نظام مهندسی رسیدگی خارج از نوبت را ضروری تشخیص دهد در شورای انتظامی نظام مهندسی نیز خارج از نوبت رسیدگی خواهد شد .
- ماده ۹۱- دبیرخانه شورای انتظامی نظام مهندسی پس از ثبت آرای قطعی شده در دفتر مخصوص و حفظ سوابق آرای مذکور را ظرف یک هفته حضوری یا به وسیله پست سفارشی به طرفین شکایت ابلاغ می کند و نسخه ای از آنها را جهت اجرا به سازمان استان مربوط ارسال می دارد. سازمان استان ضمن این که یک نسخه از رأی مذکور را در پرونده عضویت ضبط و یک نسخه دیگر را جهت ثبت در سوابق امر به سازمان صنایع و معادن استان ارسال می کند مفاد رأی را اجرا می کند.
- ماده ۹۲- در کلیه مواردی که آرای قطعی شده دایر بر محرومیت موقت استفاده از پروانه اشتغال باشد سازمان استان موظف است پروانه اشتغال عضو محکوم را اخذ و به سازمان صنایع و معادن استان ارسال نماید و تصویر پروانه اشتغال ضبط شده را به دبیرخانه شورای انتظامی نظام مهندسی ارسال دارد. پروانه اشتغال تا پایان مدت محرومیت در سازمان صنایع و معادن استان نگهداری می شود .
- تبصره -در صورتی که عضو متخلف ظرف سه ماه از تاریخ مندرج در رأی قطعی مبنی بر محرومیت موقت استفاده از پروانه اشتغال از تحویل پروانه اشتغال خود به سازمان استان یا مرجع صدور پروانه اشتغال امتناع ورزد مرجع صادرکننده پروانه اشتغال محکومیت وی را در پرونده او درج و پروانه اشتغال بعدی وی را با تأخیری معادل دوبرابر مدت محرومیت مذکور تمدید و تجدید خواهد کرد و مراتب را به کلیه

مراجع ذی ربط نیز ابلاغ خواهد نمود. مفاد این تبصره باید به صورت فرم در کلیه آرای صادرشده درج شود .

ماده ۹۳- مرجع رسیدگی به شکایات از اعضای هیأت مدیره و شورای انتظامی استان اعم از اینکه به اعتبار وظایف آنها در هیأت مدیره یا شورای انتظامی استان باشد شورای انتظامی نظام مهندسی خواهد بود و اجرای مفاد رأی صرف نظر از نوع و موضوع آن با دبیرخانه شورای انتظامی نظام مهندسی می باشد .

فصل هفتم : هیأت عمومی

ماده ۹۴ - به منظور هماهنگی امور سازمان های استان هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی معدن که از این پس به اختصار «هیأت عمومی» خوانده می شود از کلیه اعضای اصلی هیأت مدیره سازمان های استان در سطح کشور تشکیل می شود. هیأت عمومی هر سال یک بار یک جلسه عادی با حضور نماینده وزیر صنایع و معادن خواهد داشت و اولین جلسه عادی آن پس از انتخاب و آغاز به کار هیأت مدیره سازمان های استان در حداقل پنج استان کشور به دعوت وزارت صنایع و معادن و جلسات بعدی به دعوت شورای مرکزی نظام مهندسی معدن که از این پس به اختصار «شورای مرکزی» خوانده می شود تشکیل می شود. در دعوتنامه تاریخ محل و دستور جلسه باید قید شود .

ماده ۹۵ - جلسات فوق العاده هیأت عمومی بنا به تصمیم آخرین جلسه عادی آن هیأت و یا با تقاضای دوسوم اعضای شورای مرکزی تشکیل می شود .

ماده ۹۶ - جلسات هیأت عمومی با حضور نصف به علاوه یک اعضای هیأت عمومی رسمت خواهد یافت. افتتاح و اداره جلسات هیات عمومی تا تعیین هیات ریسه در اولین بار به عهده نماینده وزارت صنایع و معادن و برای دفعات بعدی به عهده رئیس شورای مرکزی خواهد بود. هیات ریسه هر اجلاس شامل یک رئیس یک نایب رئیس یک دبیر و دو نفر ناظر می باشد که از بین عده حاضر در جلسه با رای اکثریت نسبی انتخاب خواهند شد. دبیرخانه هیات عمومی همان دبیرخانه شورای مرکزی میباشد .

ماده ۹۷ - اداره جلسات هیات عمومی به عهده رئیس جلسه و در غیاب او به عهده نایب رئیس است. طرح دستور جلسه و تنظیم صورت مذاکرات و تصمیمات به عهده دبیر و نظارت در حصول اکثریت در رای گیری مصوبات به عهده دبیر و نظارت در حصول اکثریت عده حاضر در جلسه معتبر می باشد.

ماده ۹۸ - جلسات عادی هیات عمومی سالی یک بار تا پایان تیرماه در یکی از استانها تشکیل می شود و در پایان هر جلسه مکان جلسه بعدی تعیین می شود. هیات عمومی می تواند جلسات غیررسمی نیز داشته باشد .

ماده ۹۹ - وظایف و اختیارات هیات عمومی به شرح زیر تعیین میشود :

الف - انتخاب هفت نفر از بین خود بر اساس ضوابط برای عضویت در شورای مرکزی و معرفی هشت نفر کاندیدای واجد صلاحیت از اعضای شورای مذکور .

ب - انتخاب افراد برای تکمیل شورای مرکزی

پ - شنیدن گزارش سالانه شورای مرکزی

ت - بررسی و تصویب ترازنامه شورای مرکزی

ث - بررسی و تصویب خط مشی عمومی و پیشنهادی شورای مرکزی

ج - شنیدن گزارش عملکرد سازمان استانهای مختلف که به وسیله دبیرخانه هیات عمومی ارائه می شود و حصول اطلاع از فعالیت ها وضعیت و مشکلات سازمان استانها و ارائه طریق به آنها .

چ - شنیدن سایر گزارشها و پیشنهادهای مختلف که به وسیله دبیرخانه هیات عمومی یا هر یک از سازمان استانها ارائه می شود و اتخاذ تصمیم یا ارائه طریق مناسب .

ح - اتخاذ تصمیم در مورد تنظیم روابط بین سازمان استانها با یکدیگر از لحاظ تبادل تجارب و اطلاعات و نیز همکاری با مراجع ذیربط .

خ - بررسی و تصویب ضوابط و مقررات نظام نامه های پیشنهادی اداری استخدامی و غیره مربوط به شورای مرکزی .

ذ - هماهنگی در تعیین میزان ورودیه و حق عضویت سالانه اعضای سازمان استانها با توجه به موقعیت و امکانات هر استان .

ر - بررسی و تصویب سایر ضوابط و مقررات و نظام نامه ها و پیشنهاد های ارائه شده از سوی شورای مرکزی .

فصل هشتم: شورای مرکزی

ماده ۱۰۰ - شورای مرکزی مرکب از یازده نفر و در مرکز کشور تشکیل می شود از این تعداد هفت نفر را هیات عمومی از میان اعضای خود معرفی و چهار نفر باقیمانده را وزیر صنایع و معادن از میان هشت نفر که توسط هیات عمومی پیشنهاد شده اند تعیین می کند اعضای این شورا با رعایت شرایط مندرج در این قانون با حکم وزیر صنایع و معادن برای مدت سه سال از تاریخ صدور حکم منصوب می شوند. در ترکیب هفت نفر منتخب هیات عمومی سه نفر مهندس معدن دو نفر زمین شناس یک نفر نقشه بردار و یک نفر مهندس متالورژی با گرایش استخراجی و در ترکیب هشت نفری که به وزیر صنایع و معادن معرفی می شود از هر رشته فوق الذکر دو نفر وجود دارد که از هر رشته یک نفر انتخاب خواهد شد .

تبصره - اعضای هیات مدیره که به عضویت شورای مرکزی انتخاب می شوند می توانند همچنان در عضویت سازمان استان خود نیز باقی بمانند .

ماده ۱۰۱ - مدت عضویت اعضای شورای مرکزی سه سال است. تجدید انتخاب اعضای شورای مرکزی در صورت بقای شرایط لازم در دوره های بعد بلامانع است .

تبصره - چنانچه هر یک از اعضای شورای مرکزی قبل از پایان دوره به هر دلیلی امکان ادامه عضویت را نداشته باشند در اولین جلسه عادی یا فوق العاده هیات عمومی مطابق مقررات ماده ۱۰۰ این آیین نامه برای بقیه دوره جایگزین وی تعیین خواهد شد .

ماده ۱۰۲ - شورای مرکزی دارای هیات رئیسه ای متشکل از یک رئیس و یک دبیر اجرایی و یک منشی است که دبیر و منشی با اکثریت آرا از بین اعضا انتخاب می شوند و شورای مرکزی برای تعیین رئیس شورا دو نفر را به وزیر صنایع و معادن پیشنهاد می کند و ایشان یک نفر را به عنوان رئیس شورای مرکزی که رئیس سازمان نیز محسوب می شود جهت صدور حکم به رئیس جمهوری معرفی می کند. دوره تصدی هیات رئیسه سه سال است و انتخاب مجدد آنان بلامانع است. دبیر اجرایی رئیس دبیرخانه مرکزی خواهد بود .

ماده ۱۰۳ - جلسات شورای مرکزی در مواقع لزوم و حداقل در هر فصل یک بار به دعوت رئیس شورای مرکزی و در غیاب وی به دعوت دبیر اجرایی در محل شورای مرکزی تشکیل و با حضور دو سوم اعضا رسمیت خواهد یافت و تصمیمات و مصوبات آن با حداقل شش رای موافق معتبر است. تصمیمات شورای مرکزی پس از ثبت در دفتر مخصوص از طریق دبیرخانه شورای مرکزی به اشخاص و مراجع ذی صلاح ابلاغ می شود و پیگیری لازم به عمل خواهد آمد .

ماده ۱۰۴ - انجام هزینه های اداری و استخدامی و جاری شورای مرکزی و دبیرخانه آن و همچنین پرداخت هزینه سفر اعضای شورای مرکزی که از استان ها در جلسات شورای مرکزی شرکت می کنند به موجب نظام نامه مالی و اداری سازمان است که به پیشنهاد شورای مرکزی به تصویب هیات عمومی می رسد .

ماده ۱۰۵ - هزینه های سازمان و ارکان آن از محل حق عضویت اعضا صندوق مشترک سازمان استانها کمک های دولت نهادها اشخاص حقیقی و حقوقی دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی فنی و آموزشی فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و مهندسی تامین خواهد شد. نحوه و چگونگی و میزان دریافت از هر یک از منابع مذکور و همچنین تشکیل صندوق مشترک سازمان استانها و تامین بودجه آن و نحوه هزینه و اداره امور آن به موجب نظام نامه ای که به پیشنهاد شورای مرکزی به تصویب هیات عمومی می رسد خواهد بود صندوق مشترک مذکور زیر نظر رئیس شورای مرکزی اداره می شود .

ماده ۱۰۶ - وظایف و اختیارات شورای مرکزی به شرح زیر تعیین می شود :

الف - برنامه ریزی و فراهم آوردن زمینه اجرای اهداف و خط مشی های قانون با جلب مشارکت سازمان استان ها و هماهنگی وزارت صنایع و معادن .

- ب- بررسی مسائل مشترک سازمان استانها و سازمان و تعیین خط مشی های کوتاه مدت میان مدت و دراز مدت در چارچوب قانون و مقررات و مصوبات هیات عمومی و ابلاغ آنها .
- پ- ایجاد زمینه های مناسب برای انجام وظایف ارکان سازمان از طریق مذاکره مشاوره و مکاتبه با مراجع ذیربط در امور برنامه ریزی مدیریت اجرا و کنترل طرحهای مربوط به فعالیتهای معدنی .
- ت- حل و فصل اختلافات بین ارکان داخلی سازمان های استان یا بین سازمانهای استان با یکدیگر یا بین اعضای سازمان های استان با سازمان خود از طریق داوری .
- ث - همکاری با مرکز تحقیقاتی و علمی و آموزشی داخلی و خارجی و ارائه مشورتهاى لازم در زمینه تهیه مواد درسی و محتوای آموزش علوم و فنون مهندسی در سطوح مختلف به وزارتخانه های آموزش و پرورش و علوم تحقیقات و فناوری .
- ج- همکاری با وزارت صنایع و معادن در زمینه تدوین اطلاعات مقررات معدنی و استانداردهای مربوط .
- چ - همکاری با وزارت کار و امور اجتماعی در زمینه ارتقای سطح مهارت کارگران شاغل در فعالیتهای معدنی و تعیین استاندارد مهارت و کنترل آن .
- ح- همکاری با سازمان حفاظت محیط زیست در مورد تدوین و اجرای مقررات و استانداردهای زیست محیطی .
- خ -تلاش در جهت جلب مشارکت و تشویق به سرمایه گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی در فعالیتهای معدنی .
- د- جمع آوری کمکهای داخلی و بین المللی جهت کمک به دستگاههای مسئول در امر امداد و نجات در زمان وقوع حوادث غیرمترقبه .
- ذ- همکاری در برگزاری آزمون های تخصصی حرفه های مهندسی معدن و ارائه آموزش های تکمیلی برای بهنگام نگاه داشتن دانش فنی اعضا .
- ر- حمایت اجتماعی از اعضای سازمان استانها و دفاع از حیثیت و حقوق حقه آنها و همچنین دفاع از حقوق متقابل جامعه به عنوان مصرف کنندگان محصولات تولیدات و خدمات مهندسی در مشاغل مهندسی و حرفه های مهندسی معدن .
- ز- مشارکت در برگزاری کنفرانس ها و گردهمائی های تخصصی و تبادل اطلاعات در داخل کشور و در سطح بین المللی .
- ژ- تدوین دستورالعمل های تعیین صلاحیت و بررسی و تأیید پیشنهادهای سازمان استانها درباره ظرفیت اشتغال حرفه های مهندسی معدن و بازنگری و اطلاع آنها به صورت ادواری و ارائه به وزارت صنایع و معادن جهت تصویب و ابلاغ .
- س- ارائه گزارش عملکرد به هیات عمومی و وزیر صنایع و معادن .
- ش -بررسی و تأیید مبانی قیمت گذاری خدمات مهندسی با توجه به پیشنهادهای سازمان استانها و پیشنهاد آن به وزارت صنایع و معادن جهت تصویب و همچنین بررسی مستمر پیشنهادات سازمان استانها در این زمینه و انعکاس نظرات مناسب به وزارت مذکر .
- ص- تهیه و تصویب نظام نامه داخلی نحوه اداره هیات عمومی و پیشنهاد آن به هیات عمومی جهت تصویب .
- ض- تهیه و پیشنهاد نظام نامه نحوه تشکیل صندوق مشترک سازمان استانها و چگونگی اداره آن به هیات عمومی جهت تصویب
- ط- تصویب برنامه و بودجه سالانه سازمان به پیشنهاد رئیس سازمان .
- ظ- تعیین امضاهای مجاز برای امضای اوراق و اسناد مالی و تعهدآور و قراردادها .
- ع- انتشار نشریه سازمان و سایر نشریات تخصصی .
- غ- ارائه نظرات مشورتی سازمان به دولت و دستگاههای اجرایی در زمینه برنامه های توسعه .
- ف- تلاش برای عضویت سازمان در سازمانها و مجامع بین المللی ذیربط

- ق- انجام هر نوع وظیفه دیگری که به موجب قانون و آیین نامه اجرایی و سایر مقررات و یا عرفاً ضروری باشد .
- تبصره ۱ -وظایف شورای مرکزی در سطح کشور مانع از اقدام هیات مدیره سازمانهای استان در زمینه برخی از وظایف فوق که در مقیاس استانی قابل انجام می باشد نخواهد بود .
- تبصره ۲ -شورا می تواند بخشی از وظایف و اختیارات خود را به رئیس سازمان تفویض نماید.

فصل نهم: رئیس سازمان

ماده ۱۰۷ - شورای مرکزی در اولین جلسه خود که بخ دعوت وزیر صنایع و معادن و به ریاست وی در وزارت صنایع و معادن تشکیل می شود از میان خود دو نفر را به منظور تعیین رئیس شورای مرکزی به وزیر صنایع و معادن پیشنهاد می نماید و وزیر صنایع و معادن از بین آنها یک نفر را به عنوان رئیس شورای مرکزی که رئیس سازمان نیز محسوب می شود جهت صدور حکم به رئیس جمهور معرفی خواهد نمود. دوره تصدی رئیس شورای مرکزی مدت سه سال است و انتخاب مجدد او مشروط به تحقق شرایط فوق بلامانع است. مسئولیت اجرایی و نمایندگی سازمان در مراجع ملی و بین المللی به ترتیب با رئیس سازمان و یا نماینده معرفی شده از سوی وی می باشد .

ماده ۱۰۸ - وظایف و اختیارات رئیس سازمان به شرح زیر تعیین می شود :

الف - مسئولیت اجرای مصوبات شورای مرکزی

ب - نظارت بر عملکرد سازمان و تهیه پیشنهادهای و توصیه های لازم به منظور تحقق اهداف مندرج در قانون و اصلاح خط مشی سازمان و ارائه آن به شورای مرکزی .

پ - نظارت بر عملکرد سازمان استانها با هماهنگی شورای مرکزی به منظور حسن جریان امور و حفظ حقوق منافع حیثیت شئون حرفه ای

و اموال سازمان و ارائه پیشنهادهای و توصیه های لازم به سازمان استانها و ارائه گزارش آن به شورای مرکزی .

ت - انتخاب و پیشنهاد مدیر برای اداره صندوق مشترک سازمان استانها به شورای مرکزی جهت تصویب .

ث - کنترل و نظارت بر عملکرد مدیر صندوق مشترک

ج - پیشنهاد برنامه و بودجه سالانه به شورای مرکزی .

چ - امضای کلیه مکاتبات عادی و جاری سازمان و احکام مدیر صندوق مشترک و کارکنان سازمان و سایر مواردی که به او تفویض اختیار می شود .

ح - افتتاح جلسات هیات عمومی در مواقعی که دعوت کننده شورای مرکزی است .

خ - ارائه گزارش های لازم به وزیر صنایع و معادن درباره مسائلی که از آنها استعلام می شود .

د - ابلاغ دستورالعملها و مصوبات و بخشنامه های سازمان و وزارت صنایع و معادن به سازمان استانها .

ذ - انتقال نظرات و پیشنهادات و توصیه های وزارت صنایع و معادن به اعضای شورای مرکزی و سایر اعضای سازمان استانها و نظارت بر رعایت آنها .

ر - انجام سایر وظایفی که از طرف هیات عمومی یا شورای مرکزی به رئیس سازمان محول می شود و همچنین وظایفی که به منظور اداره سازمان ضروری است .

فصل دهم:

مقررات متفرقه

- ماده ۱۰۹- وزارت صنایع و معادن موظف است به منظور یکسان نمودن روشها و ایجاد وحدت رویه و جلوگیری از تعارضات در تهیه و تنظیم مبانی قیمت گذاری خدمات مهندسی مبانی مذکور را با توجه به پیشنهادات واصل شده از سازمان تهیه نماید .
- تبصره ۱- به منظور بررسی و تأیید مبانی قیمت گذاری و قیمت خدمات مهندسی در وزارت صنایع و معادن شورایی تحت عنوان «شورای بررسی و تأیید مبانی قیمتگذاری خدمات مهندسی» مرکب از ۵ نفر کارشناس خبره به انتخاب وزیر صنایع و معدن و ۲ نفر کارشناس به معرفی رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تشکیل می شود. شورای یاد شده می تواند کار گروههای تخصصی نیز داشته باشد .
- تبصره ۲- فهرست بهای قیمت خدمات مهندسی پس از تصویب وزیر صنایع و معادن جهت اطلاع عمومی آگهی خواهد شد .
- ماده ۱۱۰- اعتبارات موضوع ماده ۳۵ قانون توسط وزارت صنایع و معادن تماما به عنوان کمک در اختیار سازمان نظام مهندسی معدن قرار می گیرد تا در قالب بودجه سازمان هزینه گردد .
- ماده ۱۱۱- وزارت صنایع و معادن و سازمانهای صنایع و معادن استان تسهیلات لازم را برای تاسیس و شروع به کار سازمان نظام مهندسی معدن و سازمان استانها ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه فراهم آورده و همواره در تنظیم روابط آنان با دستگاههای اجرایی و مراجع قضایی در سطوح ملی و محلی با توجه به اهداف قانون اقدام می نماید .
- ماده ۱۱۲- در اجرای ماده ۳۴ قانون به منظور تامین محل و مکان استقرار نهادهای سازمان نظیر شورای مرکزی سازمان استانها و تشکل های تخصصی و مهندسی در شهرهای کشور وزارت صنایع و معادن و سایر دستگاههای اجرایی ذی ربط در مراکز استانها جهت تامین زمین یا ساختمان متناسب با نیازمندی های سازمان استان مساعدت لازم را معمول می دارند تا بر اساس طرح مصوب نیازهای اداری و تاسیسات تشکیل مربوط در آن تامین شود
- ماده ۱۱۳- دستورالعمل های موضوع این آیین نامه به وسیله وزارت صنایع و معادن و با همکاری سازمان تهیه و ابلاغ می شود و در موارد سکوت یا ابهام در نحوه اجرا یا اعمال مواد آیین نامه یا دستور العملهای مربوط طبق نظر وزیر صنایع و معادن عمل خواهد شد .

محمد رضا عارف

معاون اول رئیس جمهور

رونوشت: به دفتر مقام معظم رهبری ، دفتر رئیس جمهور ، دفتر ریاست قوه قضائیه ، دفتر معاون اول رئیس جمهور ، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس ، رئیس جمهور ، دفتر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ، دیوان عدالت اداری ، اداره کل قوانین مجلس شورای مقررات کشور ، کلیه وزارتخانه ها سازمانها و موسسات دولتی ، نهادهای انقلاب اسلامی ، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران ، استاندارهای سراسر کشور ، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیات دولت ابلاغ می شود .

قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

فصل اول : تعاریف

ماده ۱: اصطلاحات و عبارات بکار برده شده در این قانون دارای معانی زیر می باشد :

قانون: قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

سرمایه گذار خارجی: اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر ایرانی و یا ایرانی با استفاده از سرمایه با منشا خارجی که مجوز سرمایه گذاری موضوع ماده (۶) را اخذ نموده باشند .

سرمایه خارجی: انواع سرمایه اعم از نقدی و یا غیر نقدی که توسط سرمایه گذار خارجی به کشور وارد می شود و شامل موارد زیر می گردد :

الف - وجوه نقدی که بصورت ارز قابل تبدیل، از طریق نظام بانکی یا دیگر طرق انتقال وجوه که مورد تایید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باشد، به کشور وارد می شود .

ب - ماشین آلات و تجهیزات

ج - ابزار و قطعات یدکی، قطعات منفصله و مواد اولیه، افزودنی و کمکی

د - حق اختراع، دانش فنی، اسامی و علائم تجاری و خدمات تخصصی

ه - سود سهام قابل انتقال سرمایه گذار خارجی

و - سایر موارد مجاز با تصویب هیئت دولت

سرمایه گذاری خارجی: بکار گیری سرمایه خارجی در یک بنگاه اقتصادی جدید یا موجود پس از اخذ مجوز سرمایه گذاری .

مجوز سرمایه گذاری: مجوزی که بر طبق ماده (۶) این قانون برای هر مورد سرمایه گذاری خارجی صادر می شود .

سازمان: سازمان سرمایه گذاری و کمکهای اقتصادی و فنی ایران موضوع ماده (۵) قانون تشکیل وزارت امور اقتصادی و دارایی مصوب ۱۳۵۳/۴/۲۴ .

هیات: هیات سرمایه گذاری خارجی موضوع ماده (۶) این قانون .

فصل دوم :

شرایط عمومی پذیرش سرمایه خارجی

ماده ۲: پذیرش سرمایه گذاری خارجی بر اساس این قانون و با رعایت سایر قوانین و مقررات جاری کشور می بایست به منظور عمران و آبادی و فعالیت تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی و خدمات بر اساس ضوابط زیر صورت پذیرد:

الف - موجب رشد اقتصادی، ارتقاء فن آوری، ارتقاء کیفیت تولیدات، افزایش فرصتهای شغلی و افزایش صادرات شود.

ب - موجب تهدید امنیت ملی و منافع عمومی، تخریب محیط زیست، اخلاف در اقتصاد کشور و تضییع تولیدات مبتنی بر سرمایه گذاریهای داخلی نشود.

ج - متضمن اعطای امتیاز توسط دولت به سرمایه گذاران خارجی نباشد. منظور از امتیاز، حقوق ویژه ای است که سرمایه گذاران خارجی را در موقعیت انحصاری قرار دهد.

د - سهم ارزش کالا و خدمات تولیدی حاصل از سرمایه گذاری خارجی موضوع این قانون نسبت به ارزش کالا و خدمات عرضه شده در بازار داخلی در زمان صدور مجوز، در هر بخش اقتصادی از ۲۵ درصد و در هر رشته، از ۳۵ درصد بیشتر نخواهد بود. تعیین رشته ها و میزان سرمایه گذاری در هر یک از آنها طبق آئین نامه ای است که به تصویب هیات وزیران رسیده است.

سرمایه گذاری خارجی جهت تولید کالا و خدمات برای صدور به خارج از کشور به جز نفت خام از این نسبت ها معاف است.

تبصره - قانون مربوط به تملک اموال غیر منقول اتباع خارجی مصوب 16/3/1310 کماکان به قوت خود باقی می باشد. تملک هر نوع زمین به هر میزان بنام سرمایه گذار خارجی در چارچوب این قانون نمی باشد.

ماده ۳: سرمایه گذاریهای خارجی که بر اساس مفاد این قانون پذیرفته می شوند از تسهیلات و حمایتهای این قانون برخوردارند. این سرمایه گذاریها به دو طریق زیر قابل پذیرش هستند:

الف - سرمایه گذاری مستقیم خارجی در زمینه هایی که فعالیت بخش خصوصی در آن مجاز می باشد

ب - سرمایه گذاریهای خارجی در کلیه بخش ها در چارچوب روشهای "مشارکت مدنی"، "بیع متقابل و ساخت، بهره برداری و واگذاری" که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانکها و یا شرکتهای دولتی نباشد.

تبصره - مادام که سرمایه خارجی موضوع روشهای ساخت، بهره برداری و واگذاری مندرج در بند (ب) این ماده و سود مترتب بر آن مستهلک نشده است، اعمال حق مالکانه نسبت به سهم سرمایه باقی مانده در بنگاه اقتصادی سرمایه پذیر توسط سرمایه گذار خارجی مجاز می باشد.

ماده : 4 سرمایه گذاری دولت یا دولتهای خارجی در جمهوری اسلامی ایران حسب مورد منوط به تصویب مجلس شورای اسلامی می باشد . سرمایه گذاری شرکتهای دولتی خارجی ، خصوصی تلقی می گردد .

فصل سوم :

مراجع ذیصلاح

ماده ۵: سازمان، تنها نهاد رسمی تشویق سرمایه گذاریهای خارجی در کشور و رسیدگی به کلیه امور مربوط به سرمایه گذاریهای خارجی می باشد و درخواست های سرمایه گذاران خارجی در خصوص امور مربوطه از جمله پذیرش، ورود، بکار گیری و خروج سرمایه می باید به آن سازمان تسلیم گردد.

ماده ۶: به منظور رسیدگی و اخذ تصمیم در خصوص درخواستهای موضوع ماده (۵)، هیاتی با نام هیات سرمایه گذاری خارجی به ریاست معاون وزیر اقتصادی و دارایی بعنوان رئیس کل سازمان و مرکب از معاون وزیر امور خارجه، معاون رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاون رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و حسب مورد، معاونین وزارتخانه های ذیربط تشکیل می گردد.

در ارتباط با درخواست پذیرش، مجوز سرمایه گذاری پس از تصویب هیات با تایید و امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می گردد. بهنگام پذیرش سرمایه گذاری خارجی هیات موظف به رعایت ضوابط مندرج در ماده (۲) این قانون می باشد.

تبصره - سازمان مکلف است درخواستهای سرمایه گذاری را پس از بررسی مقدماتی حداکثر ظرف (پانزده) روز از تاریخ دریافت آنها همراه با نظر خود در هیات مطرح نماید. هیات موظف است حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ مطرح شدن درخواستهای مذکور به موضوع رسیدگی و تصمیم نهایی خود را کتباً اعلام نماید.

ماده ۷: بمنظور تسهیل و تسریع امور مربوط به پذیرش و فعالیت سرمایه گذاریهای خارجی در کشور، کلیه دستگاههای ذیربط از جمله وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت امور خارجه، وزارت بازرگانی، وزارت کار و امور اجتماعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، اداره کل ثبت شرکتهای و مالکیت صنعتی و سازمان حفاظت محیط زیست مکلفند نسبت به معرفی یک نماینده تام الاختیار با امضای بالاترین مقام دستگاه به سازمان اقدام نمایند. نمایندگان معرفی شده بعنوان رابط و هماهنگ کننده کلیه امور مربوطه در آن دستگاه با سازمان شناخته می شوند.

فصل چهارم :

تضمین و انتقال سرمایه خارجی

ماده ۸ : سرمایه گذارهای خارجی مشمول این قانون از کلیه حقوق، حمایتها و تسهیلاتی که برای سرمایه گذارهای داخلی موجود است بطور یکسان برخوردار می باشند .

ماده 9 : سرمایه گذاری خارجی مورد سلب مالکیت و ملی شدن قرار نخواهد گرفت مگر برای منافع عمومی ، به موجب فرآیند قانونی ، به روش غیر تبعیض آموز و در مقابل پرداخت مناسب غرامت به ماخذ ارزش واقعی آن سرمایه گذاری بلافاصله قبل از سلب مالکیت .

تبصره ۱ - تقاضای جبران خسارت وارده باید حداکثر در مدت یکسال پس از سلب مالکیت یا ملی شدن به هیات تسلیم شود .

تبصره ۲ - اختلاف ناشی از سلب مالکیت یا ملی شدن بر اساس ماده (۱۹) این قانون حل و فصل خواهد شد .

ماده: 10 واگذاری تمام یا بخشی از سرمایه خارجی به سرمایه گذار داخلی و یا با موافقت هیات و تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی به سرمایه گذار خارجی دیگر مجاز می باشد .

در صورت انتقال به سرمایه گذار خارجی دیگر ، انتقال گیرنده که باید حداقل دارای شرایط سرمایه گذار اولیه باشد ، از نظر مقررات این قانون جایگزین و یا شریک سرمایه گذار قبلی خواهد بود .

فصل پنجم :

مقررات پذیرش ، ورود و خروج سرمایه خارجی

ماده ۱۱: سرمایه خارجی می تواند به یک یا ترکیبی از صور زیر به کشور وارد و تحت وپوشش این قانون قرار گیرد .

الف - وجوه نقدی که به ریال تبدیل می شود .

ب - وجوه نقدی که به ریال تبدیل نمی شود و مستقیماً برای خریدها و سفارشات مربوط به سرمایه گذاری خارجی مورد استفاده قرار گیرد .

ج - اقلام غیر نقدی پس از طی مراحل ارزیابی توسط مراجع ذیصلاح

تبصره - ترتیبات مربوط به نحوه ارزیابی و ثبت سرمایه خارجی در آئین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد شد .

ماده ۱۲: نرخ ارز مورد عمل به هنگام ورود یا خروج سرمایه خارجی و همچنین کلیه انتقالات ارزی در صورت تک نرخی بودن ارز همان نرخ رایج در شبکه رسمی کشور و در غیر اینصورت نرخ آزاد روز به تشخیص بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ملاک خواهد بود .

ماده ۱۳: اصل سرمایه خارجی و منافع آن یا آنچه از اصل سرمایه در کشور باقی مانده باشد با دادن پیش آگهی سه ماهه به هیات و بعد از انجام کلیه تعهدات و پرداخت کسورات قانونی و تصویب هیات و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل انتقال به خارج خواهد بود .

ماده ۱۴: سود سرمایه گذاری خارجی پس از کسر مالیات و عوارض و اندوخته های قانونی با تصویب هیات و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل انتقال به خارج است .

ماده ۱۵: پرداختهای مربوط به اقساط اصل تسهیلات مالی سرمایه گذاران خارجی و هزینه های مربوطه، قراردادهای حق اختراع، دانش فنی، کمکهای فنی و مهندسی، اسامی و علائم تجاری، مدیریت و قراردادهای مشابه در چارچوب سرمایه گذاری خارجی بر اساس مصوبات هیات و تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی، قابل انتقال به خارج می باشد .

ماده ۱۶: انتقالات موضوع مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) با رعایت مفاد بند (ب) ماده (۳) این قانون قابل انجام است .

ماده ۱۷: تامین ارز برای انتقالات موضوع مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) به روشهای زیر میسر است :

الف - خرید ارز از نظام بانکی

ب - از محل ارز حاصل از صدور محصولات تولیدی و یا ارز حاصل از ارائه خدمات بنگاه اقتصادی که سرمایه خارجی در آن به کار گرفته شده است .

ج - صادرات کالاهای مجاز طبق فهرستی که در اجرای این بند به تصویب هیات وزیران با رعایت قوانین و مقررات مربوطه می رسد .

تبصره ۱ - بکارگیری یک یا ترکیبی از روشهای فوق در مجوز سرمایه گذاری درج می گردد .

تبصره ۲ - در مورد سرمایه گذاریهای موضوع بند (ب) ماده (۳) چنانچه وضع قوانین با مصوبات دولت ، موجب ممنوعیت یا توقف اجرای موافقتنامه های مالی ، پذیرفته شده در چارچوب این قانون شود ، زیان حاصل حداکثر تا سقف اقساط سررسید شده توسط دولت تامین و پرداخت می گردد . حدود تعهدات قابل پذیرش ، توسط هیات وزیران در چارچوب این قانون به تصویب می رسد .

تبصره ۳ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است معادل ارزی وجوه قابل انتقال موضوع بند (الف) این ماده را با موافقت سازمان و تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی تامین و در اختیار سرمایه گذار خارجی قرار دهد .

تبصره ۴ - چنانچه مجوز سرمایه گذاری معطوف به بند (ب) و یا (ج) این ماده گردد ، مجوز مذکور به منزله مجوز صادرات تلقی می گردد .

ماده ۱۸ : خروج آن بخش از سرمایه خارجی که در چارچوب مجوز سرمایه گذاری به کشور وارد شده اما به کار گرفته نشده باشد ، از شمول کلیه قوانین و مقررات ارزی و صادرات و واردات مستثنی می باشد .

فصل ششم :

حل و فصل اختلافات

ماده ۱۹ : اختلاف بین دولت و سرمایه گذاران خارجی در خصوص سرمایه گذاریهای موضوع این قانون چنانچه از طریق مذاکره حل و فصل نگردد در دادگاههای داخلی مورد رسیدگی قرار می گیرد . مگر آنکه در قانون موافقتنامه دو جانبه سرمایه گذاری با دولت متبوع سرمایه گذار خارجی ، در مورد شیوه دیگری از حل و فصل اختلافات توافق شده باشد .

فصل هفتم : مقررات نهایی

ماده ۲۰: دستگاههای اجرایی ذیربط مکلفند در خصوص تعهدات متقابل در چارچوب صدور روادید، اجازه اقامت، صدور پروانه کار و اشتغال حسب مورد برای سرمایه گذاران، مدیران و کارشناسان خارجی برای بخش خصوصی مرتبط با سرمایه گذاریهای خارجی مشمول این قانون و بستگان درجه یک آنها بر اساس درخواست سازمان اقدام نمایند.

تبصره: موارد اختلاف بین سازمان و دستگاههای اجرایی با نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی حل و فصل می شود.

ماده ۲۱: سازمان مکلف است امکان دسترسی همگانی را به کلیه اطلاعات مربوط به سرمایه گذاری و سرمایه گذاران خارجی، فرصتهای سرمایه گذاری، شرکای ایرانی، موضوع فعالیت و سایر اطلاعاتی که در اختیار آن سازمان قرار دارد فراهم نماید.

ماده ۲۲: کلیه وزارتخانه ها و شرکتها و سازمانهای دولتی و موسسات عمومی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مکلف اند کلیه اطلاعات مورد نیاز سرمایه گذاری خارجی و گزارش سرمایه گذاریهای خارجی انجام شده را در اختیار سازمان قرار دهند تا این سازمان بر اساس ماده فوق عمل نماید.

ماده ۲۳: وزیر امور اقتصادی و دارایی مکلف است هر شش ماه یکبار گزارش عملکرد سازمان در خصوص سرمایه گذاری خارجی موضوع این قانون را به کمیسیونهای ذیربط مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

ماده ۲۴: از تاریخ تصویب این قانون و آئین نامه اجرایی آن، قانون جلب و حمایت سرمایه های خارجی - مصوب ۱۳۳۴/۹/۷ - و آئین نامه اجرایی لغو می گردد. سرمایه های خارجی که قبلاً بر اساس قانون مزبور مورد پذیرش قرار گرفته اند تحت شمول این قانون قرار می گیرند. مفاد این قانون توسط قوانین و مقررات آتی در صورتی لغو یا تغییر می یابد که لغو یا تغییر این قانون در قوانین و مقررات مذکور تصریح شده باشد.

ماده ۲۵: آیین نامه اجرایی این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیات وزیران رسیده است.

قانون فوق مشتمل بر بیست و پنج ماده و یازده تبصره در جلسه علن روز یکشنبه مورخ نوزدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشتاد مجلس شورای اسلامی تصویب و صدور مواد (۱) و (۲) بندهای (ج) و (د) ماده (۲)، بند (ب) ماده (۳) و تبصره (۲) ماده (۱۷) در جلسه روز شنبه مورخ ۱۳۸۱/۳/۴ به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است.

بخش زیر بخش

کشاورزی - زراعت و باغداری

- دام و طیور، پرورش کرم ابریشم، زنبور عسل و شکار
- جنگل و مرتع

- ماهگیری و پرورش آبزیان
- نفت خام و گاز طبیعی اکتشاف، استخراج و انتقال معدن
- اکتشاف و استخراج و فرآوری (سایر معادن)
- صنعت، صنایع مواد غذایی، آشامیدنی و دخانیات
- صنایع نساجی، پوشاک و چرم
- صنایع سلولزی (چوب، کاغذ و...) چاپ و نشر
- صنایع شیمیایی، فرآورده های نفتی، لاستیک و پلاستیک
- صنایع محصولات کانی غیر فلزی بجز نفت و ذغال سنگ
- صنایع فلزات اساسی
- ماشین آلات و تجهیزات و ابزار و محصولات فلزی
- صنایع تجهیزات و حمل و نقل و خودرو سازی
- صنایع ماشین آلات و تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی (رادیو و تلویزیون و دستگاهها و وسایل ارتباطی)
- صنایع ماشین آلت و تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی (طبقه بندی نشده در جای دیگر شامل لوازم خانگی)
- صنایع ابزار پزشکی، اپتیکی و ابزار دقیق
- بازیافت تامین آب، برق و گاز - جمع آوری، تصفیه، تامین، انتقال و توزیع آب و فاضلاب
- تولید، انتقال و توزیع برق
- پالایش و توزیع گاز سیمی ساختمان - ساخت زیربناها
- ساختمان و مسکن
- مصالح ساختمانی حمل و نقل و ارتباطات - حمل و نقل راه آهن
- حمل و نقل جاده ای
- حمل و نقل لوله ای
- حمل و نقل آبی
- حمل و نقل هوایی
- خدمات پشتیبانی
- پست و مخابرات خدمات - خدمات مالی (بیمه، بانک و...)
- گردشگری
- امور عمومی
- خدمات شهری
- آموزش و پژوهش
- سایر خدمات (مهندسی، طراحی) و...

اساسنامه سازمان زمین شناسی کشور

نظر باصل بیست و هفتم متمم قانون اساسی مقرر میداریم :

- لایحه قانونی راجع باجازه تأسیس سازمان بموقع اجراء گذاشته شود .
- هیئت دولت مأمور اجرای این قانون هستند .
- به تاریخ نهم مرداد ماه ۱۳۳۸ لایحه قانونی راجع باجازه تأسیس سازمان زمین‌شناسی

ماده ۱- به دولت اجازه داده می‌شود بمنظور انجام بررسیهای زمین‌شناسی در سراسر کشور و جمع‌آوری کلیه کارهای انجام شده در این زمینه و ایجاد ارتباط و هماهنگی بین آنها و تهیه و تکمیل و انتشار نقشه‌های زمین‌شناسی ایران سازمان واحدی بنام سازمان زمین‌شناسی کشور در وزارت صنایع و معادن تأسیس نماید .

ماده ۲- شورائی بنام شورایعالی زمین‌شناسی مرکب از نمایندگان دانشگاه تهران، شرکت ملی نفت ایران، سازمان برنامه و وزارت صنایع و معادن تشکیل و رئیس سازمان زمین‌شناسی درباره کلیه امور مربوط به سازمان زمین‌شناسی کشور اتخاذ تصمیم می‌نماید .
بودجه سالیانه و خط مشی و برنامه سازمان را هر سال رئیس سازمان پیشنهاد و برای تصویب به وزارت صنایع و معادن ارسال میدارد که ضمن بودجه کل کشور منظور نماید .

تبصره ۱- اعضای شورایعالی زمین‌شناسی باید زمین‌شناس و یا مهندس معدن باشند .

تبصره ۲- اعضای شورایعالی زمین‌شناسی از طرف دستگاههای مربوطه برای مدت سه سال انتخاب و معرفی می‌شوند .

ماده ۳- رئیس سازمان زمین‌شناسی از بین مهندسين با تجربه معدن یا زمین‌شناس از طرف وزیر صنایع و معادن با جلب نظر شورایعالی زمین‌شناسی و تصویب هیئت وزیران برای مدت سه سال به این سمت منصوب می‌شود و پس از انقضای مدت انتصاب مجدد او بترتیب فوق بلامانع است .

ماده ۴- سازمان زمین‌شناسی کشور در انجام وظایف خود از نظر مالی، استخدامی و اداری طبق مقررات و آئین‌نامه‌های خاصی که وزارت صنایع و معادن بعد از تصویب هیئت وزیران بتصویب کمیسیون صنایع و معادن مجلس خواهد رسانید زیر نظر وزیر صنایع و معادن مستقلاً اقدام می‌نماید .

ماده ۵- اعتباراتیکه برای تأمین هزینه‌های سازمان زمین‌شناسی کشور لازم است از محل درآمدهائیکه طبق قانون معادن مصوب ۲۶ فروردین ماه ۱۳۳۶ که به وزارت صنایع و معادن تخصیص یافته و اعتباراتیکه شرکت ملی نفت ایران و سازمان برنامه برای این منظور تخصیص خواهد داد و همچنین از محل درآمد فروش انتشارات و خدماتیکه برای اشخاص یا مؤسسات انجام میدهد تأمین خواهد گردید .
تبصره - در پایان هر سال مالی عملیات سازمان از طرف وزارت صنایع و معادن به هیئت دولت داده خواهد شد .

ماده ۶- شرکتها و مؤسسات دولتی و غیردولتی که نقشه و یا گزارش زمین‌شناسی از نواحی مختلف کشور تهیه می‌نمایند مکلفند سازمان زمین‌شناسی کشور را از حدود ناحیه مورد بررسی و میزان و مشخصات کار انجام شده مرتباً مطلع نموده و آن قسمت از نقشه‌ها و اطلاعاتی که برای تهیه نقشه زمین‌شناسی کشور لازم است در اختیار سازمان زمین‌شناسی کشور بگذارند .

ماده ۷- شرکتها و پیمانکاران و مؤسساتیکه مبادرت به حفر تونل - کانال - چاه عمیق و گمانه برای معدن می‌نمایند موظفند مقطع

زمین‌شناسی حفاریهای مذکور را در اختیار سازمان زمین‌شناسی بگذارند و در صورت عدم امکان تهیه آن موظفند قبل از شروع بعمل مراتب را به سازمان زمین‌شناسی کشور اطلاع دهند تا سازمان رأساً درصدد تهیه اطلاعات لازم برآید و در هر صورت مطالعات سازمان زمین‌شناسی نباید موجب توقف و یا رکورد عملیات یا مزاحمت گردد .

تبصره - اطلاعات حاصله از حفاریهای چاههای نفت اعم از اکتشافی و استخراجی فقط در موردی در اختیار سازمان زمین‌شناسی کشور گذاشته خواهد شد که شرکت ملی نفت ایران افشای آن را بلامانع تشخیص دهد .

ماده ۸- وزارت صنایع و معادن مأمور اجرای این قانون خواهد بود .

لایحه فوق مشتمل بر هشت ماده و چهار تبصره در جلسه روز شنبه دوم مرداد ماه هزاروسیصد و سی و هشت مجلس سنا به تصویب رسیده است .

- ماده ۷ قانون تمرکز امور صنعت و معدن: سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور با ارتقاء و اصلاح اساسنامه خود و با شیوه مدیریت متناسب، مسئولیت سیاست‌گذاری، نظارت و انجام مطالعات زمین‌شناسی و طرحهای اکتشافی و تهیه گزارشهای فنی و اقتصادی مقدماتی را به عهده خواهد داشت .
- تبصره - انجام مطالعات زمین‌شناسی، اکتشاف و شناسائی منابع و ذخائر و تهیه اطلاعات و نقشه‌ها با استفاده از دانش فنی روز از وظایف حاکمیتی دولت بوده و اعتبارات و تسهیلات موردنیاز آن هر ساله در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی خواهد شد .

اساسنامه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران

ماده ۱ - سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران که طبق قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن مصوب 6/10/1379 تأسیس می‌شود مرکز اصلی آن در تهران است و در صورت لزوم می‌تواند در نقاط دیگر شعبه یا نمایندگی تأسیس کند .

ماده ۲ - سرمایه سازمان یک میلیارد ریال است و به یکصد هزار سهم ده هزار ریالی تقسیم می‌شود که تمام آن پرداخت شده است. افزایش سرمایه با تصویب مجمع عمومی خواهد بود .

ماده ۳ - مجمع عمومی سازمان تشکیل می‌شود از :

- 1- وزیر صنایع و معادن ۲- وزیر بازرگانی ۳- معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی 4- وزیر کار و امور اجتماعی
  - ۵- وزیر امور اقتصادی و دارایی ۶- رئیس کل برنامه مرکزی 7- وزیر تعاون
- ریاست جلسات مجمع عمومی با وزیر صنایع و معادن است .

ماده ۴ - مجمع عمومی سالی یک بار تشکیل می‌شود و در صورت ضرورت مجمع عمومی فوق العاده به پیشنهاد وزیر صنایع و معادن و یا دو نفر از اعضاء مجمع و یا رئیس هیأت عامل سازمان به دعوت رئیس مجمع تشکیل خواهد شد .

ماده ۵ - وظایف و اختیارات مجمع عمومی به شرح زیر است :

- 1- رسیدگی و اظهار نظر نسبت به گزارش وضع سازمان که توسط هیأت عامل به مجمع داده می‌شود .
- 2- تعیین خط مشی و تنظیم برنامه‌های کلی .
- 3- انتخاب حسابرس (بازرس) .
- 4- اتخاذ تصمیم نسبت به نظریات حسابرس .
- 5- تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان .

6- افزایش یا کاهش سرمایه و همچنین اتخاذ تصمیم نسبت به امور دیگری که طبق قانون تجارت به عهده مجمع عمومی می‌باشد .

7- تصویب برنامه و بودجه سالانه سازمان که توسط هیأت عامل به مجمع ارائه می‌گردد .

ماده ۶ - جلسات مجمع عمومی با حضور ۴ نفر از ۷ نفر عضو مجمع عمومی رسمیت خواهد یافت. تصمیمات متخذه وقتی معتبر و قابل اجراء است که ۴ نفر از اعضاء مجمع عمومی بدان رأی موافق داده باشند. اعضاء هیأت عامل در جلسات مجمع عمومی حق شرکت خواهند داشت ولی حق رأی ندارند .

ماده ۷ - تصویب ترازنامه هر سال به منزله مفاصا حساب هیأت عامل برای همان سال می‌باشد .

ماده ۸ - هیأت عامل مرکب از ۵ نفر می‌باشد که به پیشنهاد وزیر صنایع و معادن و تصویب مجمع عمومی منصوب می‌گردند . دو نفر از اعضاء می‌توانند از معاونین تخصصی وزارت صنایع و معادن به انتخاب وزیر مربوطه باشند. عزل و نصب و تعیین حقوق رئیس و عضو دیگر هیأت عامل به پیشنهاد وزیر صنایع و معادن و با تصویب مجمع عمومی انجام خواهد یافت .

تبصره - دو نفر از معاونین تخصصی وزارتخانه در صورتی که به عضویت هیأت عامل درآیند می‌توانند به صورت غیرتمام وقت و یا غیرموظف در هیأت عامل انجام وظیفه نمایند .

ماده ۹ - وظایف و اختیارات هیأت عامل عبارت است از :

- 1- تصویب مقدماتی خط مشی و برنامه سالانه سازمان که از طرف رئیس هیأت عامل پیشنهاد می‌شود جهت ارائه به مجمع عمومی .
  - 2- بررسی و اظهار نظر نسبت به گزارش عملیات اجرایی سال قبل سازمان که از طرف رئیس هیأت عامل تهیه و تقدیم می‌شود جهت ارائه به مجمع عمومی .
  - 3- تصویب بودجه سالانه سازمان که از طرف رئیس هیأت عامل پیشنهاد می‌شود جهت ارائه به مجمع عمومی .
  - 4- تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی (مالی - استخدامی و معاملات) سازمان و همچنین هرگونه مقررات دیگری که برای اداره امور داخلی سازمان لازم باشد به پیشنهاد رئیس هیأت عامل .
  - 5- تصویب تشکیلات سازمان به پیشنهاد رئیس هیأت عامل .
  - 6- تصویب تأسیس شرکتهای معدنی و صنعتی یا شرکتهای واحدهای خدماتی و تصویب اساسنامه اینگونه شرکتهای واحدها .
  - 7- تصویب مشارکت در شرکتهای معدنی و صنعتی و یا خرید سهام اینگونه شرکتهای .
  - 8- اتخاذ تصمیم نسبت به خریداری یا اداره کارخانه‌های موضوع قانون تأسیس وزارت صنایع سنگین مصوب ۱۳۶۱/۱/۲۲ .
  - 9- تصویب پیشنهادات مربوط به فروش یا وثیقه گذاردن سهام سازمان در شرکتهای معدنی و صنعتی و واحدهای تابعه و همچنین فروش یا وثیقه گذاردن اموال سازمان به پیشنهاد رئیس هیأت عامل .
  - 10- اتخاذ تصمیم و تصویب وامها یا اعتباراتی که سازمان برای سرمایه‌گذاری در معادن و صنایع وابسته اخذ می‌نماید .
  - 11- رسیدگی و تصویب طرحهایی که در زمینه بررسیهای علمی معدنی و صنعتی و تهیه کادر مدیریت و کادر فنی از طرف رئیس هیأت عامل پیشنهاد می‌شود .
  - 12- تصویب استخدام کارشناس خارجی و یا عقد قرارداد برای استفاده از خدمات مؤسسات مشورتی خارجی در سازمان پس از طی مراحل قانونی .
  - 13- تصویب قراردادهای مربوط به خرید یا تأسیس واحدهای معدنی و صنعتی و قراردادهای اخذ اعتبار جهت انجام این امور .
  - 14- تصویب قراردادهای مربوط به اداره واحدهای معدنی و صنعتی که اداره آن مورد تقاضای صاحبان آنها می‌باشد .
  - 15- اتخاذ تصمیم نسبت به هر موضوع دیگری که از طرف رئیس هیأت عامل در حدود مقررات این اساسنامه پیشنهاد می‌شود .
  - 16- تصویب انجام عملیات خرید و فروش و عاملیت و مضاربه و مشارکت به طور کلی یا جزئی در رابطه با فعالیت و اداره شرکتهای تابع و تحت پوشش .
  - 17- اجرای تصمیمات مجمع عمومی با رعایت مقررات قانونی .
- ماده ۱۰ - هیأت عامل هر هفته یک بار جلسه عادی خواهد داشت و در صورت ضرورت بر حسب دعوت رئیس هیأت عامل جلسات فوق العاده تشکیل می‌دهد. دستور جلسه در دعوتنامه قید خواهد شد .
- ماده ۱۱ - جلسات با حضور حداقل سه نفر که یک نفر آن از معاونین وزیر عضو هیأت عامل بوده باشد «در صورت عضویت معاونین» رسمیت خواهد یافت. تصمیمات هیأت عامل با اکثریت مطلق آراء کل اعضاء (۳ نفر) خواهد بود .
- ماده ۱۲ - انتخاب معاونان سازمان به عهده ریاست هیأت عامل خواهد بود و رئیس هیأت عامل می‌تواند با تأیید وزیر صنایع و معادن یک نفر قائم مقام انتخاب نموده تا در غیاب او وظایف ریاست هیأت عامل را انجام دهد .
- ماده ۱۳ - رئیس هیأت عامل (معاون وزیر صنایع و معادن) بالاترین مرجع امور اجرایی سازمان بوده و علاوه بر اختیار استخدام و اخراج

- کارکنان و تعیین حقوق و ترفیع آنان و به طور کلی انجام امور داخلی و اداری در حدود بودجه مصوب و آیین‌نامه‌ها و مقررات دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد :
- الف - اجرای تصمیمات هیأت عامل با رعایت مقررات قانونی .
- ب - نمایندگی سهام سازمان در مجامع عمومی شرکتها و واحدهایی که تمام یا قسمتی از سهام آنان به سازمان تعلق دارد با حق تفویض این اختیار با مسئولیت خود به هر یک از کارمندان سازمان .
- پ - نمایندگی سازمان در کلیه مراجع قضایی و یا غیرقضایی با حق توکیل غیر و همچنین ارجاع به داوری و حق صلح با تصویب هیأت عامل و با اخذ مجوز از سایر مراجع قانونی .
- ت - تفویض قسمتی از اختیارات خود و حق امضاء به معاونان و یا کارمندان دیگر .
- ث - تهیه ترازنامه و حساب سود و زیان و ارائه آن به هیأت عامل جهت تصویب و تقدیم به مجمع عمومی .
- ج - گزارش کار و تنظیم برنامه و بودجه سازمان و ارائه آن به هیأت عامل جهت تصویب و تقدیم به مجمع عمومی .
- ماده ۱۴ - رئیس هیأت عامل سازمان وظایف معاونان خود را تعیین می‌نماید .
- ماده ۱۵ - وظایف حسابرس (بازرس) به شرح زیر می‌باشد :
- 1- کلیه عملیات حسابرسی سازمان و همچنین وظایفی که طبق قانون تجارت به عهده بازرس محول گردیده است .
- 2- رسیدگی به ترازنامه و حساب سود و زیان سازمان با گواهی صحت ارقام و ترتیب تنظیم آن و تقدیم گزارش آن به مجمع عمومی سازمان .
- 3- رسیدگی به دفاتر سازمان و اخذ هرگونه توضیح و اطلاع از مدیران و کارکنان سازمان با اطلاع قبلی رئیس هیأت عامل در هر موقع که حسابرس لازم و صلاح بداند .
- حسابرس (بازرس) می‌تواند با تصویب مجمع عمومی در انجام وظایف خود از یک مؤسسه حسابرسی مستقل یا هیأتی از حسابرسان استفاده نماید .
- ماده ۱۶ - سال مالی سازمان از اول فروردین تا پایان اسفند ماه هر سال خواهد بود. حسابها و دفاتر سازمان در آخر سال بسته و ترازنامه و حساب سود و زیان تا پایان تیر ماه سال بعد تهیه و تنظیم می‌گردد .
- ماده ۱۷ - آیین‌نامه مربوط به طرز مصرف ۲۵ درصد سود خالص موضوع ماده (۸) قانون تأسیس سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران از طرف رئیس هیأت عامل تهیه و پس از موافقت هیأت عامل و تصویب مجمع عمومی به مرحله اجراء گذاشته خواهد شد .
- ماده ۱۸ - سازمان جز به شرکتهای تابع و تحت پوشش خود وام یا اعتبار و یا تضمین نخواهد داد .
- تبصره - در موارد ضروری با تصویب مجمع عمومی سازمان اعطای وام یا اعتبار و تضمین به غیر از شرکتهای تابع و تحت پوشش سازمان بلامانع است .
- ماده ۱۹ - خدمت در سازمان خدمت دولتی محسوب نمی‌گردد لیکن در صورتی که خدمات مستخدمین رسمی سایر دستگاهها و شرکتهای دولتی مورد نیاز سازمان باشد
- و به موجب مقررات مربوطه فیما بین مأمور به خدمت و یا منتقل گردند مدت خدمت اینگونه مستخدمین در سازمان جزو سنوات خدمت دولتی ایشان محسوب خواهد شد .
- ماده ۲۰ - مدیران مؤسسات و واحدهای تابعه و تحت پوشش را می‌توان از بین کارکنان موظف سازمان و یا اشخاص خارج از سازمان

انتخاب کرد و اگر مدیری از کارکنان سازمان انتخاب شود چنانچه به صورت موظف باشد حقوق وی به عهده مؤسسه یا واحد مربوطه بوده و چنانچه غیرموظف باشد حق حضور در جلسات نیز به عهده مؤسسه یا واحد مربوط خواهد بود.

اساسنامه صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیتهای معدنی

فصل اول : کلیات

- ماده ۱ - صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی - که در این اساسنامه «صندوق» نامیده می‌شود - به موجب این اساسنامه و در موارد سکوت مطابق قانون تجارت و سایر قوانین و مقررات مربوط اداره می‌شود .
- ماده ۲ - صندوق دارای شخصیت حقوقی و استقلال اداری و مالی است و به صورت شرکت دولتی زیر نظر وزارت صنایع و معادن فعالیت می‌کند .
- ماده ۳ - مرکز اصلی صندوق تهران است و هیأت مدیره می‌تواند با تصویب مجمع عمومی و رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به ایجاد یا انحلال شعب و نمایندگی‌ها در سایر نقاط کشور اقدام کند .
- ماده ۴ - هدف صندوق تحقق توسعه پایدار در بخش معدن و تأمین تمام یا قسمتی از خسارت‌های احتمالی ناشی از عدم کشف کانه و سرمایه‌گذاری‌های موجود در بخش یاد شده است .
- ماده ۵ - موضوع فعالیت صندوق با رعایت قوانین و مقررات مربوط در جهت تحقق هدف آن به شرح زیر تعیین می‌شود :
- 1- تأمین نیازهای بیمه‌ای اکتشاف گران و معدن کاران جهت کاهش خطر سرمایه‌گذاری و حفظ سرمایه‌ها.
  - 2- پوشش دادن و جبران کردن تمام یا بخشی از خسارت‌های غیرارادی مترتب بر فعالیت‌های معدنی در تمام مراحل اکتشاف استخراج کانه آرای و فراوری همچنین دارایی‌های ثابت جاری و انسانی مورد استفاده در قبال خطرات ناشی از فعالیت‌های معدنی .
  - 3- تضمین تمام یا قسمتی از وام‌های دریافتی جهت عملیات اکتشاف .
  - 4- انجام سرمایه‌گذاری منابع مالی صندوق با رعایت آیین‌نامه سرمایه‌گذاری مصوب مجمع عمومی .
  - 5- انجام سایر فعالیت‌های مرتبط که برای انجام و توسعه موضوع فعالیت صندوق ضروری باشد از جمله هرگونه عملیات اتکایی جهت واگذاری بخشی از ریسک و خطر به شرکت‌های بیمه داخلی و خارجی .
- ماده ۶ - صندوق برای مدت نامحدود تشکیل می‌شود .
- ماده ۷ - سرمایه صندوق یکصد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال است که به یکصد هزار سهم یک میلیون ریالی تقسیم و توسط دولت تأمین و پرداخت خواهد شد .
- تبصره - سود ویژه سالانه صندوق پس از کسر اندوخته قانونی مالیات سود سهام و سایر کسور قانونی با تصویب مجمع عمومی به حساب اندوخته احتیاطی صندوق منظور می‌شود .
- ماده ۸ - صندوق دارای ارکان زیر است :
- 1- مجمع عمومی .
  - 2- هیأت مدیره .
  - 3- بازررس (حسابرس یا بازرسان (حسابرسان))

فصل دوم : مجمع عمومی

ماده ۹- اعضای مجمع عمومی عبارتند از :

1- وزیر صنایع و معادن (رئیس مجمع)

2- وزیر امور اقتصادی و دارایی.

3- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

4- وزیر بازرگانی.

5- وزیر کار و امور اجتماعی.

ماده 10- مجمع عمومی صندوق به طور عادی هر سال حداقل دو بار بنا به دعوت رئیس مجمع عمومی در دفتر اصلی صندوق یا با موافقت و دعوت رئیس مجمع عمومی در محل پیشنهادی هیأت مدیره یک بار در نیمه اول سال برای بررسی و تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان سال قبل صندوق و یک بار در نیمه دوم سال برای تعیین خط مشی و بررسی و تصویب بودجه سال بعد تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- مجمع عمومی با دعوت رئیس مجمع عمومی به طور فوق العاده تشکیل می‌شود.

تبصره ۲- دعوتنامه رسمی مجمع عمومی شامل محل تشکیل روز ساعت و دستور جلسه باید حداقل ده روز قبل از تاریخ تشکیل جلسه برای اعضای مجمع عمومی ارسال شود. موضوعاتی که به ترتیب یاد شده در دستور کار مجمع عمومی قرار داده نشده‌اند قابل طرح نیستند مگر اینکه کلیه اعضای مجمع در جلسه حاضر و با طرح آن موافق باشند.

تبصره ۳- تصمیمات مجمع عمومی با حضور چهار نفر از اعضاء و با اکثریت آراء معتبر است.

تبصره ۴- مذاکرات و تصمیمات مجمع عمومی صندوق در صورت جلسه‌ای که به امضاء اعضای مجمع عمومی حاضر در جلسه می‌رسد درج می‌شود.

ماده ۱۱- مجمع عمومی فوق العاده به منظور اخذ تصمیم درباره موارد زیر و

پیشنهاد آن به هیأت وزیران تشکیل می‌شود :

1- اصلاح و تغییر اساسنامه.

2- انحلال صندوق حسب پیشنهاد هیأت مدیره و بازرس (حسابرس).

3- افزایش یا کاهش سرمایه حسب پیشنهاد هیأت مدیره با توجه به گزارش بازرس (حسابرس).

ماده ۱۲- اختیارات و وظایف مجمع عمومی عادی صندوق با رعایت قوانین و مقررات مربوط عبارتند از :

1- تعیین خط مشی کلی و عمومی صندوق و سیاستگذاری در سطح کلان.

2- استماع و بررسی گزارش عملکرد سالانه هیأت مدیره و بازرس (حسابرس) و اخذ تصمیمات مقتضی.

3- بررسی و تصویب بودجه ترازنامه حساب سود و زیان و صورت‌های مالی و اندوخته‌های صندوق.

4- بررسی و تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به چگونگی ارائه پوشش‌های بیمه‌ای ارزیابی و نحوه پرداخت خسارت‌های وارد شده بر اکتشاف‌گران و معدنکاران.

5- بررسی و تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به تعیین و به کارگیری ذخیره قانونی و فنی.

6- بررسی و تصویب آیین‌نامه‌های مالی معاملاتی اداری و استخدامی.

7- تعیین حقوق و مزایا و پاداش اعضای موظف هیأت مدیره و مدیر عامل و رئیس هیأت مدیره.

- 8- تصویب مبلغ کسری درآمد سالانه صندوق برای پرداخت خسارت‌ها و تعهدات آن سال در بودجه سالانه کل کشور پس از وضع اندوخته سال‌های قبل و ارائه پیشنهاد آن از طریق رئیس مجمع عمومی به هیأت وزیران.
- 9- اتخاذ تصمیم در مورد مطالبات مشکوک الوصول.
- 10- اتخاذ تصمیم نسبت به انتقال بخشی از اندوخته احتیاطی به حساب سرمایه.
- 11- انتخاب بازررس (حسابرس) یا بازرسان (حسابرسان) و تعیین حق الزحمه آنان با رعایت ماده (۲۰) این اساسنامه.
- 12- تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج کلیه آگهی‌ها.
- 13- تعیین یا عزل اعضای هیأت مدیره به پیشنهاد رئیس مجمع عمومی.
- 14- بررسی و تصویب ساختار تشکیلاتی.
- 15- بررسی و تصویب ضوابط مربوط به محاسبه خسارت‌ها و آیین‌نامه مربوط.
- 16- تصویب صلح سازش و ارجاع امر به داوری با رعایت اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

فصل سوم :

هیأت مدیره مدیر عامل و رئیس هیأت مدیره

ماده- 13 هیأت مدیره صندوق مرکب از پنج نفر است که از میان افراد با صلاحیت و آشنا به امور بیمه معدن اکتشاف و فرآوری مالی و بازرگانی با حداقل ده سال سابقه به پیشنهاد رئیس مجمع و تصویب مجمع عمومی برای مدت دو سال تعیین و با حکم رئیس مجمع منصوب می‌شوند؛ انتخاب مجدد اعضای هیأت مدیره بلامانع است.

تبصره ۱- مدیر عامل و رئیس هیأت مدیره صندوق توسط وزیر صنایع و معادن از بین هیأت مدیره تعیین و پس از تأیید مجمع عمومی با حکم وی منصوب می‌شود.

تبصره ۲- هیأت مدیره در اولین جلسه خود که حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ انتخاب تشکیل می‌شود از بین اعضاء یک نفر را به عنوان نایب رئیس انتخاب می‌کند.

تبصره ۳- حداقل سه نفر از اعضای هیأت مدیره به صورت موظف در صندوق انجام وظیفه می‌کنند.

ماده ۱۴- در صورت خاتمه دوران مسئولیت اعضای هیأت مدیره تا تمدید دوره مسئولیت اعضای قبل یا تعیین جانشینان آنان هیأت مدیره به خدمت ادامه می‌دهد.

تبصره- در صورت استعفاء یا فوت یا عزل هر یک از اعضای هیأت مدیره یا وجود موانع قانونی دیگر بلافاصله مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده با دعوت رئیس مجمع عمومی یا درخواست هیأت مدیره یا بازرس (حسابرس) جهت تکمیل اعضای هیأت مدیره تشکیل و اتخاذ تصمیم می‌نماید؛ هر یک از اعضای جدید برای بقیه مدت فعالیت هیأت مدیره انتخاب می‌شوند.

ماده ۱۵- هیأت مدیره حداقل هر ماه یک بار به دعوت کتبی رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل که حاوی دستور جلسه نیز هست در محل صندوق و به ریاست وی تشکیل جلسه می‌دهد. برای هر یک از جلسات هیأت مدیره صورتجلسه‌ای شامل خلاصه مذاکرات و تصمیمات اتخاذ شده در جلسه با قید تاریخ توسط منشی هیأت مدیره تنظیم و به امضای تمامی اعضای حاضر می‌رسد و اسامی اعضای غایب نیز درج می‌شود.

تبصره- نظر هر یک از اعضای هیأت مدیره که با تمام یا قسمتی از تصمیمات مندرج در صورتجلسه مخالف باشد در صورتجلسه قید می‌شود.

ماده ۱۶- جلسات هیأت مدیره با حضور سه نفر رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با حداقل سه رأی مثبت معتبر است. هیأت مدیره در مورد دستور جلسات تعیین شده توسط رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل بررسی و اتخاذ تصمیم می‌کند و اعضای هیأت مدیره می‌توانند موضوعات مورد نظر خود را از طریق رئیس هیأت مدیره در دستور جلسات قرار دهند.

ماده ۱۷- هیأت مدیره با رعایت صرفه و صلاح صندوق و رعایت کامل قوانین و مقررات در این اساسنامه برای اداره صندوق دارای وظایف و اختیارات زیر است :

- 1- اجرای تصمیمات مجمع عمومی.
- 2- پیشنهاد صلح سازش و ارجاع امر به داور با رعایت اصل یکصد و سی و نهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع عمومی.
- 3- تهیه و تنظیم سیاست‌های کلی خط مشی عمومی و برنامه اجرایی صندوق و پیشنهاد آنها به مجمع عمومی.
- 4- تهیه و ارائه عملکرد سالانه ترازنامه حساب سود و زیان و صورت‌های مالی صندوق و ارائه گزارش عملیات صندوق به مجمع عمومی.
- 5- تنظیم و پیشنهاد بودجه سالانه صندوق به مجمع عمومی.

- 6- تدوین و پیشنهاد آیین‌نامه‌ها و ضوابط مربوط براساس مفاد این اساسنامه به مجمع عمومی.
  - 7- تهیه و پیشنهاد ساختار و تشکیلات صندوق به مجمع عمومی.
  - 8- تصویب آیین‌نامه‌های داخلی مورد نیاز بر اساس پیشنهاد مدیر عامل.
  - 9- اجاره استیجار واگذاری و فسخ اجاره و تقاضای تعدیل اجاره‌بها.
  - 10- تعیین ضوابط مربوط به عقد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی و لغو آنها در صورت لزوم.
  - 11- تهیه آیین‌نامه‌های مربوط به تعیین انواع بیمه‌نامه‌های صادر شده توسط صندوق و جدول حق بیمه‌های مربوط و ارائه آن به مجمع عمومی جهت تصویب.
  - 12- پیشنهاد اتخاذ تصمیم در مورد تأسیس یا انحلال شعب یا نمایندگی‌های داخل کشور به مجمع عمومی.
  - 13- ارائه پیشنهادهاى مربوط به تغییر و اصلاح اساسنامه و نیز کاهش یا افزایش سرمایه صندوق به مجمع عمومی فوق‌العاده.
  - 14- اتخاذ تصمیم در مورد خرید فروش و اجاره اعطا قبول ضمانت یا ظهرنویسی تضمینات وثیقه یا رهن اموال غیرمنقول سرمایه‌گذاری مشارکت و پیمانکاری در چارچوب آیین‌نامه‌های مصوب مجمع عمومی.
  - 15- پیشنهاد تشکیل یا انحلال شرکت‌های فرعی به مجمع عمومی براساس قوانین و مقررات مربوط.
  - 16- افتتاح حساب‌های ارزی و ریالی در بانک‌های داخلی و خارجی و استفاده از آنها به نام صندوق نزد بانکها مؤسسات مالی و اعتباری و سایر مؤسسات تجاری و انسداد حساب‌های یاد شده حسب مورد.
- تبصره - هیأت مدیره می‌تواند بعضی از اختیارات خود را به مدیر عامل تفویض کند.
- ماده ۱۸ - رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل بالاترین مقام اجرایی و اداری صندوق است و موظف به اجرای مصوبات و تصمیمات هیأت مدیره بوده و در این زمینه حقوق و اختیارات لازم را داراست. سایر وظایف و اختیارات وی به شرح زیر است :
- 1- امضای تمامی مکاتبات عادی و جاری.
  - 2- عزل و نصب کارکنان.
  - 3- تعیین حقوق و مزایا ارتقای شغلی و اعطای پاداش و اضافه حقوق اخذ تصمیم درباره تمامی امور استخدامی و اشتغال کارکنان طبق آیین‌نامه‌های مصوب مجمع عمومی با رعایت قوانین و مقررات مربوط.
  - 4- دریافت مطالبات و پرداخت بدهی‌ها.
  - 5- انجام تمامی امور اداری استخدامی و مالی صندوق در چارچوب آیین‌نامه‌های مربوط و بودجه مصوب.
  - 6- نمایندگی صندوق در مقابل اشخاص و تمامی مؤسسات دولتی خصوصی و عمومی محاکم و مراجع قضایی و غیرقضایی داخلی و بین‌المللی با حق توکیل غیر و ارجاع امر به کارشناسی.
  - 7- انعقاد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی.
- تبصره ۱ - رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل می‌تواند برخی از اختیارات خود را به کارکنان صندوق به تشخیص و مسئولیت خود واگذار نماید.

تبصره ۲- رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل مسئول حسن اجرای تمامی امور صندوق و حفظ حقوق منافع و اموال آن است.

ماده ۱۹- اعضای هیأت مدیره همچنین مؤسسه‌ها و شرکت‌هایی که اعضای هیأت مدیره صندوق شریک یا عضو هیأت مدیره یا مدیر عامل آنها باشند نمی‌توانند بدون اجازه هیأت مدیره در معامله‌هایی که با صندوق یا به حساب صندوق می‌شود به طور مستقیم یا غیرمستقیم طرف معامله واقع یا سهیم شوند. در صورت کسب اجازه نیز ملزم به رعایت مفاد ماده (۱۲۹) (قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت و سایر قوانین و مقررات کشور هستند .

ماده ۲۰- بازرس صندوق سازمان حسابرسی است ولی مجمع عمومی می‌تواند با رعایت قوانین و مقررات مربوط به جای سازمان یاد شده یک یا دو بازرس (حسابرس) اصلی و یک یا دو بازرس (حسابرس) علی‌البدل را از میان اشخاص حقیقی یا حقوقی صلاحیتدار به مدت یک سال انتخاب کند؛ انتخاب مجدد آنان به این سمت امکان‌پذیر است و تا زمانی که تجدید انتخاب به عمل نیامده به خدمت خود ادامه می‌دهند .

ماده ۲۱- بازرس (حسابرس) می‌تواند هرگونه رسیدگی و بازرسی را در حدود مقررات قانونی و وظایف محول شده انجام داده و به تمامی دفاتر پرونده‌ها و قراردادهای صندوق مراجعه نموده و اسناد و مدارک مربوط به صندوق را مورد رسیدگی قرار دهد. اهم وظایف و اختیارات بازرس (حسابرس) به شرح زیر است :

• 1- تطبیق عملیات صندوق با بودجه مصوب.

2- رسیدگی به صورت‌های مالی صندوق تصدیق مطابقت اسناد با دفاتر صندوق تهیه گزارش و اظهار نظر در مورد عملیات صندوق برای ارائه به مجمع عمومی. گزارش یاد شده حداقل یک ماه قبل از برگزاری جلسه مجمع عمومی باید به رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل تسلیم شود.

3- اظهار نظر در مورد صحت و سقم گزارش هیأت مدیره به مجمع عمومی .

تبصره ۱- اجراء و انجام وظایف بازرس (حسابرس) نباید به هیچ وجه مانع جریان عادی کار صندوق شود.

تبصره ۲- ترازنامه حساب سود و زیان و گزارش عملکرد سالانه صندوق باید حداقل دو ماه قبل از تشکیل جلسه مجمع عمومی جهت رسیدگی تسلیم بازرس (حسابرس) شود.

ماده ۲۲- بازرس (حسابرس) نمی‌تواند در معاملاتی که با صندوق و یا به حساب صندوق می‌شود به طور مستقیم یا غیرمستقیم مشارکت داشته یا ذی نفع باشد.

فصل چهارم : مقررات مالی

ماده ۲۳- سال مالی صندوق از ابتدای فروردین ماه هر سال شروع می‌شود و در پایان اسفند ماه همان سال خاتمه می‌یابد به استثنای اولین سال که آغاز آن زمان شروع فعالیت صندوق مطابق این اساسنامه و پایان آن آخر اسفند ماه همان سال است. تمامی دفاتر به تاریخ روز آخر سال مالی بسته می‌شود.

ماده ۲۴- تمامی اسناد و اوراق تعهدآور صندوق نظیر چکها بروات سفته‌ها اوراق بهادار اسناد بانکی قراردادها با امضای رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل و یکی از اعضای هیأت مدیره همراه با مهر صندوق معتبر است.

تبصره- برداشت از حساب‌های بانکی صندوق با امضای مقامات یاد شده در این ماده انجام می‌گیرد.

ماده ۲۵- منابع در آمد صندوق عبارتند از :

- الف- کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت قوانین و مقررات مربوط.
- ب- افزایش سرمایه صندوق از محل منابع داخلی و خارجی.
- پ- در آمد حاصل از خدمات بیمه‌ای.
- ت- سایر موارد مجاز.

تبصره- اعتبار منظور شده براساس قسمت اخیر ماده (۳۱) قانون معادن به عنوان منبع درآمد صندوق تلقی می‌شود.

ماده ۲۶- تصویب ترازنامه صندوق هر سال توسط مجمع عمومی به منزله مفاضا حساب هیأت مدیره در آن سال تلقی می‌شود ولی این امر مانع از تعقیب قانونی تخلفات احتمالی مسئولان امر در ارتباط با عملکرد شرکت نیست.

این اساسنامه به موجب نامه شماره ۱۶۰۵/۲۱/۸۰ مورخ ۱۳۸۰/۳/۳۱ شورای محترم نگهبان به تأیید شورای یاد شده رسیده است.